

Magyarországi Evangélikus Egyház
Északi Egyházkerület

2018

KERÜLETI KRÓNIKA

Életképek a Magyarországi Evangélikus Egyház
Északi Egyházkerületének életéből

Tartalom

Előszó	1
1. Fókuszban a tisztújítás – országos, egyházkerületi és egyházmegyei szinten	2
2. Gyülekezeteink híreiből	18
Borsod–Hevesi Egyházmegye	19
Budai Egyházmegye	22
Dél-Pest Megyei Egyházmegye	27
Észak-Pest Megyei Egyházmegye	31
Hajdú–Szabolcsi Egyházmegye	34
Nógrádi Egyházmegye	40
3. Intézményeink híreiből	43
4. Egyházkerületi és országos püspöki feladatok	51
5. Egyéb püspöki szolgálatok itthon és külföldön	61
6. Felügyelői megszólalások	68
7. Éves jelentések	78
8. Személyi hírek az Északi Evangélikus Egyházkerületből	87

Előszó

Üdvözlét az olvasónak!

A 2018-as évre visszatekintő Kerületi krónika immár hagyományos módon – pontosan tizedik alkalommal – képből és szövegből visszatekint az Északi Egyházkerület gyülekezeteinek, egyházmegyéinek és intézményeinek eseményeire. Őszintén reméljük, hogy a sok-sok felidézett alkalom hálaadásra ad okot, és lehetőséget kínál egymás jobb megismerésére, a kerületi fraternitás ápolására.

2018 választási év volt egyházunkban, így e füzet fókuszában protestáns hagyományunknak ez a komoly értéke áll. A törvényeket és általában a jó rendet be kell tartani, mindazonáltal elsősorban nem a paragrafusok, hanem az ige egyháza vagyunk. Ezért a cikluskezdetkor megfogalmaztam néhány gondolatot Mózes apósának, Jetrónak a tanácsait felelevenítve. Most megint felidézem ezt a bibliai szöveget, kérve a régi és az új presbitereket, tisztségviselőket és általában az egyháztagokat a közös gondolkodásra.

„Másnap Mózes leült, hogy bíraskodják a nép között. Ott állt a nép Mózes előtt reggeltől estig. Mózes apósa látta, hogy mi mindent végez a nép között, ezért azt mondta: Miért így végzed munkádat a nép között? Miért egyedül bíraskodsz, és miért kell az egész népnek reggeltől estig előtted állnia? Mózes ezt felelte apósának: Mert hozzám jön a nép, hogy megkérdezze Istent. Mert ha valamilyen ügyük van, hozzám jönnek, és én igazságot teszek ember és embertársa között, és tudtul adom nekik az Isten rendelkezéseit és utasításait. Ekkor azt mondta Mózesnek az apósa: Nem jól csinálod a dolgot. Teljesen kimerülsz te is, meg a nép is, amely veled van. Túlságosan nehéz neked ez, nem tudod egyedül elvégezni. Most azért hallgass a szavamra, tanácsot adok neked, és Isten is veled lesz. Légy te a nép szószólója Istennél, és te vidd ügyeiket Isten elé! Őket pedig figyelmeztess a rendelkezésekre és utasításokra, és ismertesd meg velük az utat, amelyen járniuk kell, és azt, hogy mit kell cselekedniük. De szemelj ki a nép közül derék, istenfélő férfiakat, hűséges embereket, akik gyűlölik a megvesztegetést, és tedd őket előjárókká ezer,

száz, ötven vagy tíz ember fölött. Ezek tegyenek igazságot a nép között minden időben. Minden nagyobb ügyet vigyenek te eléd, minden kisebb ügyben pedig tegyenek igazságot ők. Így könnyítenek terhed, mert veled együtt hordozzák. Ha így cselekszel, és Isten is ezt parancsolja neked, akkor te is helyt tudsz állni, meg ez az egész nép is békességben mehet vissza a helyére. Mózes hallgatott apósa szavára, és mindent úgy tett, ahogyan mondta neki.” (2Móz 18,13–24)

A bölcs Jetró joggal figyelmezteti vejét: „Nem jól csinálod a dolgot”. Nem azért merül-e ki gyakran számos lelkész vagy a felügyelő, mert nem tudja a feladatokat delegálni, egyedül akar mindenben dönteni?!

Immár a választások után csak remélni tudom, hogy a gyülekezetekben sikerült olyan valóban „istenfélő férfiakat” – és persze asszonyokat –, időseket és fiatalokat találni, akik Isten és emberek előtti felelősséggel tudják a rájuk bízott közösséget bölcsen vezetni.

Oda kell figyelni Jetró tanácsának arra a részére is, hogy ezek a megbízottak olyanok kell, hogy legyenek, akik „gyűlölik a megvesztegetést”. Egyházunkban csak tiszta kezű embereknek szabad szolgálatot vállalniuk! Őszintén meg kell mondani: a mindennapokban adódhatnak ugyanis kísértések. Isten őrizzen meg minden egyes vezetőt, presbitert és közösséget az eleséstől és a morális bukástól.

Őszintén remélem, hogy sikerült olyan előjárókat találni, akik minden szinten – a gyülekezeti presbitériumoktól kezdve a zsinatig menően – hitelesen képviselhetik a legszentebb ügyet. Ha a Szentírás fényében megfogadjuk ezt a bölcs tanácsot, akkor a mi köreinkben is békesség lesz.

Forgassa az olvasó örömmel és hálaadással a 2018-as Kerületi krónikát. Megköszönöm a szerkesztő munkatársak munkáját.

Erős vár a mi Istenünk!

Dr. Fabiny Tamás püspök

„Nem ti választottatok ki engem, hanem én választottalak ki titeket, és arra rendeltelek, hogy elmenjeteK és gyümölcsöt teremjeteK.” (Jn 15,16)

1. Fókuszban a tisztújítás – országos, egyházkerületi és egyházmegyei szinten

Egyházunk törvényes rendje alapján 2018-ban került sor az általános tisztújításra, melynek keretében gyülekezeti, egyházmegyei, egyházkerületi és országos szinten is megújult a presbitérium, a felügyelői kar, és az egyes munkaterületeket irányító–segítő tisztségviselők köre. A püspöki, felügyelői és esperesi székhelyek közre-adásával tekintünk előre a 2023-ig tartó időszakra.

1.1. Fabiny Tamás: Elnök-püspöki jelentés a X. zsinat cikluszáró ülésén

Budapest, 2018. szeptember 29.

Tekintettel arra, hogy engem a zsinat 2017 novemberében választott elnök-püspököknek, vagyis a ciklus utolsó hatodában volt rajtam az országos vezetésnek ez a felelőssége, így azt tartom ildomosnak, hogy a mai záró ülésen ennek megfelelően csak rövid jelentést tegyek.

500 +

Már a tavalyi év végén is gyakran jeleztem, hogy a reformáció gyökereihez való visszatérés nem merülhet ki a 500 éves jubileumi rendezvényekben.

Egyrészt a *semper reformanda* és az 500+ jegyében folyamatosan tematizálni kell a reformáció fő kérdéseit, amelynek élén a kegyelmes Istennel való találkozás személyes vágy kell, hogy fakadjon. A 95 tétel híres indító mondata is mutatja, hogy a reformáció megtérési mozgalom volt.

Másrészt évről évre mintegy meg kell forgatnunk azt a nagy lelki-szellemi hasznot, amire a jubileumi évben szert tettünk. Egyházunk Reformációi Emlékbizottságának elnökeként szívből remélem, hogy híveink sokat olvassák Luther Márton ma is aktuális műveit. Ezért is jelentetjük meg folyamatosan *A Luther válogatott művei* 12 részesre tervezett sorozat újabb és újabb köteteit.

Ahogy egykor a könyvnyomtatás nagy lendületet adott a reformáció tanainak elterjesztéséhez, úgy ma az elektronikus fejlődés járulhat jelentős mértékben ehhez. Ennek a felismerésnek jegyében indult el egy átfogó digitalizálási program, a *Magyar Evangélikus Digitális Könyvtár* és a *Magyar Evangélikus Bibliográfia* címmel.

Öröm, hogy egyházunk kiadásában nemcsak elkészült a Luther-rajzfilm, de azt számos idegen nyelven (németül, angolul, finnül, braziliai portugálul, litvánul) is forgalmazzák, de szó van lengyel, orosz és szlovén kiadásokról is. Örömmel adom hírül, hogy sorozatot idén októberben újra sugározza a Duna Tv és az M5 csatorna. A szakértők által elkészített digitális tananyagot is sokan használják az oktatásban, illetve készül a képregényváltozat is.

Mindannyiunk öröme, hogy Budapesten, a Deák téren vadonatúj formában megnyílt az Evangélikus Múzeum, benne az interaktív reformációi kiállítással. Ha valaki a fővárosba utazik, ne mulassza el a hitet és ismereteket egyaránt növelő tárlat megtekintését.

Lehetne még folytatni az 500-as vagy 500 pluszos kínálat ismertetését, de inkább átfogóan három

fő területre utalok, ahol a reformáció gazdagságából leginkább élhetünk.

Személyes kapcsolat Istennel

Az első helyre a személyes imaéletet helyezem. Az Istennel való tusakodást. Ahogy Luther szenvedélyesen kérdezte: „hogyan találok kegyelmes Istent?”. Vagy ahogy ugyancsak ő ebben a hármásban látta az igazi teológus ismérvét: temptatio (kísértés), meditatio (Isten előtti elcsendesedés), oratio (imádság). A Bibliát – például a zoltárokat – rendszeresen imádságoskönyvként is használta. Ismerjük szenvedélyes, gyakran akár perlekedő imádságait is, ahogy Istent képes szinte a földre lerángatni, annyira jelzi neki, hogy szüksége van rá, nélküle mindent elrontana. Az „új reformáció” részeként nemcsak egyéni, hanem közösségi imádságaink is megújulhatnak. Örölnék, ha igazi, sablonmentes imaközösségek formálódnának, valamint ha istentiszteleti imádságaink – köztük az oratio oecumenica, az egyetemes könyörgés – is mindig aktuális és konkrét lenne.

Az igehirdetések megújulása

Csak aki rendszeresen beszélget Istennel, az tud róla hitelesen szólni. A személyes kegyesség mellett az elmélyült teológiai munkát tekintem az igehirdetés másik forrásának. Ebben is nagyon sokat tanulhatunk Luthertől vagy éppen Melanchthontól. Utóbbi éppen 500 éve kezdte meg professzori szolgálatát a wittenbergi egyetemen. Ahogy a reformátok a legtermészetesebb módon hozták összhangba a humanista gondolatokat, a bibliai igazságokat és a személyes pietast, úgy mi sem robbanthatjuk szét ezt az egységet.

Az ökumené reformációja

A 16. században értelemszerűen azt kellett hangsúlyozni, amiben az evangéliumi közösségek mások a római egyházhoz képest. Természetesen ma is tudnunk kell, kik vagyunk, és jottányit sem engedhetünk a „egyedül Krisztus”, valamint a többi „sola” tanításából. Látnunk kell ugyanakkor, hogy időközben más egyházak is változtak, és hozánk hasonlóan igyekeznek az igéből élni és az ige szerint tanítani. Felismerhetjük, hogy több az, ami összeköt, mint ami elválaszt. Ezért – tudom, ma még szokatlan ez a kifejezés – vallom és a magam részéről gyakorlom az ökumené reformációját. Evangélikus identitásunk megőrzésével törekednünk kell az egyház látható egységének helyreállítására.

Lelkészképzésünk

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem szenátusa 2018. szeptember 3-i ülésén elhatározta az esti ta-

gozatos lelkészképzés meghirdetését és februári keresztféléves elindítását. Ezt azt jelenti, hogy megvalósul a sokak által nagyon várt – és általam személyesen is szorgalmazott lehetőség, hogy „kései elhívással” is diplomás teológus, majd ordinált lelkész lehet valaki. Az esti tagozat konzultációs hétvégéket jelent folyamatos olvasás és egyéni tanulás mellett. Az őszy folyamán megjelenik a felvételi hirdetés decemberi jelentkezési határidővel, és a felvettek februárban kezdik meg a képzést. Az egész folyamat tanterv szerint hét félévet jelent, részben egyfajta duális képzésben. Az EHE mindezt a másoddiplomás képzés szabályai szerint költségtérítéses formában tudja felkínálni, így egyházunknak – az új zsinatnak is – majd gondoskodnia kell egy megfelelő ösztöndíjrendszer megalkotásáról.

Remélem, hogy másodhivatású lelkészek modellje talán egyes helyeken orvosolhatja majd a jelentkező lelkészhiányt.

Az üldözött keresztyének megsegítése

A kormányzattal való kapcsolat ápolása is a kéttagú elnökség feladatai közé tartozik. Erről és egy megkötendő szerződés előkészítő folyamatáról elnöktársam fog részletesen szólni, magam most az együttműködésnek egy speciális területére szorítok. Ez pedig az üldözött keresztyének ügye. Egyházunknak az ő megsegítésük érdekében végzett szolgálata hangsúlyosan került elő azon a tárgyaláson is, amelyet felügyelő úrral június 16-án folytattunk Semjén Zsolt miniszterelnökhelyettes úrral az Északi Egyházkerület püspöki hivatalában. Ő – hasonlóan Soltész Miklós és Azbej Trisztán államtitkárokhoz – nemcsak támogatásáról biztosított, hanem kifejezetten kérte tőlünk ezt a munkát.

Így folytatjuk azt a gyűjtést, amit az északi-iraki keresztyének szülőföldjükön maradása érdekében indítottunk el. Októberben újra kérjük gyülekezeteink és egyének támogatását, hogy az összegyűjtött pénzből a MÖS-sel és más partnerekkel együttműködve további házakat újítsunk fel Kurdisztánban, illetve segítséget nyújtsunk más projektekhez. Kétszer járhattam Irakban, és személyesen is meggyőződhettem arról, hogy a sokat szenvedett és számban döbbenetesen fogyatkozó közel-keleti keresztyének megsegítését napirenden kell tartani. Idei gyűjtésünk mottóját tudom idézni: „Mindig szeret a barát, de testvérré a nyomorúságban válik” (Péld 17,17).

A másik a nigériai üldözött keresztyének ügye. Amos Elisha Gaya püspök és munkatársa az elmúlt héten járt hazánkban, viszonzva a mi júniusi látogatásunkat. Számos gyülekezeti és egyéb szolgálatuk, sajtónyilatkozatuk következtében széles körben megismerhettük nyomorúságukat, amit

egyrészt a történelmi igazságtalanságokkal és a klímaváltozással is összefüggő szegénység, másrészt a *Boko Haram* és a *Fulani pásztorok* nevű terrorszervezetek brutalitása következtében el kell, hogy szenvedjenek.

Számos mártírja van ennek az egyháznak. Kértek, hogy imádkozzunk értük, például azért a 15 éves, az iszlamista elrabolt evangélikus lányért, aki nem hajlandó áttérni a muszlim hitre, és aki most életveszélyben van.

Nigériai testvéreinktől megtudtuk, hogy egyházkerületünkben milyen sok evangélikust meggyilkoltak. Amos püspök két kezével temetett el számos áldozatot. A támadók egyúttal a terményt is elpusztították, ami azért is nagy csapás, mert a nigériai emberek ezen a vidéken alapvetően a mezőgazdaságból élnek, és éppen most van az aratás ideje. Az emberek kénytelenek voltak elmenekülni ezekből a falvakból, és jobb esetben táborokban, rosszabb esetben a fák alatt élnek, alig van élelmük, ruházatuk.

Ebben az összefüggésben is örömmel jelenthetem, hogy nigériai testvéreink gondjának felkarolására állami oldalról is készség mutatkozik. Amikor Jakab Istvánnál, a Parlament alelnökénél tárgyaltunk vendégeinkkel, akkor ő egyrészt a magyar állam ösztöndíjprogramjára hívta fel a figyelmet, másrészt – agrárszövetségi elnöki minőségében – lehetőséget látott arra, hogy az ottani gazdálkodók kárának enyhítésére nyújthatnának magyar állami segítséget.

A felelős cselekvéshez és a kitartó imához segítséget kapunk Isten igéjéből. Hiszem, hogy Pál apostol szavai ma is érvényesek: „Ki választana el minket Krisztus szeretetétől? Nyomorúság, vagy szorongatás, vagy üldözés, vagy éhezés, vagy mezítelenség, vagy veszedelem, vagy fegyver? Amint meg van írva: 'Teérted gyilkolnak minket nap mint nap, annyira becsülnek, mint vágójuhokat.' De mindezen diadalmaskodunk az által, aki szeret minket.” (Rm 8, 35–37).

Megtisztelőnek tartom, hogy folytathattam azt a munkát, amelyet elődöm, Gáncs Péter a maga bölcsességével megkezdett. Köszönöm elnöktársam, a püspöki hivatal és az országos iroda munkatársainak támogatását.

Erős vár a mi Istenünk!

1.2. Fabiny Tamás: Bemutatkozás a XI. zsinat alakuló ülésére

Budapest, 2018. november 23.

Természetesen szívesen szólnék életemről és családomról, e helyen azonban talán indokoltabb egy legalább vázlatos program megfogalmazása.

Isten legyen Isten – évtizedekkel ezelőtt ezzel

a címmel írt korszakos könyvet Luther teológiájáról az angol Philip Watson. Kérdése az, hogy mind a 16. században, mind a magunk korában miként kerülhet Isten az őt megillető helyre egy olyan világban, amelyben az ember természetesnek tartja, hogy ő maga legyen a középpontban. Istent a megfeszített és feltámadott Jézus Krisztusban ismerhetjük meg és ismertethetjük meg – missziói lelkülettel – másokkal.

Meggyőződésem, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyházban a biblikus–reformatori felismerésre, a radikális Krisztus-központúság felismerésére és gyakorlására van szükség. Mindennek gyakorlati következményeit vázlatosan így jellemzem.

Teológiai igényesség, egyházhoz méltó gondolkodás

Egyházi működésünk alapja a személyes hitélet. Döntéseinket csakis annak tudatosításával hozhatjuk, hogy mi Jézus Krisztus egyháza vagyunk, és elsősorban neki tartozunk felelősséggel. Püspöki – megválasztásom esetén elnök-püspöki – szolgálatomban érvényesíteni szeretném azt a gyakorlatot, hogy egyházunk minden tevékenységét áthassa a Krisztuson tájékozódó teológiai reflexió.

Igehirdetés

Sok igehirdető hatott rám: édesapám, két konfirmáló lelkészem, Keken András és id. Hafenscher Károly, keresztapám, Józsa Márton. Meg kell erősíteni igeszolgálatunkat. Sokféle igehirdetési stílus érvényesülhet, de Luther mondását kell szem előtt tartanunk: „Egyedül Jézus Krisztus akar igehirdető lenni”. Egyházunk korábban elfogadott stratégiája, majd az arra is építő lelkészi életpályamodell reménységünk szerint nyugodtabb háttérrel és egyben objektív értékelést biztosít lelkészeinknek ahhoz, hogy be tudják tölteni ezt a legfőbb hivatásukat.

Emberközelség

Legyünk a vigasztalás és az örömhír egyháza. A diakóniai munka, a családok és egyháztagok személyes pasztorációja révén nyújthatunk örömhírt a segítségre, vigasztalásra szorulóknak.

A célját vesztett, gyakran megtévedetten zavarossá vált világban elsődleges a missziói küldetés, a vonzó egyházi közösségek jelenléte és élő tanúságtétele a világban. Ez az emberközelség segíthet a helyi közösségek megmaradásában és új gyülekezetek plántálásában.

Professzionalizmus

Egyházunk jó működésének alapfeltétele a túlzott bürokratizmust leépítő szervezeti frissülés, az átgondolt és fenntartható egyházszerkezet kialakítása

és a transzparencia. A jövőben is fontos szerepet kap, hogy a külső források mellett megerősödjön a gyülekezetek önfenntartó képessége.

Nyilvános szolgálat

Örülök annak, hogy kora nyári tárgyalásaink óta napirenden van a kormánnyal kötendő szerződés előkészítése. Ez adhat világos kereteket az átvállalt feladatokat ellátó intézményrendszerünk felelős fenntartásához és a jó együttműködéshez.

Szellemiekben és lelkiekben gazdag múltunk kötelez a kultúrában való értékteremtő jelenlétre és a tudományos és közélet jeles személyeivel való, a kölcsönös megbecsülésen alapuló kapcsolattartásra.

Egyházunk nemzetközi kapcsolatrendszere nem csak az evangélikusság világméretű családjával való lelki összetartozásunkat fejezi ki, hanem az ökumenikus elkötelezettséget is. Az egyházak látható egységének keresése ma az evangélikusság természetes létformája kell, hogy legyen. A teológiai párbeszéd mellett közös küldetésünk az emberi méltóság, az igazságosság és a teremtésvédelem munkálása a világban.

1.3. Fábri György: Felügyelői székfoglaló beszéd

Csömör, 2018. szeptember 28.

Tisztelt Ünneplő Gyülekezet, Kedves Testvérek!

Megtisztelő, hogy elfogadták, elfogadtátok a meghívást erre az egyházkerületünk számára ünnepi, nekem személy szerint megilletődöttséget és a felelősség súlyát még inkább érzékeltető alkalomra. Kapaszkodóként ezekben a pillanatokban had' nyúljak éppen a meghívónk jeligéihez – még ha nem nyomtatott, hanem digitális formában is tarthatjuk őket kézben, a teremtett világ óvása melletti elköteleződés üzeneteként.

„Menjetek be a szoros kapun!” Legelőször négy évtizeddel ezelőtt hallhattam ezt az igehelyet a csömöri templomban úgy, hogy személyesen megszólított. Konfirmációs igeként kaptam itt, az oltár előtt térdelve, Solymár Péter nagytiszteletű lelkész úrtól, nekünk csak Péter bácsitól, „tízi bácsitól”. Bizonyosan nem véletlenül választotta, hiszen kisgyermekkoromtól a hittanórákon és vasárnapi iskolákon túl minden kedden és pénteken a parókián töltöttem a délutánokat, németül tanulva tőle, nem ritkán a Luther-bibliából, aminek során alaposan megismerhette a reménységeimet és veszedelmeimet. Ez az ige, megerősítve csömöri gyülekezet elfogadásával és szeretetével, végigkísérte a bizonyosan sok tévedést, eltévelyedést, helyénvaló

vagy túl keményszívű lázadásokat egyaránt bőven magába foglaló elmúlt negyven évemet. A csömörieknek azért külön is hálás vagyok, hogy az odafordulásukkal, elmesélt történeteikkel, rám figyelésükkel megőrzik nem csupán az emléket, hanem jelenvaló valóságát számomra és testvéröcsém számára édesanyánknak, édesapánknak és nagymamámnak, akiknek hiánya enélkül feloldhatatlan üresség volna. Itt, a tót szavak, az énekek, az ő pad-sorbeli helyük tudása, a ránk mosolygások közepette bizonyosan tudhatjuk: velünk vannak most is. Az „első szeretetből” (Jelenések 2,4–5) sosem enged kiesni ez a megtartó erő.

A szoros kapuk keresésére küldött el tehát a gyerekkor, a gyülekezet, s ezen az úton igyekszem járni az Egyházban is. A ma befejeződő első hat éves felügyelői szolgálatom legfontosabb tanulságának tartom, hogy evangélikus, keresztény közösségünket a Gondviselő éppen azért tartotta meg kegyelmében, mert Isten népe, a „hegyen épült város” kell megmutassa a másik, meglehet, keskenyebb út lehetőségét a könnyűségekkel csábító vagy éppen kényszerekkel terelő széles utakhoz képest. Bár még csak ritkán annyira egyértelmű a keresztényi és morális Jó és Rossz közti választás helyzete, mint Dietrich Bonhoeffer, a mártírsorsot vállaló német evangélikus lelkész, filozófus életében, de az ő egyházfelfogása egyre inkább intő jel kell legyen számunkra. Akkor is, amikor elkényelmesedve haladnánk a pénzügyi támogatásokkal, keresztényieskedő hatalmi csábításokkal vagy regulázási szándékokkal szélesített úton. Mert nekünk azokra kell figyelnünk, akik kiszorulnak ezekről a széles utakról, nélkülözésben, elfeledettségben küszködnek, vagy akik nem egyik vagy másik világi hatalom szája íze szerinti utakon keresnek a boldogulásukat, élnék meg hitüket, fogalmazzák meg gondolataikat. A mai zavaros világban sok minden gyengíti egyházunkat: a szekularizáció, morális nihilizmus, tehát az erő és hatalom ígézetében a normákat felrúgó önérvényesítés és vélt népboldogítás, a keresztény értékeink megkérdőjelezése, nemzeti és közösségi hagyományaink, azonosságunk lekicsinylése. Ezekkel szemben Krisztust, és csakis őt követő lutheránusként egyvalami szegezhetünk szembe: a hitvallást. Alkalmas és alkalmatlan időben, alkalmas és alkalmatlan helyeken, alkalmas és alkalmatlan következményekkel, ha kell. Ne legyenek illúzióink: a történelem kerekeit okoskodással, deklarációkkal, szép szavakkal nem tudjuk megállítani. De magunkat a küllők közé vethetjük, amint azt Bonhoeffer írja, s tette is.

Családi neveltetés, gyülekezeti otthonosság, Máté evangéliuma, Bonhoeffer, hitvalló egyház

– ezzel voltaképpen be is mutattam, mit tartok felügyelői szolgálatom második időszakát bennem megalapozó kiindulópontomnak. Székfoglalóban az egyházban elvégzendő teendőkről nem is szükséges ennél sokkal részletesebben többet mondanom. Hiszen Jézusnak, a tanítónak a példája vezetett a felügyelői, egyházpolitikai, egyházszervezői munkálkodásban, amint azt János 18,20-ban is szerepel: „Én nyilvánosan szóltam a világhoz, titokban nem beszéltem semmit”. Ezért fogalmaztam meg felügyelő-jelölti programomban részletesen, mit tudok vállalni s juttattam el ezt a választások előtt minden gyülekezetnek.

Sok a teendőnk, a megkezdett szervezeti egyszerűsítésünktől kezdve a lelkeszi életpálya-modell bevezetésén és a gazdálkodási önállóság elvének megerősítésén, gyakorlatának fokozatos általánossá tételén át a gyülekezeti munkában s gyülekezetplántálásokban a laikus hívek mind nagyobb áldozat- és feladat-vállalásáig. Azonban mindezt csakis és kizárólag teológiai alapon, hitvallásos egyházi étellel vihetjük úgy sikerre, hogy azon valóban áldás legyen. Az Egyház nem menedzsment-szervezet, hanem, Luther megfogalmazásában, a szentek evilági közössége, amelynek a megtérés a minden napot meghatározó hitmegélése, az Úrvacsora középpontba állítása és a tanítás tisztaságának az óvása pedig a fő dolga. Ahhoz persze, hogy ez a szeretet- és megtérés közösség működjön, nagyon is professzionális szervezeti munkával kellene megtisztítanunk evilági szervezeti nyomorúságainktól közösségünket. Nagy kegyelme az Úrnak, hogy olyan vezetőket küldött Egyházunk számára, akiknél megtapasztalhattam az elmúlt hat évben a hitbéli elmélyültséget és távlatos egyházpolitikus szemléletet. Csak megköszönni tudom elnöktársamnak, Fabiny Tamás elnök-püspöknek, Pröhle Gergely országos felügyelőnek, Hafenschner Károly zsinatunk lelkészi elnökének, hogy keresztényi türelemmel viselték vitáinkat és fel-feltörő kezdeményezéseimet. A következő hat évre is bízom Tamás püspök irodalmi elmélyültségében, hogy az elegendő nyitottságot ad neki az ironikus kommunikáció iránt, valamint kellő védelmet az egyházat kívülről-belülről érő viharokban megállni. Hasonlóan nélkülözhetetlen erőforrása Egyházunknak az a polgári-konzervatív habitus, európai szintű személyes tekintély és diplomáciai jártasság, amit országos felügyelőnk jelenít meg egyházi működésünkben is.

Az egyház előtt álló feladatokra adott javaslataim tehát ismertek, hallottátok eleget és, ahogy sejtethető, fogjátok is még. Ezért a székfoglalóra szánt időt nem is ezzel tölteném, ha már szabadon élhetek (remélem, nem visszaélhetek) a szó-

lás lehetőségével. Inkább annak a két embernek mondanék pár szót, akiknek ezt az általam igényelt-nél sokkal kevesebbet tehetem meg a szolgálatban eltöltött idő okán – hát legalább itt beszélhessek hozzájuk többet.

Tünde, két dolgot helyeztél a szívemre hat évvel ezelőtt. Először is azt, hogy a felügyelői szolgálat leteltekor ne kelljen új öltönyt venni, jöjjön rám még. Jelentem, szűkösen, de ez az.

A másik, hogy a szolgálatom révén legyen jobb ember, mint annak előtte. Ez még szűkösebben sikerült csak, ha egyáltalán. De annyit bizony mondhatok, hogy a hat év alatt egyre inkább megértettem, megéreztem és megtanultam tisztelni azoknak a testvéreknek, társaimnak a szolgálatban a keresztényiességét, jóságát, akik eközben tántoríthatatlan következetességgel viselték a szolgálatukból rájuk háruló felelősséget. Te is láthattad Benczúr László, Mészáros Tamás, Krámer György, Abaffy Zoltán, és sok lelkész és felügyelő, presbiter, bibliakörös néni, országos irodai munkatárs példáján, hogy ez lehetséges – s az Úristen adott most hat évet, hogy igyekezzek megközelíteni őket ebben. Van hát miben bíznod, kérem is, hogy tartson ki a bizalmad...

Angelika. Ha rajtam múlna, a minap feltett kérdéseről beszélgetnék Veled éjjel-nappal. Azt kérdezted: honnan lehet azt tudni, hogy a világ létezik és te magad létezel-e? Mivel az egyik egyetemi kurzusomnak is ez fő témája, először arra gondoltam, hogy beviszlek valamelyik előadásomra és meghallgathatod a létbizonyosság régi filozófiai problémájára adott Szent Anselmus – Descartes – Berkley püspök – David Hume és persze csúcspontként Immanuel Kant, a königsbergi lutheránus lelkészgyerek és Kierkegaard evangélikus lelkészjelölt válaszainak konspektusát. Anyukád szerint azonban nem biztos, hogy ez a hatékony megoldás. Így hát mással próbálkozom: a világ körülöttünk eléggé felfordult különösen az igazságok és bizonyosságok tekintetében. Az Úr kegyelme azonban, valóban meghaladva értelmünket, amikor összekapcsolta életünket a Tiéddel, ránk bízott Téged, ezzel világos és egyértelmű bizonyosságot, közép-pontot adott minden evilági döntésünkhöz és elmúlhatatlan forrást az örömünkhöz. Ezt csak azért mondtam ilyen bonyolultan, mert amikor napjában tucatszor elmondom Neked, hogy Te vagy a legnagyobb áldás nekem, már természetesen unod.

A következő hat évben is igyekezzek minél több egyházi alkalmamra magammal vinni, úgyhogy lesz módod sokat olvasni s közben lakmuszpapírként is szolgálsz: mennyire tudjuk megszólítani a gyermekeket? És ha kérdezed majd, mi az értelme

apa sok utazgatásának, remélem, hat év múlva egy egyszerű számadattal is tudok válaszolni: ha a veledkorú, mintegy 2400 megkeresztelt kis evangélikusból hat év múlva Veled együtt ugyancsak 2400-an készülnek a konfirmációra egyházunkban, tehát nem veszítjük el „szokás szerint” a megkeresztelt gyermekek ötödét, akkor sikerült egyházunk megtartó képességét helyreállítanunk.

A Te szereteted, a Ti szeretetek nélkül nem tudok ezen az úton végigmenni, és tudod, ahogyan legkedvesebb énekedben dalolod: „Velem vándorol utamon Jézus...” Úgyhogy bátran jöhetsz Te is.

És erre az útra hívok mindenkit: menjünk együtt, segítsetek, noszogassatok, igazítsatok a lépéseimen, ha kell. Köszönöm az eddigiekben kapott támogatást és kritikákat, a csömöri gyülekezetnek és lelkészünknek különösen ennek az alkalomnak a házigazdai megrendezését, a püspöki hivatal munkatársai most is pontos és áldozatos munkáját, – mindez felmutatja újra és újra, hogy bár „Annyi itt a vész”, azért mindig és mindenkor:

Erős vár a mi Istenünk!

1.4. Borsod-Hevesi Egyházmegye

Buday Barnabás esperesi székfoglalója
Arnót, 2018. június 27.

Mindenek előtt meg kell köszönjem a testvérek támogatását és bizalmát, amelyet tisztségviselő társaimmal az elmúlt 5 évben megkaphattam, és azt is, amelyet a jövőre vonatkozóan szavaztak meg nekünk. 2013. februárjában (február 3) egy ézsaiási (58, 11 „megelégíti lelkedet a nagy szárazságban, és csontjaidat megerősíti, és olyan leszel, mint a megöntözött kert, MINT A VÍZFORRÁS, AMELYNEK VIZE EL NEM FOGY) igeszakaszt választottam erre az ünnepi istentiszteletre és Fabiny Tamás püspök úr szintén Ézsaiástól választott igehirdetési alapigét (40,1 – Vigasztaljátok, vigasztaljátok népemet). „Nomen est omen”, akkor püspök úr arról beszélt, hogy a megválasztott esperes a „Vigasztalás fia” (Barnabás) nevet viseli, és bizony ennek a térségnek, ennek az egyházmegyének – nehéz helyzetében – vigasztalásra van szüksége, az egyházmegye elnökségének ez az egyik kiemelt feladata.

Sokat gondolkodtam akkor és ma is azon, hogy mi is az egyházmegye tisztségviselőinek – beleértve magamat is – a feladata, Borsodban és Hevesben mi a mi felelőségünk.

Minden bizonnyal a vigasztalás is. Ugyanakkor – és itt szintén utalnom kell az akkori igehirdetésre – már kevésbé budaiként és sokkal inkább borsodiként – és azt is el kell mondanom, hogy nem ez az

elsődleges feladatunk. Egyházunk képviselője, keresztény értékrendünk, lutheránus hovatartozásunk arra indít, hogy naponként tegyünk azért, hogy ebben a térségben élők számára megtartó erő és reális alternatíva legyen kereszténynek, evangélikusnak lenni és arra segítsük őket, hogy rátaláljanak az élet vizének forrására. Ezt akkor is így gondoltam és ma sem változott.

Ott ahol szárazság van, ahol szomjúhozás van, a víz nem pusztán vígasztal, hanem maga az ÉLET.

Mondhatnám azt is, hogy az Isten dolga a mi dolgunk, és ez bizony LÉT-kérdés.

Több szempontból is.

– Ez a régió kivételes adottságokkal rendelkezik, aki ismeri hegyeit-dombjait, vizeit, templomait, örökre beleszeret és mindig vissza-visszatér. Ugyanakkor kivételesek a kihívásai is, amelyek közül a leginkább húsba maróan az elvándorlásban érhetőek tetten. Ezzel az elmúlt időszakban egyházmegyei szinten is találkozhattunk közvetlenül, hiszen a fogyatkozó gyülekezetek mellett több szolgáltató is elment, ill. nem vállalt tovább egyházi szolgálatot.

Kapacitásaink megerősítése gyülekezeteinkben, intézményeinkben LÉT-kérdés, hiszen ezen a nehéz terepen különösen fontos, hogy elhivatott, tetterés és strapabíró kollégákkal dolgozzunk az Isten ügyéért. Öröm, hogy egy hosszabb, több lelkészre plusz terheket róvó időszakot tudunk lezárni, és új fiatal lelkész érkezik az egyházmegyébe.

Az elmúlt időszak terhei mellett azért annak is örülünk, hogy számos lelkész osztozott és együttműködött a terhek viselésében és régi-új szolgáltatót is sikerült találni, aki örömmel vállalta a helyettesítés feladatait.

– Többes számban beszélek az intézményekről, ugyanis már nem egyetlen intézménye egyházunknak itt a Kossuth Gimnázium, sőt kibővült óvodával, általános iskolával és szakiskolával is. Közel másfél évnyi munka és több tíz fő összefogása eredményeképpen országos fenntartású diakóniai intézményünk is van az egyházmegyében, amely valóban lefedi a megye területét, a napokban indul népkönyha ellátásunk Csenyétén. Egerben is elindult egy szükségletfelmérés. Ezzel az intézménnyel egy olyan kihívásra tud egyházunk választ adni, amivel már régen törődnie kellett volna. Köszönöm azoknak, akik ezt felismerték és hittek abban, hogy ha csikorogva is, de be fog indulni ez a gépezet. Így lett.

– 3 nagyobb (Ózd, Fancsal, Arnót), több éves egyházmegyei közösségépítő programunk indult a napokban: két EFOP projekt és egy diakóniai szolgáltatásfejlesztési kezdeményezés kapott támogatást. Mivel éppen csak elkezdjük ezeket a programokat,

azt kell mondjuk, hogy sok feladat áll még előttünk. Ha mindig tudjuk, hogy van forrás, akkor nem fogunk elfáradni ebben.

– Az itt élő fiatalok, kisgyermekes családok a jövőnk. Számos gyülekezetben elindultak olyan programok, táborok, amelyek lényegesen több embert tudnak megmozgatni, mint ahány embert elértünk ezen a területen. Ezért kell több turnusban táborokat és kirándulásokat szerveznünk. Merjünk szabadok lenni abban, hogy hogyan szólítjuk meg a hozzánk csak laza szállal kötődő családokat, az a tapasztalat, hogy az itt maradók közösség- és programszervezése fontosabb, mint valaha, hiszen folyamatosan „versenyképesnek” kell lenni. Én azt hiszem, hogy a vonzó egyház az egyik legnagyobb kihívása az elkövetkező időszaknak - nem csak nálunk, de országosan, sőt Európa egészében is. Ne féljünk ezzel szembenézni és válaszokat megfogalmazni.

Egészen biztos az, hogy erről sokat fogunk majd beszélgetni a lelkészi körben, hiszen sokan valószínűleg meg olyan programot, amely nem tradicionális gyülekezeti esemény (szappanfőzés, evangélikus zárandoklat, táncbáz, komolyzenei nevelés, stb.)

– Nem utolsó sorban, de beszélnem kell arról, hogy 2013-ban azzal a céllal került a meghívónkra az egyházmegye új logója, hogy szimbolikusan összefonja a gyülekezeteket és lelkészeket és egyfajta hármast fonálként Istennel jöjjön létre ez a szövetség. A logó középpontjában az életet adó forrás, az evangélium áll. Ez az egység egy dinamikus egység, ugyanakkor törekednünk kell rá. Az egyházmegye újonnan és újraválasztott vezetése emellett hűségesen állást foglal, annak ellenére, hogy sokszor éreztük töredezettségünket és az egység töredezettségét.

Arra kérem a testvéreket, hogy jobbitó, segítő szándékkal, javaslatokkal, imádsággal, egy-egy beszélgetéssel – ki-ki tehetsége szerint segítse ennek az egységnek az épülését, mert itt bizony van teendő. Hiszem azt, hogy a kegyelmes Isten szeretetében vagyunk, aki ingyen adja ehhez a „muníciót”, a forrást. Ismerjük ezt együtt fel.

1.5. Budai Egyházmegye

Keczkó Pál esperesi székfoglalója

Budahegyvidék, 2018. június 10.

Tisztelt Ünnepi Közgyűlés!

Programom elején köszönetet szeretnék mondani a Budai Egyházmegye korábbi elnökségének, Bence Imre esperesnek és Némethyné Uzoni Hanna felügyelő asszonynak, akiktől ezen a mai napon a szolgálatot átvehetjük. Köszönöm a magam, de

az egyházmegye nevében is áldozatos szolgálatukat, a jó alapokat, amelyekre építhetünk, segítő támogató szolgálatukat, amelyet az egyházmegye gyülekezetei érezhettek.

Maga a köszönetmondás is kifejezi, hogy újak vagyunk a pályán, és noha én és felügyelőtestvérem is részt vett az egyházmegyei presbitérium szolgálatában és számos ülés és feladat van mögöttünk, mégis ebben formájában új ez a szolgálat mindkettőnk számára. Éppen ezért az első évet a tapasztalatszerzésre, az egyházmegye gyülekezeteinek a megismerésére szeretnénk fordítani. Az összes egyházközség elnökségével találkozni szeretnénk, hogy megismerjük az egyes közösségek életének örömeit és nehézségeit, hogy tudhassuk, hol mire van szükség, miben várják a gyülekezetek vezetői a támogatást. Úgy hiszem, értelmes, valódi segítséget nyújtó tervet, programot akkor tudunk elkészíteni, ha felmértük, mire építhetünk, mire kell odafigyelnünk, mik az igények. Elsőként ebben szeretném kérni az egyházmegye gyülekezeteinek, elnökségének a támogató együttműködését. Együtt gondolkodni, együtt keresni megoldásokat, bizalommal fordulni egymáshoz: e nélkül vajmi keveset tehetünk.

A gyülekezetek autonómiáját rendkívül fontosnak tartom, ezért ennek maximális tiszteletben tartásával szeretném a szolgálatomat végezni. Nem a gyülekezetek vannak az esperesért vagy egyházmegyei elnökségért, hanem az esperes, egyházmegyei elnökség a gyülekezetekért. A magam világos célkitűzése az, hogy mindent megtegyek azért, hogy a gyülekezetekben folyó lelki élet, az ott folyó szolgálatok minden háttére biztosított legyen. Ebben kell minden támogatást megadni az egyházmegye részéről közösségeinknek. Számos jó, kialakult gyakorlatot tudunk átvenni elődeinktől. Szeretnénk folytatni a hitoktatás megerősítését szolgáló egyházmegyei pályázatunkat, jó lenne újra lelkészi szolgálatokat megtámogatandó, a helyettesítéseket segítő egyházmegyei lelkész státuszt újra feléleszteni, de ugyanilyen fontosnak érzem az adminisztrációs feladatokban való segítséget, hogy minden fontos információ elérhető lehessen, hogy az információáramlás minél hatékonyabb legyen a különböző egyházkormányzati szintek, az országos egyházi iroda és lelkészi hivatalok között. Éppen ezért egyik legelső feladatomban az egyházmegye internetes honlapjának megújítása, átstrukturálása, naprakészen tartása, hogy azon minden fontos információ fenn legyen, amelyre a lelkészeknek, a gyülekezetek gazdasági szakembereinek, az egyházmegye tisztségviselőinek szüksége lehet.

A budai egyházmegye gyülekezetei – és ezt a mostani tisztújítási folyamat is megmutatta – karizmák sokaságával rendelkeznek. Jobbnál jobb

szakembereket delegáltak a különböző grémiumokba, számos erős gyülekezeti háttérrel rendelkező, Krisztus követésében elkötelezett testvérünk vállalta a jelöltséget. Az ezt megelőző időkben is voltak arra törekvések, hogy ezeket jól kamatoztassuk gyülekezeteink életében, hogy ezeket megosztva segítsük egymás életét. Gyülekezetünkben egy háromfős stáb dolgozik az új európai adatvédelmi törvénnyel kapcsolatos új feladatainkon, gondolja végig, hogyan és miként tudunk ezeknek a jogszabályoknak megfelelni úgy, hogy gyülekezeti életünk, szolgálatunk, missziói tevékenységünk változatlanul folytatódhasson. Biztos vagyok benne, hogy más gyülekezetek is tettek már lépéseket ennek érdekében, de azt is tudom, hogy nem mindenütt van meg ehhez a szakszerű támogatás. Szorgalmazni fogom, hogy ebben mihamarabb kialakuljon egy együttműködés, segítsük egymást ezzel kapcsolatos tudásunkkal, osszuk meg egymással azokat a dokumentumokat, alapelveket, amelyeket már könnyen tudunk a közösségeink viszonyaihoz igazítani.

Végezetül, de nem utolsó sorban lelkészi munkaközösségünk, az egyházmegye lelkészeiről is szólok. Az életünk arról szól, hogy közösségeinket pásztroljuk: alkalmakat tartunk, hitoktatunk, kazuális szolgálatokat végzünk, adminisztrálunk, és még sorolhatnám. Nagyon nagy szükség van olyan alkalmakra, amelyben mi lelkészek lehetünk a középpontban. Esperesként mindent megteszek azért, hogy a havi értekezleteinkre, találkozásainkra érdemes legyen eljönni, hogy ott idő jusson a továbbképzésre, hogy ott valódi segítséget kapjunk egy-egy vasárnapi vagy ünnepi igehirdetésre készülve, hogy testvéri légkörben lehessünk együtt. Egészen különleges helyzetünk, közel lévén az Evangélikus Hittudományi Egyetemünkhöz. Jó lenne egy együttműködést kidolgozni, felkérve egy oktatót egy minket érdeklő témával kapcsolatban, akár többalkalmas sorozatok megtartására. Mindent meg kell tenni azért, hogy szolgálatunkban egymást támogathassuk, hogy a lelkészi munkaközösségi ülés ne csupán letudandó feladat, hanem valódi segítséget nyújtó, friss szellemi, lelki életet munkáló műhelymunka helyszínévé váljon.

„Az Isten irgalmára kérlek tehát titeket, testvéreim, hogy okos istentiszteletként szánjátok oda testeteket élő és szent áldozatul, amely tetszik az Istennek” (Róm 12,1) – ezt az igét választottam az esperesi bemutatkozásom mottójául még a választási folyamat elején. Ennek jegyében, imádságos szívvel, a Szentlélek áldásáért imádkozva mindnyájunkért szeretném a szolgálatomat végezni. Keresve azt is, mi a logikus, mi az ésszerű, hogyan tud ennek a közösségnek, a Budai Egyházmegyének a szolgálata Isten dicsőségére, közösségeink javára válni!

1.6. Dél-Pest Megyei Egyházmegye

Győri Péter Benjámín igehirdetése az egyházmegye tisztségviselőinek iktatásán
Irsa, 2018. június 9.

Az ÚR szava másodszor is szólt Jónáshoz: Kelj föl, menj Ninivébe, a nagy városba, és hirdesd nekik azt a beszédet, amit én parancsolok neked! (Jónás 3,1)

Ha az alapige ilyen rövid, akkor nagy a veszélye annak, hogy mottónak használja az igehirdető, és valójában a saját gondolatait szeretné megosztani. De nem erről van szó, hanem arról, hogy mivel nem írhatjuk le az egész Jónás könyvét, illetve az egész Bibliát, ezért egyetlen mondattal utalunk arra, hogy mi valójában az *egészet* komolyan akarjuk venni.

Egy ilyen ünnep valójában a nyitánya az előtünk álló éveknek. Éppen ezért nem kell, hogy mindent elmondjon, aminek hat esztendő alatt kell megvalósulnia, de az irányt és a tájékozódási pontokat meg kell adnia. Erre – a mi helyzetünkben – Jónás könyve kiválóan alkalmas.

Az Úr szava másodszor...

Az Úr szava másodszor szólítja meg a vonakodó prófétát. Isten elhívottai, küldöttei általában nem könnyen veszik magukra a küldetés terhét. Gyanús, ha valakinek ez nem jelent terhet.

Az Úr szava másodszor...

Talán eszünkbe jut, hogy hasonlít ez a helyzet arra, mint amikor a szülők azt mondják gyermeküknek: „háromig számolok... kettő”. Jónásnak, és nekünk is érzékelni kell, hogy Isten komolyan gondolja a küldetést. Komolyan kell venni azt is, hogy a lehetőségek végesek. Isten szól, szólít – azután elszólít.

A kosárlabdajátékban a „kétszer indulás” hiba. Isten országában általában a „másodszor induló” emberek játszanak szerepet.

Isten arra hívta el népét, hogy ebben a világban megjelenítse az ő karakterét. Ha Isten népe ezt nem teszi, akkor Istent nem lehet látni, és minden istentelenül összezavarodik, elromlik.

Eredetileg az volt az ember küldetése, hogy a világot „művelje és őrizze” (1Móz 2,15). Mivel a világ Istennel elvesztette a kapcsolatot, ez már korántsem elég.

A világot helyre kell állítani. Ma ez különösen is égető kérdés. Isten válasza a világ problémáira ma is az ő népe, amely megjeleníti az ő karakterét.

Először elhívott embereket, és néppé, közösséggé formálta őket. Ez a nép nem csak útmutatást kapott a törvényben, hanem hosszú évszázadokon át végig is járta az Istennel való kapcsolat tanösvényét, élményparkját. Isten azután egyre többször hívta

föl a figyelmüket arra, hogy gondoskodó szeretetét nem akarja egy szűk körre korlátozni, hanem népének a pogányok (azaz minden nép) világosságává kell lennie (Ézs 51,4).

Eleinte úgy tűnt, a feladat csupán annyi, hogy jelen legyenek, és majd a kívülállók *jönnek* Istent imádni (Ézs 60,3).

Isten azonban egyértelművé tette, hogy ez nem elég: Isten népének kell *menni*, szűkkeblűségét és más korlátait is meghaladva.

Jónás könyve ezt a küldetést demonstrálja. A Biblia első olyan könyve, ahol a kívülállók és az egész világ iránti küldetés világosan látszik. Jónásnak a pogány Ninivébe, a városba – nem a templomba, otthonos körülmények közé – kell elmennie.

Némelyek szerint e prófétai könyv révén Isten a fogság idejére készíti föl népét. Igaz lehet. Megdöbrentő, de Isten egyenesen azt mondja, hogy ő küldi a népet Babilonba, a fogságba mintegy miszcionáriusként (Jer 29,7). Azt mondja nekik, hogy vegyenek részt a város – a körülöttük levő idegen világ – életének minden dimenziójában (kapcsolat, munka, világnézet) szeretettel, de úgy, hogy közben ők formálják át a kultúrát Isten logikájával, nem pedig fordítva, világnézetüket a korszellemhez igazítva. (Egymás mellett kell látnunk Jeremiás és Dániel üzenetét: egyfelől részt kell venni a világ életében (Jer 29,5-7), ugyanakkor Dániel könyve (pl. 1. fejezet) arról szól, hogy Isten népének az idegen országban, akár ellenséges körülmények között is karakteresen „másnak” kell lennie).

A küldetés mit sem változott. Jézus éppen ezt mondja: „ti vagytok a föld sója...”, „a világ világossága”, és a „hegyen épült város” (Mt 5,13-16).

– A só, amely feloldódik a közegben, amelyet izesít, tartósít;

– a világosság, amely soha nem vegyül a sötéttséggel;

– és a város, amely élményszerűen kiábrázolja az emberi kapcsolatoknak az Isten szerinti logikáját (házasság, család, munkamorál, hivatás, művészet, politika, törvények, oktatás, gondoskodás, stb).

Az előző hasonló ünnepségünkön az alapige ez volt: „Evezz a mélyre!” (Lk 5,4).

Anélkül, hogy a mélységeket meg ne jártuk volna Istennel, nem lehet, csak felszínes, formális és hatástalan a szolgálatunk. Ma különösen nagy fáradságot igényel, hogy megértsük és megértessük: a keresztyénség nem felszínes vallásosság, „jóemberség”, erkölcsi rend csupán, hanem mély, eleven és az élet minden területét átható személyes kapcsolat és ebből következő világnézet.

Úgy 100 évvel ezelőtt, egy krisztianizált, alapvetően keresztyén módon működő társadalomban

az emberek ugyanazt hallották a templomban, az iskolában és otthon. Ezért az evangélizáció épülhetett erre a közhelyszerű általános tudásra.

Ma a legalapvetőbb dolgokat is meg kell tanítani. Tanítványságra van szükség: arra, hogy együtt járva az élet útját a körülöttünk élőkkel, benne élni a hétköznapi élet közegében minden körülmények között megmutassuk Isten logikáját, karakterét.

Ma, amikor volnának, akik *jönnek*, többen is, mint amennyit kezelni tudunk, ott találjuk magunkat a kérdéssel, hogy vajon van-e még mit adnunk.

Jónás a mélységből jön, s ekkor szólítja meg őt az Úr szava másodszor. Isten nem szól végtelenül sokszor, de általában szól másodszor. A második elhíváshoz, küldetéshez a mélységet is meg kell járni.

Gáncs Aladár – az ébredés teológusa – írja:

»*Mossák vala az ő hálóikat.*« „Az ember egyszer csak itt találja magát ezen a világon. [...] Ott van az ő ereje, ügyessége, számítása, családi öröksége, talentuma, talán a szépsége s elkezd vele halászni. Bemeríti a hálót meg kivonja, egy darabig érdekes mesterség. Az, amit vár, talán nem is jön, de azért valami mindig akad. Közben azonban észrevesz valamit. Azt, hogy a hálója kopik, piszkolódik. Már nem akad rá annyi, mint azelőtt. Tehetsége nem oly csillogó, szépsége nem oly hódító. S az amit kap, nem tudja úgy kiélegetni. Elkezd vizsgálni magát. Milyen csúnya is vagyok én közelről. A világban való halászás közben mennyi minden tapad hálómra, valamit tenni kellene; arra még nem gondol, hogy más hálót keressen. Kimosom a hálót, majd megint rendbe jön minden s aztán vigyázok, nem megyek olyan helyre vele, ahol nagyon megkárosodik. A sok munka, a sok élvezet megkoptatta, használhatatlanná tette a hálót. Kicsit kúrálom magam. Nem költekezek olyan meggondolatlanul, felkeresem a templomot, próbálok egy pár nemesebb cselekedetet, szóval mosogatom a hálót. Így megy ez nem egyszer, mint ahogy már András és Simon sem először mosogatták a hálót. Így csinálunk mi. Az ember látja a hiányait, de azért csak ragaszkodik a maga hálójához, mosogatja. A mosogatásban elmegy odáig is, hogy a tópartján leül, elgondolkozik, hallgatja a lélek beszédjét, meggyón valakinek, imádkozik. De csak mosogat. Úgy, mint az Ágnes asszony, aki a patakban mossa a véres ruhát, valamit tisztul is, de a vérfolt marad.

Így megy ez egy darabig. S aztán, aztán jön az életünkbe egy Istentől rendelt idő-

szak, amikor odajutunk, ahova Péter. Hiába megyünk a mosott hálóval halászni, nem jön fel egyáltalán semmi, végképp semmi. Minden összetör, semmi nem sikerül, csalódunk emberekben; de ez még semmi. Csalódunk a világban; de ez még semmi. Csalódunk önmagunkban, s ez már valami.

Aki megfigyeli az életét, az megtapasztalhatja ezt. Isten maga dolgozik azon épp a legdrágább lelkeknél, hogy azoknak egyszer csak üres maradjon a hálójuk. Azok a halak, amiket később rakásszám fogtak, ott voltak a tengerben akkor is, mikor Simon a saját munkarendje szerint húzta a hálót. Isten nem engedte, hogy egy is bele kerüljön, nem Péter volt az ügyetlen, nem a háló ment széjjel. Jó, aki Isten kezére ismer ezekben a válságos időszakokban. [...] Olyan ez, mint a bábállapoton keresztül menő rovaroknál a félrevonulás, a bebábozódás ideje, amikor az első létforma már lehetlenné vált reánk nézve, a másik, az új, a győzelmes létformát pedig még nem ismerjük.

Ekkor találkozunk Jézussal.

Akik Isten kezében alkalmas eszközzé váltak a világ átformálásában, azok mind átérték ezt a mélységet: a saját erőből való nekifeszülés, az önző ambíciók kudarcát.

József (1Móz 37; 39–41), a nagy egoista álmodó eljut a hitvallásig (1Móz 50,20), hogy nem ő az isten, hanem csak Isten eszköze sokak megmentésére; Mózes (2Móz 2,11–3,15), akit nekibuzdulása gyilkosság elkövetésébe sodorja és hosszú évekig a pusztaság mélységében formálódik, míg Isten másodszor nem küldi népe szabadítására; vagy Péter – nem csak a halfogás történetében (Lk 5,1-11), de Jézus megtagadásától az érte vállalt mártírhálál (Jn 18,16-27 és Jn 21,15-19); Izrael egész népe a fogságban és szabadulásban; vagy éppen Pál apostol...

Leginkább azonban azt kell látnunk, hogy a világmindenség Ura is ugyanezt az utat járta Jézusban: a sír sötét vermét megjárva győzte le a halált.

Ő az igazi Jónás, aki nem csak egynapi járőföldre jutott a városban, amelyhez legalább három nap kellett volna (Jón 3,3-4), hanem „bejárta a városokat és a falvakat mind, és tanított zsinagógáikban, hirdette az Isten országának evangéliumát, és gyógyított mindenféle betegséget” (Mt 9,35). Nem csupán beugrott néhány előadást vagy istentiszteletet tartani, hanem tanítványi életközösségben tette a hétköznapi minden helyzetében is láthatóvá Isten országát. Vagyis azt, hogy milyen, hogyha Isten logikája és személye határozza meg az élet minden dimenzióját.

Jézus az igazi Jónás, aki nem csak a fenyegető ítéletet, hanem az újjáteremtés távlatát is meghirdette. Jézus az igazi Jónás, aki nem a város megmenekülésén, hanem pusztulásán sír (Jón 3,10–4,3 és Lk 19,41), de élete árán megmenti.

Nagy különbség, ha valakire rászámolnak, vagy ha számítanak rá. Isten népe ma Magyarországon a mélységben van. Úgy tűnik, alulmaradtunk, „ránk számoltak”. Üres a hálónk. De Isten számít ránk. Számítunk neki.

Számoljunk vele!

Rajtunk múlik, hogy ez az új kezdet minőségében *második*-e. Nem túlzás azt állítani, hogy ez a mostani új kezdet azt vetíti előre, hogy hat esztendő múlva hogyan fog kinézni az országunk. Minden adott: küldetés, küldő Úr, befogadó közeg, békés idők, Isten felé terelő világi kormányzat. De az idő véges. A feladatot senki nem végzi el helyettünk.

Mi tehát a mi dolgunk? Meghallani a második szót és indulni. Bemenni a városba – teljesen, végig, minden tekintetben; tanulni az üzenet megfogalmazásának mikéntjét. Ebben van nagyon sok tennivalónk együtt az egyházmegyében. A teljes evangéliumot hirdetni – Isten igazságát és kegyelmét – mint a személyes és közösségi élet egyetlen egészséges módját.

A többi Isten és Ninive dolga.

1.7. Észak-Pest Megyei Egyházmegye

Mekis Ádám esperesi székfoglalója

Acsa, 2018. május 27.

Tisztelt Ünnepi Közgyűlés!

Kedves Testvéreim!

Köszönöm a gyülekezetek és a lelkészek bizalmát, amellyel újra megajándékoztak és megbíztak az esperesi szolgálattal a következő hat évre. Nem szeretném elfelejteni azt a sok jót, amit eddig kaptam akár az elmúlt 12 évben, akár korábban.

Először Istennek adok hálát, hogy idáig megtartott a szolgálatban. Az Ő eszköze szeretnék lenni a továbbiakban is.

Megköszönöm a lelkészcsaládot, amelyben felnőhettem. Édesapámat, aki 30 évig volt esperes, és aki mellett észrevétlenül is naponként szívtam magamba ennek a szolgálatnak minden szépségét és nehézségét. A hiteles életű embereket, lelkészeket, akiket megismerhettem, akiktől olyan sok szeretetet, tanácsot, bátorítást, útmutatást kaptam és kapok.

Hálás vagyok a gyülekezetért, amelyekben szolgálhattam és szolgálhatok, a mellettem álló segítőkért és munkatársakért, az értem imádkozókért. Hálás vagyok családomért.

Nem szeretném elfelejteni, hogy az egyházmegyében az esperesi szolgálat nem cél, hanem eszköz. Nem szeretném elfelejteni, hogy az egyházban minden eseménynek, programnak és rendezvénynek, minden intézkedésnek és szabálynak a ránk bízottak javát, üdvösségét kell szolgálnia.

Megkérdezheti valaki: mi az, ami korunk rengeteg problémájából speciálisan Észak-Pest megyére vonatkozik? Vagy azon belül az evangélikusokra? A válasz sajnos az, hogy minden. Mert a globalizált világ egyik következménye az is, hogy minden hatás, amely máshol keletkezik, azonnal érezteti a hatását itt is.

Nagyon erősen el kell gondolkodnunk azon, hogy jó-e az, ahogyan csináljuk, és hogy nem kellene-e valahogy egészen máshogyan csinálni. Az egyháznak küldetése van a társadalom felé is. Ugyanis ha a magyar társadalomnak nem lesznek olyan erkölcsi mércéi, és olyan morális tartása, ami megakadályozza azt, hogy a politika, vagy a közélet bármit megtegyen velünk, és ott bármi megtörténhet, akkor valóban nagy a baj.

Vannak történelmi események, amelyek azt mutatják, hogy ennek a magyar nemzetnek egykor jól működött az erkölcsi érzéke és képes volt felkelni, sőt vérét adni azokért a lelki értékekért, amelyeket az életében érvényesíteni szeretett volna. Ezt tükrözi a megannyi háború és forradalom – utoljára az 1956-os forradalom – amelyek megmutatták a nemzet gerincét, tartását, önfeláldozását.

Az egyház tartozik azt az erkölcsi értékrendet hirdetni és képviselni az emberek között, amellyel Ura megbízta, és amely nem változik. Érvényes volt kétezer éve és jelenleg is. Hiszem, hogy azok a bajok, amelyekről a társadalom és az egyén leginkább szenved, pontosan a krisztusi értékrend hiánya miatt jött és jön létre. Különösen is elszomorító az a tény, hogy a hanyatlás, dekadencia pontosan a keresztyén háttérű kultúrából indult, terjedt és terjed ma is.

Az egyházat sokszor vádolják azzal, hogy egy ún. „magasabb értékrend” hirdetésével önmagát a társadalom, az emberek fölé helyezi, egy vélt erkölcsi magaslatról mindenkit lenéz. Ez így is lenne, ha önmagunkat hirdetnénk. De mi nem önmagunkat, a saját bölcsességünket, értékrendünket hirdetjük, hanem Krisztusét. Hiszem, hogy ez a keresztyén értékrend az elkövetkező idők viharait is ki fogja állni, de nagyon oda kell figyelni néhány megváltozott körülményre.

Először is tudomásul kell venni, hogy ennek a világnak a szemében az az egyház, amely évszázadokon keresztül abszolút tekintély volt, ma már nem az, és hogy az egyház értékrendje az emberek szemében csak egy a szabadon választható sokféle

értékrend között. Csak akinek belső meggyőződésévé válik ez az út, fogja azt mondani Péterrel együtt: „Uram, kihez mehetnénk? Az örök élet beszéde tenálad van” (Jn 6,68). Ahhoz, hogy ez bekövetkezzen, nem lehet megkerülni az egyház hiteles szolgálatát, amelyet egyénileg és intézményesen végez. Ez már a misszió kérdése. A népegyházi kereteket lassan teljesen levetkőző egyház és a posztmodern ember szekularizmusa a mai Magyarország egész területét missziói területté teszi.

Persze mehet a szekér lendületből a népegyházi keretek között még egy ideig, főleg ha lejtőn halad, azaz folyamatosan a korszellemnek megfelelő engedményeket tesz. Emberek tetszését és a népszerűséget keresve. Meggyőződésem, hogy maga alatt vágja a fát az az egyház, amely rövid távú érdekei miatt olyan engedményeket tesz, ami hosszú távon visszaüt, azaz az emberek szemében jellegtelen, amorf egyházat eredményez, amelyhez már valóban nem is érdemes csatlakozni. Pál mondja kedves tanítványának, Timóteusnak, hogy lesz olyan idő, amikor az embereknek kedvesebb szavakra fog viszketni a fülük, azaz talán elvárják, hogy az egyház a maga tanításában menjen a világ után és igazolja eltévelyedtségük létjogosultságát is, „de te állj elő az igével, akár alkalmas, akár alkalmatlan az idő” (2Tim 4,2). A mi dolgunk tehát nem annak az elbírálása, hogy alkalmas-e az idő az ige hirdetésére vagy nem, hanem a magvetése, mert ha *mi* nem tesszük meg, akkor helyettünk senki sem fogja megtenni. Tehát a küldetés tartalma nem változott, legfeljebb a formája.

Azután tudomásul kell vennünk, – akár tetszik akár nem – hogy a minket érő hatások, de különösképpen a fiatalságot érő hatások alapvetően megváltoztak. Erre a földrajzi területre különösen is jellemző volt évszázadokon keresztül, hogy a gyermek alapvetően három nevelő hatásnak volt kitéve. Az első a család, amely hagyományosan keresztyén értékrendet képviselt, hiszen ezt vette át az őseitől. A második az iskola, amely ugyancsak tradicionálisan egyházi volt, és ebből kifolyólag hasonló értékrendű. A harmadik maga az egyház, amely szolgálattal mindkettőt segítette, erősítette.

Tudomásul kell venni, hogy korunkban a családokban a tradíció megszakadt (ez nem csak a keresztyén gondolkodásmódra, hanem mindenféle tradícióra érvényes). A 83%-ban nem egyházi fenntartású iskolák hangsúlyozottan „értékrendsemlegességet” hirdetnek. Az egyház a korábbi tekintélyét és befolyását elvesztette, gyakorlatilag a fiatalság nagy részét el sem éri. Ráadásul emellé a három alapvető hatás mellé negyediknek betört az életünkbe a média, amely gyakorlatilag egy hatalmas „cloaca maxima”-ként mindent előnt, alattomos módon manipulálja és sajnos alapvetően

determinálja fiatalok, de nemcsak fiatalok százezreinek és millióinak gondolkodását.

Ma az egyházi gimnáziumoknak az volna az alapvető feladatuk, hogy ne kontrollálatlanul ömöljön ránk az egoista, közösségi értékeket semmi be vevő gondolkodásmód és életforma, hanem mint egy állócsillag, mint egy örök viszonyítási pont, világítson a krisztusi rend. Ha ezt az egyházi gimnázium nem végzi el, akkor rajta kívül senki nem végzi el. Nagy segítséget jelenthet országszerte az evangélium terjedésében az egyházi iskolák rendszere, például itt Pest megyében az Aszódi Evangélikus Gimnázium. Ez azonban csak lehetőség marad mindaddig, amíg két feltétel be nem teljesül. Az egyik, hogy az evangélikus szülők valóban írassák be gyermekeiket, ha azt akarják, hogy ilyen értékrend mellett nőjenek fel. A másik feltétel, – amely ugyancsak minden egyházi iskolára érvényes – hogy olyan tanárok tanítsanak, akiknek gondolkodását áthatja a krisztusi norma. Ehhez biztosítani kell a keresztyén iskolákban tanító tanárok hittudományi alapismereteinek elmélyítését.

Külön kihívás mai korunkban a fiatal generációk eltávolodása egymástól és az egyháztól. Külön lelkeszi napokat fogunk tartani az elkövetkező időben arról, hogy hogyan jelenik meg az életünkben, szolgálatunkban az X, Y, Z és az ezután következő generációk problémája.

Vannak olyan folyamatok a világban, még inkább az euroatlanti térségben, amelyeket nem tudunk befolyásolni, bármennyire is szeretnénk. Itt elsősorban a demográfia alakulására gondolok, amelynek a negatív tendenciái az utóbbi 15–20 évben vészesen fölerősödtek. A házasságkötések számának folyamatos csökkenése, ezzel párhuzamosan az úgynevezett élettársi kapcsolatok számának folyamatos emelkedése, a gyermekszám folyamatos csökkenése, a válások számának emelkedése – ezzel együtt a csonka családokban felnövő gyermekek számának ugrásszerű emelkedése –, a vidéki, ezen belül is a falusi emberek, fiatalok tömeges megindulása a városok felé. A hagyományos földműves kultúrának a teljes eltűnése a szemünk előtt zajlott le anélkül, hogy abba a legcsekélyebb módon beleavatkozhattunk volna. Tehát ezek mind olyan folyamatok, amelyeket az egyházak sem megállítani, pláne megfordítani nem tudnak, viszont a meglévő gyülekezeteink számára állandó gyengülését, vagy akár a teljes eltűnést is jelenthetik.

Az ősi latin nyelvű személyes bűnvallás: a „*mea culpa, mea maxima culpa*” – vagyis az „én vétkem, én igen nagy vétkem” vonatkozik-e ezekben a folyamatokban ránk? Véleményem szerint csak azért vállalhat az egyház – ezen belül is az evangélikus egyház – felelősséget és azért gyakorolhat

bűnvallást, amely folyamatoknak az előidézője ő maga volt. A fent említett folyamatokat azonban nem az egyház idézte elő, sőt minden erejével igyekezett gátolni, bár nem sok sikerrel. Mondhatnánk azt, hogy azért, mert elvesztette a tekintélyét a társadalomban, vagyis a széles tömegek nem hogy nem kíváncsiak az egyház véleményére, tanítására, hanem a korszellemtől erősen befolyásolva azt hangoztatják, hogy az egyház, az egyházak ne mondják meg nekik, hogy hogyan éljenek. Nem vigasztal minket az a tény, hogy a tömegek nemcsak az egyházakra mondják ezt, hanem bárkire, aki megpróbálja őket vezetni, irányítani. Az evangélikus egyház és benne a lelkészek jó esetben mindig Isten igéjével megegyező módon prédikálnak és tanítanak. Ezért ennek az elutasítása, semmibevétele, nem egyszerűen az egyház, hanem Isten igéjének a megvetése. Az viszont már az egyház feladata, hogy olyan módon, formában hirdessen igét és tanítson, amelyből kiderül Isten szeretete, kegyelme, de Isten törvénye is, amely szintén az ő embert féltő szeretetéből következik.

A másik mai kihívás a falusi gyülekezetek elnéptelenedése. Azt tapasztaljuk, hogy 3–400 éves nagy anyaggyülekezetek néptelenednek el 20–30 év leforgása alatt (Erdőkürt példája). Az emberek városba, még inkább a fővárosba, vagy a főváros környékére költöznek részben a munkalehetőség, részben a minőségibb élet reményében. Egyházunk is felismerte, hogy a tömegek agglomerációba való áramlását követnünk kell valahogy. A missziói stratégia legfontosabb pontja, hogy oda kell erőket fordítani, ahol az emberek megjelennek. Agglomerációs konferencián próbáltuk egymással a tapasztalatainkat, ötleteinket megosztani. Az hamar kiderült, hogy egységes ún. „agglomerációs stratégiát” nem lehet kialakítani, mert annyira eltérőek a települések adottságai, a már jelen levő gyülekezetek múltja és nem utolsósorban az ilyen jellegű településeken szolgáló lelkészek képességei, adottságai. A következő hat évben nem tudjuk megkerülni ezt a kérdést, sőt fő kérdéssé válhat megyénk területén. A településeken szolgáló lelkészeknek azonban saját maguknak kell megalkotni az azon a településen érvényes, vagy hatékony működést, missziót.

Nem azért szólok a hatékonyságról, mert divatba jött, hanem mert az egyházban létszükséglet a lehetőségek lehető legjobb kihasználása. Az aratnivaló sok, a munkás kevés – mondja Jézus. Sokkal több a munka, mint az erőnk. Lelkészként belülről tudom, hogy milyen sok a feladat; mennyi munka, mennyi teher nyomja egy-egy lelkész vállát. Segítenünk kell egymást abban, hogy okosan dolgozzunk!

– Amit lehet, egyszerűsíteni kell.

– A munka megkönnyítésére be kell vonni a mo-

dern technikai eszközöket, esetleg a közösségi médiát. Segítenünk kell egymást ezek bölcs felhasználásában.

– Egyházmegyei alkalmainkat jobban ki kell használni. Komolyabb előkészülettel, szervezéssel többeket gazdagíthatnánk alkalmaink.

– Erőnk és teljesítőképességünk határán roskadozva fel kell fedeznünk, hogy komoly tartalékok vannak segítő szándékú gyülekezeti tagjainkban. Sokan nagyon szívesen segítenek, ha megkérjük őket. Feladatunk, hogy a ránk bízott értékekkel, talentumokkal maximálisan éljünk.

A mai kort felfoghatjuk úgy is, hogy Isten előhívja szolgálóit és kiosztja nekik a talentumokat, hogy kezdjenek vele valamit. Bevallom, hogy én is jobban örültem volna annak, hogy ha az európai kultúrának és benne a keresztyénségnek nem ebben a hanyatló korszakában kapom az elhívást az Uramtól. De ha ebben kaptam, ebben kaptuk (itt most mindnyájan) a talentumainkat, azaz az adottságainkat, a lehetőségeinket, akkor Isten most is azt várja, hogy megduplázzam, megduplázzuk és semmiképpen el ne ássuk.

Isten kezében szeretnék ebben engedelmes szerszám, eszköz lenni. Ugyanakkor kérem mindnyájatok segítségét, támogatását, imádságát is!

Isten kegyelme legyen egyházmegyénkkel!

1.8. Hajdú–Szabolcsi Egyházmegye

Zsarnai Krisztián esperesi székfoglalója

2018. június 23.

Tisztelt Ünnepi Közgyűlés!

Látom az ünnepi közgyűlést, hogy türelme és ünnepi hangulata is véges. Ezért arra gondoltam, esperesi székfoglalómat két szóval foglalnám össze: „végezzük tovább”. De talán méltatlan lenne ennyire rövidre fogni és két szóval „összecsapni” egy ünnepi beszédet. Mindenekelőtt hálás vagyok Istennek, hogy méltatlanságom, alkalmatlanságom ellenére mégis úgy látta, folytathatom ezt a megbízatást. Szeretném köszönetemet kifejezni az egyházmegye gyülekezeteinek, elnökségeinek, presbitériumainak, hogy jelöltek, támogattak, elfogadnak, és szeretettel vesznek körül. Végtelenül hálás vagyok elnöktársamért, Már földi Istvánért, akinek személyében rendkívül szeretetteljes, támogató szándékú elnöktársat kaptam és rendelt mellém az Úr! A hat év közös munka és szolgálat alatt sokat tanulhattam tőle. Kimértsége, higgadtsága, türelme nagy hatással volt rám, formálta jellememet, személyiségemet. Kedves István! Köszönöm neked ezt az együtt töltött hat évet és hálás vagyok érted! Hálás vagyok a kerületi elnökségért, különösen püspök úrért, aki püspökként, ha kellett, akkor intett, ha kellett, bátorí-

tott, segített és kísért, s bízom abban, továbbra is számíthatunk szerető, pásttoroló támogatására. Köszönöm püspök úr támogatását.

Hálás vagyok a munkatársaimért, akik a hétköznap életben velem együtt fáradoznak, segítenek, tanácsolnak és az egyházmegye és a gyülekezet ügyes-bajos dolgait intézik, szervezik. Köszönöm nektek!

Azt gondolom, a legnagyobb áldozatot pedig a feleségem és családom hozza, aki rengeteget nélkülöz, sokszor hagyom egyedül őket szolgálataim miatt, és hűségesen elhordozzák hiányomat és gyengeségeimet. Hálás vagyok Istennek, hogy ilyen társat kaphattam Tőle Nóra személyében!

Befejezésül pedig székfoglalómnak mi a magva? Szeretnék hűséges lenni az Úrhoz, aki szolgálatba állított, aki követésre hívott. Szeretném hűen végezni szolgálatomat Isten akarata és terve szerint. Szeretnék engedelmisségben élni és felülről kapott bölcsességgel igazgatni az egyházmegye gyülekezeteinek és intézményeinek életét azzal az Igével, amit a Példabeszédek könyvében olvashatunk: „Bízzál az ÚRban teljes szívből, és ne a magad eszére támaszkodj!” (Péld 3,5). Vannak gyengeségeim, amit kérlek, hordozzatok, krisztusi lelkülettel és indulattal szeressetek ki gyengeségeimből és kérlek benneteket, legyetek megbocsátóak, ha nem úgy szólok, ha nem az az indulat van bennem, ami Jézus Krisztusban megvolt, bocsássatok meg. Szeretnék áldást kívánni új elnöktársamnak, Veczán Lászlónak, s kívánom, hogy Isten gazdagon áldja meg együttműködésünket és gyümölcsöző legyen munkánk, amelyet gyülekezeteink, intézményeink arathatnak le.

Székfoglalómat azzal kezdtem, hogy „végezzük tovább”. Folytatjuk azzal a lelkeséggel, irányvonnallal, amit hat éve elkezdtünk, azokkal az évek folyamán kiforrott gyülekezeteket építő programokkal, amelyek erősítik közösségeinket. Végezzük tovább evangéliumi lelkülettel az Ige szolgálatát, hogy ébredés legyen szeretett egyházunkban, hazánkban és – ahogy az Ige mondja – „Az Úr pedig napról napra növelte a gyülekezetet az üdvözülőkkel” (ApCsel 2,47), növelje a megtérőkkel, a bűnbánókkal, az új életben járókkal, az üdvözülőkkel egyházmegyénk gyülekezeteit. Ehhez adjon az Úr erőt és bölcsességet! – ezt végezzük tovább!

1.9. Nógrádi Egyházmegye

Szabó András esperesi székfoglalója

Vanyarc, 2018. május 27.

Luther Márton ezt írja a lelkeszi szolgálatról: „Aho-
gyan szoktuk is mondani, három dolgról lehet felismerni a jó igehirdetőt: először is a fellépéséről,

másodszor ahogy elkezdi beszélni, és mond valamit, harmadszor pedig, hogy be is tudja fejezni a mondanóját. Fellépés alatt azt értem, hogy tanítóként és igehirdetőként jelenik meg, olyan emberként, aki tud, és akinek kell is prédikálnia, mert Isten hívta el, és nem saját indíttatásból cselekszik... A másik dolog az, ahogy az igehirdető beszélni kezd. Az is ismertetőjegye egy jó prédikátornak, hogy nemcsak nem tartja csukva a száját, és nem csupán nyilvánosan végzi a szolgálatát, hogy mindenkinek hallgatnia kell és figyelni rá, akinek isteni joga és megbízatása van a szólásra, hanem az is, hogy bátran nyitja ki a száját, vagyis: hirdeti az igazságot és azt, amit Isten neki parancsolt...” Luther a Hegyi beszédről szóló igehirdetésének előszavában látta fontosnak az előbbi megállapításokat. (LVM 6. kötet 381–383. oldal).

Hogy miért fontos ez? Az Ágostai hitvallás 7. cikkében ezt olvashatjuk: „Tanítják továbbá, hogy az egy anyaszentegyház minden időben megmarad. Az egyház a szentek gyülekezete, amelyben az evangéliumot tisztán tanítják és a szentségeket helyesen szolgáltatják ki. Az egyház valódi egységéhez elegendő, hogy egyetértés legyen az evangélium tanításában és a szentségek kiszolgáltatásában. De nem szükséges, hogy az emberi hagyományok, vagyis az emberi eredetű egyházi szokások és szertartások mindenütt egyformák legyenek”. Az egyház jelene és jövője összefügg az evangélium tiszta hirdetésével. Ez egyszerre sok-sok kérdést felvet.

1. A lelkeszi szolgálat szíve-közepe maradjon az evangélium hirdetése. Tenni kell érte, hogy ne hullafáradtan essünk bele az igehirdetésbe vagy az igehirdetésre való készülésbe, ne erőnek erejével kelljen felvonszolniunk magunkat a szószekre. Az igehirdetés és a készülés maga is jelentsen örömet az igehirdetőnek, hiszen csakis az örömmel végzett munka lehet hatékony és áldásos. Az Isten szent igéje pedig a készülésen kívül is legyen fontos, igazi forrás, ahogyan Kórah fiai körtáncban énekeltek: „Minden forrásom belőled fakad” (Zsolt 87,7). Tiszta forrásként mint Isten teremtő szava szólaljon meg az ige a szószeken, a kereszteleseken, az esküvőkön és a temetéseken egyaránt – hogy élet támadjon!

Természetesen a mai gyakorlati gyülekezeti élet szükségessé teszi, hogy a lelkesz más szerepekben is helyt álljon. Az elmúlt évek óriási változást hoztak a hitoktatás terén, hét közben órarend szerint élő pedagógusokká lettünk. Fárasztó szolgálat, olykor a gyermekek magaviselete miatt, máskor saját unalmasságunk miatt. Látnunk kell, hogy ma a legtöbb gyermek bibliaismeret és hit terén csak azt kapja, amit a hittanórán kap. Az egészséges, keresztyén, gyermekeket hitben nevelő család ma ritka, mint a fehér holló. Ne keressünk azonnal

gyümölcsöt és visszaigazolást, amikor azt várjuk rögtön, hogy vasárnap minden hittanosunk ott legyen szüleivel együtt a templomban. Hihetjük, hogy Isten igéje nem tér vissza üresen és dolgavégezetlenül még a hittanórákról sem (Ézs 55,11). Megfontolandó, hogy az óraszámok miatt több egymáshoz közel eső gyülekezet főállású hitoktatót alkalmazzon, ezzel tehermentesítve és más szolgálatra felszabadítva a lelkészt. Azonban teljesen nem maradhatunk ki a hitoktatásból, hiszen a gyermekeken keresztül is érzékeljük az aktuális társadalmi mozgásokat, folyamatokat, a gondolkodás változását.

Óhatatlan az is, hogy a lelkész valamilyen szinten részt vegyen a különféle pályázati vagy éppen felújítási munkálatokban. Egy-egy elnyert pályázat, legyen templom- vagy parókia-felújításról szó, vagy gyülekezeti programok szervezéséről, bizony akár több évre is speciális irányt szabhat a lelkész szolgálatának. Ilyenkor automatikusan beugrik nekünk, hogy osszuk meg a terheket, ne egyedül cipelje senki. A kérdés csupán az, hogy van-e alkalmas és elszánt, megfelelő kompetenciákkal és elegendő idővel rendelkező munkatárs, aki bevonható. A tapasztalatok vegyesek. Nagy ajándék, ha van emberünk.

2. A gyülekezetnek, s most külön kiemelem, a közelmúltban megválasztott tisztségviselőknél is felelősége van az igehirdetőért. Pál nem véletlenül látja el munkaszervezési tanáccsal az ifjú Timóteust: „Egy harcos sem elegendik bele a mindennapi élet gondjaiba, hogy megnyerje annak tetszését, aki harcosává fogadta” (2 Tim 2,4). A mindennapi élet gondjai lefele húzzák az embert, értékes energiákat visznek el. A presbitériumok tegyenek arról, hogy ne a lelkészeknek kelljen aggódni, hogy ki vágja le a füvet a temetőben, amikor sokat esik az eső, lesz-e elég pénz a pénztárban hónap végén-elejen, hogy felvehesse a fizetést, ki fogja kitakarítani a gyülekezeti termet stb. „Egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be a Krisztus törvényét” (Gal 6,2). Tehát nem a mindennapi élet gondjai felett akarunk lebegni, hanem közös teherhordozást kérünk.

Kérjük a gyülekezetek és tisztségviselők imádságát, hiszen lelki-szellemi harcban állunk. Sok minden meg akarja gyengíteni az igehirdetés erejét kívül és belül. Nem magától értődő, automatikus jelenség a jó, krisztocentrikus igehirdetés. Pál apostol is szükségét érzi, hogy az imádság témájává tegye az igehirdetést. Mert nem csak úgy magától jön a szó, hanem harc és tusakodás van mögötte, az ajándékozó Isten kegyelme. „Az imádkozásban

legyetek kitartóak és legyetek éberek: ne szűnjetek meg hálát adni. Imádkozzatok egyúttal értünk is, hogy Isten nyissa meg előttünk az ige ajtaját, hogy szólhassuk a Krisztus titkát.” (Kol 4,2–3)

3. Szorosan ide kapcsolom, közös ügyként mindannyiunk elé a lelkészutánpótlás kérdését. A katolikus egyházban hosszú évek óta folyamatosan jelenlévő problémát mi sem nézhetjük üvegfalon keresztül. Kezdek nosztalgiával gondolni a 2000-es évek elejére, közepére, amikor nem okozott különösebb gondot egy-egy lelkészi állás betöltése. Isten kegyelméből viszonylag hamar rátalált egymásra lelkész és gyülekezet. A Hittudományi Egyetem lelkész szakos hallgatóinak, valamint az előttünk álló években nyugdíjba menő lelkészek számának arányából egyszerű matematika annak megállapítása, hogy a helyzet fokozódni fog. A dolgok természetéből adódik, hogy általában a vidék érzi meg először a problémákat. Ezért fontos, hogy a fogyatkozó létszámaink ellenére is, továbbra is küldjünk teológusokat a Hittudományi Egyetemre. A dolog olyan egyszerűen hangzik. Mi kell hozzá? Élő, eleven gyülekezetek és ifjúsági körök. (Mivel Nógrádban nincs egyházi általános iskola vagy gimnázium, az intézmények és azok lelkészeinek felelősségéről nem szólok.) A leendő lelkésznek először a Krisztus nyomán kell elindulnia hitben – keresztyén családból és gyülekezetből – hogy azután a szolgálatra hívó hangot is meghallja. A belső elhívást megerősíti a külső, amikor Isten egy emberen keresztül is megerősíti szándékát. A lelkészutánpótlás kérdését egyszerű marketingfogásokkal nem lehet megoldani. Ébredő, ébren lévő gyülekezeti közösségekre van szükség sok-sok imádsággal: „Az aratnivaló sok, de a munkás kevés: kérjétek azért az aratás Urát, küldjön munkásokat az ő aratásába” (Mt 9,38). Igaz mindez a késői elhívású szolgálattevőkre is. Egyetemünk kitarja a kapuit előttük is. Ez egyfajta gyülekezeti öngondoskodás is lehet. A reformáció 500 évének megünneplésének fontos része volt egyházmegyénkben a gyülekezeti munkatársképző tanfolyam megszervezése. Köszönjük Szebik Imre püspök úr és az előadók munkáját. Azt gondolom, hogy a képzés legnagyobb hozadéka az volt, hogy a résztvevő mintegy 40 gyülekezeti tagban tudatosodott a gyülekezetek iránti felelősség.

Az útmutatóbeli esti igesorozatunk hetek óta a Zsidókhoz írt levélből van kijelölve. Már egyáltalán a levél léte is igazolja, hogy a különböző körülmények között élő keresztyén gyülekezetek kezdettől fogva rászorultak a biztató szóra. Akkor és ott bizony valóság volt a hit üldözése, és az ebben

való helytállás. Ma itt Nógrádban (s az ország sok területén) a negatív demográfiai folyamatok, a munkahelyek és jobb lét reménysége utáni elvándorlás, a vidéki népesség előregedése jelent problémát. A megoldás, a gyógyszer akkor és ma ugyanaz. Az alapokat érdemes megszilárdítani.

„A reménység hitvallásához szilárdan ragaszkodjunk, mert hű az, aki ígéretet tett.” (Zsid 10,23) Lehet, hogy sok mindent fel kell adnunk, ami korábban biztosnak tűnt, de a hitvallássá váló reménységet nem adhatjuk fel.

Ragaszkodjunk Jézus Krisztushoz. „Mivel tehát, testvéreim, bízhatunk abban, hogy bemehetünk a szentélybe Jézus Krisztus vére által, azon az új és élő úton, amelyet ő nyitott meg előttünk a kárpit, vagyis az ő teste által, és mivel nagy papunk van az Isten háza felett: járuljunk azért oda igaz szívvel és teljes hittel...” (Zsid 10,19–22) Vagyis szeressük Urunkat, aki életét adta értünk, s halála által új és élő utat nyitott meg előttünk. Új, mert addig a jeruzsálemi templomi és papi szolgálat azt szimbolizálta, hogy el van zárva előttünk az út az atyához. De halála által ő maga lett az út. Élő is ez az út, mert az életet találjuk meg rajta. Ő megigazít és hitet ad Szentlelkével, ezért mehetünk a szentélybe az Atya elé.

Ragaszkodjunk azokhoz, akik testvéreink a hitben. „Ügyeljünk arra, hogy egymást kölcsönösen szeretetre és jó cselekedetre buzdítsuk.” (Zsid 10,24) Becsüljük meg azokat, akikkel együtt járunk az úton. Ma nagy kísértés a privatizált és exkluzív keresztyénység. Isten felhasznál bennünket egymás buzdítására. Közösségben egészségesen fejlődik a hit és a lélek. Közösség, hívő testvérek nélkül eltorzulunk, biztossá válunk tévedéseinkben. Jézus közösségeknek jelenik meg, különösen is feltámadásának napján. Tartsuk számon egymást, lelkész a híveket, és gyülekezeti tagok is egymást. Dávid zarándokénekeiből tudjuk: „Ó, mily szép és gyönyörűséges, ha a testvérek egyetértésben élnek!... Csak oda küld áldást az Úr, és életet mindenkor” (Zsolt 133,1.3).

Ragaszkodjunk evangélikus egyházunkhoz, gyülekezetünkhöz. „Saját gyülekezetünket ne hagyjuk el...” (Zsid 10,25) A tavalyi évben ünnepeltük a reformáció kezdetének 500. évét. Ökumenikus szellemben, más keresztyén felekezetek megbecsülése és tisztelete mellett is van jogunk a saját egyházunkat a legjobban szeretnünk, legutóbbi,

500 éves múltjával együtt. Ebben a közösségben hívott el minket Krisztus az ő követésére és szolgálatára úgy, hogy megszólított igéjével és bőséggel adott hitbeli példaképeket is, akiknek az útja követésre méltó, mert ők is az új és élő úton haladtak a szentély felé. Amennyire rajtunk múlik, kötelességünk megőrizni ezt a közösséget olyannak, ahol az Úr Lelke továbbra is végezheti üdvösségre vezrlő munkáját. Ebben az élő közösségben – és ez nem létszámfüggő – láthatjuk a csodát, hogy továbbra is épül az egyház, amelyen a pokol kapui sem fognak diadalmaskodni (Mt 16,18).

Ragaszkodjunk a munkához. Az előbbieknek nem mond ellent az, hogy amit ránk bíz Urunk, azt nekünk kell megtennünk. A munka szeretete az egyházban és a lelki dolgokban is fontos. Nem a semmittevést akarja megáldani a mi Istenünk. Tavaly, amikor a Felvidéken bicikliztem, feltűnés nélkül olvasgathattam az evangélikus lelkészi hivatalok hirdetéseit. Selmecebánya, Körmöcbánya, Zólyom, Garamszeg, Besztercebánya s más településeken is elképedve láttam, hogy mennyire intenzív náluk a nyár. Különféle gyermek- és ifjúsági táborok egész sorozata volt meghirdetve. Egyik lelkésznő elmondta, hogy 10–15 éve még 7–8 táboruk volt nyaranta, ma, mivel jóval kevesebb már a gyermek, csak 4–5 tábort rendeznek. De így is áldás van rajtuk – mondta. Természetesen ezzel nem azt akarom mondani, hogy csak akkor lehet jó a lelkiismeretünk és csak ott épülhet az egyház, ahol valaki beleszakad. Szükség van a pihenésre és feltöltődésre. Aki az időt megteremtette, erre is megadja a lehetőséget. De a munkát, a fáradságot, a küzdelmet a lelki munkában sem spórolhatjuk meg. Beleértve az imádságot, a könyörgést is. Isten adjon mindannyiunknak erőt hozzá.

Luther Márton szerint fontos, hogy az igehirdető be is tudja fejezni a mondandóját. Érdekes módon ezt nem is taglalja különösebben a Hegyi beszéd bevezetőjében, sőt a boldogmondások végén sem. Kerestem, kíváncsi lettem volna valami magyarázatra, azután rájöttem, ez nyilván azért van, mert annyira egyértelmű. Úgyhogy megfogadom Luther tanácsát.

Erős vár a mi Istenünk!

Valamit mégis: köszönetet mondok, hogy eddig elviselték a szolgálatomat, s köszönöm az újbóli bizalmat. Köszönöm mindazok szolgálatát, akikkel eddig is vagy ezután is együtt haladunk az úton.

„Az Úr pedig napról napra növelte a gyülekezetet az üdvözülőkkel.” (ApCsel 2,47b)

2. Gyülekezeteink híreiből

Az Északi Egyházkerület hat egyházmegyéje területén 74 anyagyülekezet él és 105 lelkész szolgál mintegy 80 000 evangélikus között. A gyülekezetek válogatott híreit az egyházmegyék ábécésorrendjében közöljük.

Borsod–Hevesi Egyházmegye

Idén is a Miskolci Egyetem ökumenikus lelkészsege szervezte az ökumenikus imahét kiemelt alkalmát

2018.01.27.

Miskolc – Nem csak a miskolciak számára kiemelt alkalom a szombaton zajlott istentisztelet, hanem országosan is, hiszen nem csupán a sok helyen jellemző „kötelező” négy egyház van jelen az istentiszteleten, hanem a methodista és a baptista lelkésztestvérekkel együtt közösen imádkozhatunk. A több mint háromszáz lelket számláló ökumenikus gyülekezet soraiban a Miskolci Egyetem rektora és tanárai is jelen vannak, és az ünnepi ökumenikus istentiszteleten a nagy egyházak vezetői prédikálnak, egyetértéssel felosztva egymás között a szentírási igéket.

Ökumenikus kórházi kápolnát avattak

2018.02.28.

Miskolc – A test gyógyítása mellett a lélek ápolása is fontos része egy beteg ember felépülésének, ezért is lényeges, hogy minél több egészségügyi

intézményben legyen elérhető az a lelki szolgáltatás, amelyet az egyházak tudnak biztosítani azok számára, akik ezt igénylik – mondta az Emberi Erőforrások Minisztériumának parlamenti államtitkára kedden Miskolcon, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Központi Kórház és Egyetemi Oktatókórház Semmelweis Tagkórháza ökumenikus kápolnájának avatásán. Az alkalmon a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) részéről Gáncs Péter püspök vett részt. A kápolna kialakítását a MEE 1 millió forinttal támogatta.

Bach-koncert mindenkinek

2018.03.29.

Ózd – Johann Sebastian Bach születésnapja alkalmából Ózdon és Putnokon is megtartották a Bach mindenkinek fesztivál helyi rendezvényét. Orgo-

nán és blockflötén Tóth Dániel, zongorán Fábián Richárd játszott – számolt be az alkalomról Tóth Melinda Anna lelkésznő.

Beiktatták a Borsod-Hevesi Evangélikus Egyházmegye elnökségét

2018.06.29.

Arnót – Az arnóti evangélikus templomban ünnepi istentiszteletet tartottak, melynek keretében Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke beiktatta hivatalába az egyházmegye újraválasztott elnökségét: Buday Barnabás esperest és Barcsák Pálné egyházmegyei felügyelőt.

Az esperesi székfoglaló szövegét az első fejezetben olvashatják a testvérek.

Lelkésziktatás a Zemplénben

2018.08.28.

Tállya – Tokaj és környékén már nemcsak csodálatos tájak és finom borok várják az evangélikus híveket, hanem Gerlai Pál, újonnan beiktatott lelkészük is. A lelkésziktatásnak a híres tállyai evangélikus templom adott otthont, ahol többek között Kossuth Lajos részesült a szent keresztségben. A késő barokk stílusban épült kis templom – melynek felújítása hamarosan megkezdődhet – még

mindig állja az idők zord járását, hirdetve Isten nagyságát és dicsőségét.

Fegyverkezés Fancsalon

2018.09.29.

Fancsal – „Miskolcnál észak felé kanyarodtunk. Az út Arnót települést is érintette. Majd Encsnél balra fordultunk. Nemsokára szemünkbe ötlött a 300 lelkes, békés falucska: Fancsal.” Az EKE csendesnapján, melyet ezzel a címmel rendeztek: *Harcold meg a hit nemes harcát!*, két igehirdetés hangzott el arról, hogy ki lehet Jézus Krisztus jó katonája (2Tim 2,3–4), valamint ezzel a felhívással: *„...Öltsétek magatokra Isten fegyverzetét...”* (Ef 6,10–20).

Két egyházmegye tartott közös LMK-t

2018.10.17.

Ózd – A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Ózd városa adott helyet a Hajdú-Szabolcsi és a Borsod-Hevesi Evangélikus Egyházmegyék lelkészi munkaközössé-

geinek a találkozására. A két egyházmegye lelkészi kara mellett Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke is részt vett a találkozón és őszinte beszélgetést folytatott a lelkészekkel egyházunk mai helyzetéről, beleértve kényes kérdéseket is.

Adventi fények Tokajban

2018.12.13.

Tokaj – Vass Etelka tokaji festőművész *Adventi fények* című kiállítása nyílt meg a Tokaji Kávépörkölő Manufaktúrában. A tárlatot Gerlai Pál evangélikus lelkész nyitotta meg. Feleségével, Gerlai-Nagy Helgával tartott zenés közreműködésüket követően a tokaji evangélikus lelkész méltatta Vass Etelka munkásságát, kitérve a szakmai részletekre is.

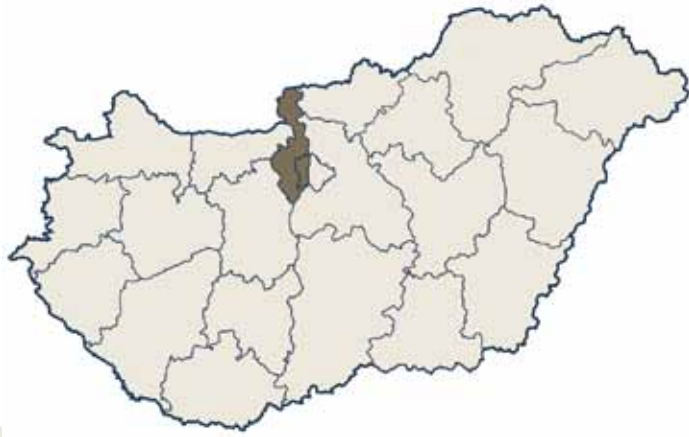
Újabb adományozás Ózdon

2018.12.18.

Ózd – A Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség Keczkó Pál esperes szervezésében 30 zsák gyerekruhát ajándékozott Ózdon a II. János Pál Katolikus Általános Iskolának. Az adományt Kocska Ágnes igazgatónő és kedves pedagóguskollégái vették át. Budahegyvidékről 14 fiatal is elment, hogy találkozhassanak az ózdi fiatalokkal. A vendégek megtekintették az ózdi templomot, énekeltek az imaházban, és egy jót beszélgettek közösen az aCapella Étteremben az asztal körül, mielőtt továbbindultak.

Budai Egyházmegye

Menjünk mi is Betlehembe – Háromkirályok napján

2018.01.05.

Szentendre – Kalit Mihály segítségével, Kertész József ötlete alapján betlehemi stációt készítettek a szentendrei evangélikusok. A szobrok immáron három éve meg is elevenednek Papp Kornélia irányításával, óvodások közreműködésével. Idén háromkirályok napján a gyerekek ismét ellátogattak a jászolhoz, és felelevenítették a bibliai történetet.

Perényi Péter, a hányatott sorsú óriás

2018.01.08.

Budavár – Perényi Péter, a XVI. század egyik legjelentősebb államférfija hányatott, személyes sorsának megpróbáltatásaira ismert rá a Biblia egymással összecsengő, ó-, illetve újszövetségi történeteiben – állítja dr. Téglásy Imre. Az irodalomtörténész

nek a Budavári Evangélikus Szabadegyetemen (BESZ) tartott előadását a régi zenét autentikus hangszereken megszólaltató Tabulatúra együttes muzsikája gazdagította.

Isten erős jobbja

2018.01.24.

Budavár – Ternyák Csaba egri érsek volt az igehirdető az ökumenikus imahét szerdáján a Budavári Evangélikus Egyházközségben. Ternyák Csaba Fabiny Tamás püspök meghívására érkezett a Budavárba. Az érsek a püspöki hivatalban tett rövid látogatás után az ökumenikus istentiszteleten prédikált. A liturgiában a kerület közösségeinek a lelkesei vettek részt.

Nyitottsággal a szellemi tunyaság ellen

2018.02.12.

Budavár – A protestáns etika, világszemlélet és gondolkodásmód egyértelműen tetten érhető a református, illetve evangélikus vallásban nevelkedett magyar írók életművében – ez derült ki a Budavári

Evangélikus Szabadegyetem (BESZ) legutóbbi előadásából. Prőhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője, a Petőfi Irodalmi Múzeum (PIM) igazgatója példákkal és idézetekkel szemléltette, hogy az irodalomban lépten-nyomon fellelhető protestáns kritikai szemlélet és nyitottság az elmúlt évszázadok során mindig a magyar társadalmat előbbre vivő szellemi erőnek bizonyult.

A tengeren túl koncertezett Bán István

2018.03.15.

Budavár / New York – Méltó elismerése az evangélikus egyház zenei életének, hogy Bán István, Budavár orgonistája zárta a nemzetközi Kodály-évet New Yorkban. Hosszú előkészítés után valósult meg a koncert a New York-i Balassi Intézet és a főkonzulátus szervezésében, hisz a felkérés már 2016 őszén érkezett.

Mint a mesében – Kelenföldi gyülekezeti hétvége

2018.04.13–15.

Balatonszárszó – Egy közösségi hétvégét az is elvisz a hátán, ha van Balaton-part, van napsütés és van

gyerekzsivaj. De egy gyülekezeti hétvégétől azért többet vár az ember. És aki ott volt a kelenföldi gyülekezet balatonszárszói gyülekezeti hétvégéjén, meg is kapta ezt a pluszt.

Szombaton minden a meséről szólt. Miután az *Óperencián innen és túl* névre keresztelt program játékaik összerázódott a csapat, a varázsmeséről és azok szimbólumairól hallhattunk előadást. Délután pedig a meseterápiáról vagy a párkapcsolatokról szóló workshopon vehetett részt, aki éppen nem pingpongozott vagy Balatonföldvára biciklizett át. Este a *Bibliai mesealakok?* című előadáson a mesék és a kereszténység összefüggéseiről volt szó.

Heródes, az üldözött üldöző

2018.05.14.

Budavár – Parádés előadással zárta idei tavaszi szemeszterét a budavári evangélikus szabadegyetem. Kőszeghy Miklós történésznek, az EHE professzorának az üldözött és üldöző Heródesről szóló előadásából a hallgatóság megtudhatta, hogy a hajdani király hírhedt kegyetlenkedései közben vészjósló hatalmi játszmák közepette lavírozott évtizedekig, s ráadásul a főnöke szeretőjét is ellenségei között tudhatta, ami köztudottan rossz ómennek számít.

Beiktatták a Budai Evangélikus Egyházmegye elnökségét

2018.06.10.

Budavár – Isten kegyelméből beiktatták tisztségükbe a Budai Evangélikus Egyházmegye elnökségének újonnan megválasztott esperesét, Keczkó Pál lelkészt, és Dobó György egyházmegyei felügyelőt. *Az esperesi székfoglaló szövegét az első fejezetben olvashatják a testvérek.*

Egy német ajkú vándorprédikátor

2018.06.25.

Budavári német gyülekezet – Elbúcsúzott a Budapesti Német Ajkú Evangélikus Egyházközség lelkésze. Johannes Erlbruch kilenc éven át pásztorolta a Németországi Protestáns Egyház (Evangelische Kirche in Deutschland) külföldi gyülekezeteként működő budavári közösséget. Ebből az alkalomból az egyházkerület és a gyülekezet vezetése is mondott köszöntő szavakat.

A segítség keresztény kötelesség!

2018.07.04.

Csillaghegy – Hazánkban sok hátrányos családból származó gyermek él nevelőszülőknél a vér szerinti szülők nehéz anyagi helyzete, körülménye vagy gondatlansága miatt. Ebben a nehéz, de lehetőségekkel teli hivatásban vállal részt a Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség fenntartásában működő SION Nevelőszülő Hálózat, melyet az Északi Evangélikus Egyházkerület a családi napján összegyűjtött adománnyal támogatott. Dr. Szilágyi Júlia, a SION vezetője vette át az adományt,

Beiktatták Barbara Löttsch német lelkésznőt budapesti gyülekezetébe

2018.09.09.

Budavári német gyülekezet – Ünnepezték a hétfőn a budapesti német ajkú evangélikus gyülekezet: új lelkészt iktattak be hivatalába Barbara Löttsch lelkésznő személyében. A gyülekezet új vezetője Szászországból, Lipcse környékéről érkezett. Korábban tizenegy évet szolgált a németországi Machern evangélikus gyülekezetében.

A vonzó liturgia maga a misszió

2018.09.10.

Budavár – A jó templom olyan, hogy az ember egyre beljebb és beljebb akar menni, alig képes ellenállni az épület vonzásának – mondta Kocsis Fülöp görög-katolikus érsek-metropolita, hozzátéve: az ember elsődleges feladata, hogy a lehető legközelebb jusson Istenhez, és ebben segíti őt a bizánci templom térszerkezete és a Szent Liturgia egyaránt.

már országos irodai munkatárs is segíti a gyülekezeteket a praktikus teremtésvédelmi megoldások megtalálásában.

90 éve szentelték fel a csepeli evangélikus templomot

2018.10.07.

Budapest–Csepel – Nemrég valakitől levelet kaptam, melyben gratulált az elmúlt 90 év munkájához, melyet a csepeli evangélikusok végeztek. Furcsán csengett számomra ez a mondat. Ha ugyanis tettünk valamit, az keresztyén kötelességünk volt. Ha volt jelentősége, akkor az csak Krisztus munkája volt bennünk, hiszen ő maga mondta: „...nála nélkül semmit sem cselekedhettek.” (Jn 15,5) Ezért óvni minden gratulációtól, mely az elmúlt évtizedeket illeti – írta Zólyomi Mátyás lelkész a Csepeli Evangélikus Egyházközség Facebook-oldalán.

TERMESZ – Természetjáró Evangélikus Szövetsége

2018. szeptember 28–30.

Piliscsaba – Először került sor a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Gyülekezeti és Missziói Osztályának szervezésében ún. TERMESZ-hétvégére. A természetjárással összekapcsolódó lelki zarándoklat résztvevői vasárnap együtt voltak a piliscsabai közösség istentiszteletén.

Istentől kapott idő

2018.10.19–21.

Budapest – A Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség változatos programokkal emlékezett meg a Schulek János tervei alapján felépült Bocskai úti templom 90. születésnapjáról. Könyv- és kiállítás-bemutató, gyülekezeti játék, ünnepi hangverseny és közös istentisztelet: a hálaadó hétvége minden eleme az Istentől kapott múlt és a gyülekezet élő valósága között épített hidat.

A teremtett világra való odafigyelés egyházunkban is egyre hangsúlyosabban van jelen: az Ararát munkacsoport korábbi munkája nyomán most

Luther-szobrot avattak Piliscsabán

2018.11.11.

Piliscsaba – Ünnepi istentiszteletre és szoboravatásra gyűltek össze Szent Márton napján a Piliscsabai Evangélikus Egyházközség hívei. Luther Márton születése másnapján részesült a szent keresztségben a szombathelyi születésű Tours-i Szent Márton napján, így a Márton nevet kapta. Szák-Kocsis Pál szobrászművész alkotását, egy a művész felajánlásából és a Reformáció Emlékbizottság támogatásával készült Luther-mellszobrot Fabiny Tamás püspök áldotta meg.

Ugyanazt látjuk, mégis másként

2018.11.12.

Budapest – Vajon miként reagál ugyanazon festmény látványára egy, a képzőművészetek területén pallérozott ember agya és miként egy laikus agya? Egyáltalán: érzékelhető lehet a különbség a kettő között? Ezt az izgalmas kérdést járta körül a Budavári Evangélikus Szabadegyetemen tartott remek előadásában dr. Nagy Zoltán orvosprofesszor, a neurológia tudósa.

Célba ért az „Adj egy ötöst!” kampány

2018.11.26.

Budapest – A 2017–18-as tanévben a kelenföldi evangélikus gyülekezet meghirdette Adj egy ötöst! adománygyűjtő akcióját. Egy óriási üvegakvárium-ban gyűjtötték egész évben az 5 forintosokat. Összesen több mint 25 kg 5 forintos gyűlt össze, melynek összege végül 53 765 Ft lett. Az adományt eljuttatták a BAGázs Közhasznú Egyesülethez. Legyen az Örökévaló áldása az adományon, az adakozókon és az egyesület nagyon értékes és fontos szolgálatán egyaránt!

Dél-Pest Megyei Egyházmegye

Pénztárosok találkoztak Monoron

2018.02.24.

Monor – A 2018. évben esedékes pénztárosok találkozóját a Dél-Pest Megyei Egyházmegye ezúttal a monori gyülekezetben tartotta. A megjelent résztvevőket Selmeczi Lajos Péter helyi lelkész köszöntötte és bátorította az év igéjével (Jel 21,6).

A találkozó tartalmi részét Dobrovolni Máté egyházmegyei másodfelügyelő és a számvevőszék képviselője vezette. Az összegyűlt pénztárosok húsz főből álló csoportja végigvizsgálta a 2017. évet lezáró gyülekezeti pénzügyi feladatokat és a 2018-ban várható változásokat.

nek a bevonására is. A napot kezdő áhítatot és éneklést Szlaukó Orsolya helyi lelkész és Keveházi Sámuel teológus vezette. Az egyes hittancsoportok tudásának felmérése Balogh Eszter dabas-gyóni lelkész és segítőinek irányításával valósult meg. Az országos versenyre a ceglédi és a pilisi csoportokból jutottak tovább, akik így folytathatják a felkészülést.

„Istenfa”

2018.04.15.

Maglód – 4 juhar és 4 tölgy, 5 hárs, 5 szivarfa és 5 fenyő. Összesen 23 fát hozott Maglódra a testvértelepülés, Gömörhosszúszó Novák Tamás polgármester vezette küldöttsége.

Németh Mihály lelkész előbb az 1. zsoltárt idézte, hiszen a boldog ember olyan lesz, „*mint a folyóvíz mellé ültetett fa, amely idejében megtermi gyümölcsét, és nem hervad el a lombja*”, majd Pál apostol korinthusbelieknek írt első leveléből is a fametaforát emelte ki. „*Én ültettem, Apollós öntözte, de a növekedést az Isten adta. Úgyhogy az sem számít, aki ültet, az sem, aki öntöz, hanem csak Isten, aki a növekedést adja. Aki ültet, és aki öntöz: egyek, és mindegyik majd a maga jutalmát kapja fáradozásához méltóan. Mert mi Isten munkatársai vagyunk...*” (1Kor 3,6–9)

Egyházmegyei bibliaverseny

2018.03.24.

Cegléd – A Dél-Pest Megyei Evangélikus Egyházmegye gyülekezeteinek hittanos csoportjai tartottak gyermek-bibliaversenyt. Az esemény levezetéséhez az evangélikus gyülekezeti terem mellett szükség volt a református iskola néhány tantermé-

Énekkari találkozó volt Dabason

2018.04.22.

Dabas – A Dél-Pest Megyei Egyházmegyében Jubilate vasárnapján tartották az egyházmegye énekkarainak találkozóját. Ebben az esztendőben a dabasi templomban gyűltek össze a résztvevők és érdeklődők.

A bevezető köszöntések után Hepp Éva egyházmegyei zenei felelős vezetésével az énekkarok szolgálata következett a helybeli Dabasról, Albertiből, Bényéről, Péteriből, Szolnokról és Maglódról. Minden énekkar három énekkel érzékeltette azt a munkát és szolgálatot, melyet a gyülekezetben ezen keresztül is végeznek.

Életünk ideje hetven esztendő, vagy ha több, nyolcvan esztendő...

2018.05.27.

Pilis – „...vagy kilencven esztendő, és nagyon kis része hiábavaló fáradság. Igaz, hogy gyorsan elrepül, de nem marad nyom nélkül...” Az ünnepre egy hatalmas család gyűlt össze, hogy közösen Isten házában, a pilisi templomban ünnepelje D. Keveházi László nyugalmazott esperes, egykori pilisi lelkész kilencvenedik születésnapját.

Az ünnepi istentiszteleten Fabiny Tamás hirdette Isten ígését az Efezusi levél 1,3–14 alapján. A püspök az áldások erejéről beszélt az életünkben és a gyülekezeteinkben, és arról az áldásról, amely a pilisi gyülekezetnek is megadatott, ajándékokról, amelyeket átélhetünk nap mint nap a gyülekezetben. A közösség ajándékával, a szentségekben való részvétel ajándékával élhetünk és épülhetünk a gyülekezetben. De Isten legnagyobb ajándékát is megkaphatjuk, az Ő ígését, amelyet igehirdetőkön, lelképásztorokon keresztül küld el az ő népének. Egy ilyen lelképásztor házaspárért, és különösen Laci bácsiért adtunk hálát ezen az alkalmon.

„Az Úr szava másodszor...” – Elnökség- és tisztségviselő-iktatás a Dél-Pest Megyei Egyházmegyében

2018.06.09.

Albertirsa – Az Északi Evangélikus Egyházkerület hat egyházmegyéje közül a harmadikban iktatták be az előjárókat az irsai evangélikus templomban: Győri Péter Benjámín esperes és Bárdossy Tamás kezdte meg közös szolgálatát. *Az esperesi székhelyi szövegét az első fejezetben olvashatják a testvérek.*

Lelkesszé szentelték Sánta Józsefet

2018.06.27.

Maglód – Lelkészszenelésre hívta a híveket a maglódi templom harangja: az istentisztelet keretében Sánta József teológust Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke az Úr szolgálatára rendelte. *Az ebben az évben ordinált lelkészek bemutatását a nyolcadik fejezetben olvashatják a testvérek.*

„Jöjj, teremtő Szentlélek” – Tanévnyitó istentiszteletet tartottak Gyónon

2018.09.02.

Gyón – Évnyitó és munkaévközdő istentiszteletet tartott a gyóni gyülekezet. Az alkalmon Fabiny

Tamás püspök hirdette az ígét. „Veni Creator Spiritus – Jöjj, teremtő Szentlélek” – hangzott a püspök prédikációjában. Isten áldásával így indultunk ma útnak: nagy örömmel, hálaadással, a Szentlélek vezetését kérve.

Jó kezdeményezés: Presbiteri ebédet tartottak Maglódon

2018.09.12.

Maglód – Az idén megválasztott maglói presbitérium őszi ülésén elhatározták: közösségépítő ebédet készítenek presbiteriek és családtagjaik számára. Az elhatározást tettek követték. A saját készítésű finom vaddisznópörköltet a vénasszonyok nyara nyújtotta kellemes őszi időben az evangélikus parókia udvarán fogyasztották el, jóízű beszélgetések kíséretében.

„Énekeljetek!” – Ars Sacra fesztivál

2018.09.21.

Cegléd – „Énekeljetek neki új éneket, szépen zengjenek hangszereitek!” – e zsoltáridézet jegyében szervezték meg a szent művészetek éjszakáját Cegléden. Ahol az orgona, a zene, dallam és ének szólt együtt a zene istentiszteletén. Ahol a szent térben, a templomban élhették meg, mit jelent a művészet, a zene nyelvén átélni Isten jóságát és mindenhatóságát. A zene vigasztal, a dallam gyógyít, és az ének örömet ad.

Megtalálták az elveszett bárányokat

2018.10.14.

Maglód – „Kire bízod magad? – Jézus a Jó Pásztor!” címmel családi istentiszteletet tartottunk Gyömrőn és Maglódon. Az elveszett bárányát megkereső pásztor történetét Lukács Máté lelkészjelölt tanította a gyülekezetnek.

A játékos formában tartott igehirdetés közben egy (nem elveszett, hanem a gyömrői szószékre, illetve a maglói oltár térdeplője mögé előre elrejtett plüss-) bárányt kellett megkeresniük a gyerekeknek. Az elveszett juh megtalálása feletti örömmüket fokozta, hogy Lévainé Gömöri Tamara óvónő-hitoktató mézeskalácsból készített báránykákat ajándékozott a családoknak, ezzel emlékeztetve őket Jézusra, Jó Pásztorunkra!

Menni kell, mert Isten parancsolja – Györgyi Zsolt lelkész iktatása

2018.10.20.

Alberti – Györgyi Zsolt személyében a 307 éves múltra visszatekintő Alberti Evangélikus Egyházközség 21. lelkészét iktatták be ünnepélyesen az evangélikus templomban. Az új lelkész olyan neves elődök után lépett a gyülekezet elé, mint id. Tessedik Sámuel (1740–1744), Gegus Zakariás (1764–1791), Juhász Ferenc (1830–1867) és Roszík Mihály (1952–1993). Györgyi Zsolt nyolc évi Csurgón végzett szolgálat után kapott hívást erre a sajátos feladatra.

Advent Maglódon

2018.12.05.

Maglód – A Maglói Evangélikus Egyházközségben december 1-jén, a szombati munkanap délutánján tartották meg a gyermek-szeretetvendégséget. „Téged kér szívünk, Jézus, jöjj!” – hangzott az ének, ima és ige a több mint ötven gyermek részvételével megtartott alkalmon december 1-jén

Maglódon. A második maglódi hittanosok Ézsau és Jákób kibékülésének bibliai történetét jelenítették meg Szeberényi Lászlóné hitoktató betanításában. Ezt az *Állatok karácsonya* című bábjelenet követte, melyet a nagytarcsai evangélikus Szivárvány Óvoda óvónői mutattak be Fodorné Pecznik Zsuzsával, Maglódon élő intézményvezetőjükkel az élen.

Advent első vasárnapján házassági évfordulós istentiszteletet tartottak. A házasságkötése jubileumát ünneplő tizenkét megjelent házaspár nevében Fabók János és Berta Zsuzsanna újították meg házassági fogadalmukat.

Holland–magyar istentisztelet tartanak Cegléden

2018.12.18.

Cegléd – Cegléden és környékén jelentős számban laknak holland családok. Befogadó gyülekezetként szeretnénk számukra is lehetővé tenni, hogy saját anyanyelvükön gyakorolhassák hitüket, és ezáltal is jobban be tudjanak kapcsolódni a helyi társadalomba. A ceglédi Halleluja ökumenikus ének-karnak is van már holland tagja, így elérkezettnek láttuk az időt arra, hogy itt élő holland testvéreinkkel (egyelőre) havi egy alkalommal közös istentiszteletet tartsunk.

Nederlands-Hongaars kerkdienst

In Cegléd en omgeving wonen er tegenwoordig veel Nederlanders. Wij als verwelkomend gemeente willen het mogelijk maken voor Nederlanders om kerkdiensten te kunnen bijwonen in eigen taal, en zo meer toegang te kunnen vinden tot de Hongaarse samenleving. De Halleluja oecumenisch koor in Cegléd heeft al een Nederlandse lid, en al met al achten wij de tijd rijp om een keer per maand een tweetalig Nederlands-Hongaars kerkdienst te houden samen met onze Nederlandse broeders en zusters.

Várunk
Welkom

**HOLLAND-MAGYAR
ISTENTISZTELET**

**NEDERLANDS-HONGAARS
KERKDIENTST**

**CEGLÉD 2018. DECEMBER 9.
16:00**

SZERETETTEL VÁRUNK MINDEN ÉRDEKLŐDŐT! AZ
ISTENTISZTELET UTÁN SÜTIZÜNK, KÁVÉZUNK
KÖZÖSEN.
IEDEREEN IS VAN HARTE WELKOM! NA DE
DIENST IS ER GELEGENHEID VOOR EEN KOPJE
KOFFIE.

HELYSZÍN: 2700 Cegléd, Szolnoki út 2. Evangélikus
Gyülekezeti terem
LOCATIE: Cegléd, Gemeentezaal Evangelisch Lutherse Kerk

Észak-Pest Megyei Egyházmegye

Az ökumenikus imahét váci záró istentiszteletén Beer Miklós hirdette az ígét

2018.01.28.

Vác – Az ökumenikus imahét záró istentiszteletének a Vác-Felsővárosi Református Egyházközség adott otthont. Az imaórán a katolikus, evangélikus, baptista és református egyház hívei és lelkipásztorai vettek részt, akik a templom padsorait zsúfolásig megtöltötték. A jelenlévőket Borsi Attila János református lelkész köszöntötte, ígét dr. Beer Miklós váci megyés püspök hirdetett. Az imádságokban és a felolvasásokban közreműködött Rózsa Katalin kórházlelkész, Detre János evangélikus lelkész, dr. Csáki Tibor és Rolik Róbert plébános.

Ünneplés ökumenikusan, falak nélkül

2018.01.29.

Hévízgyörk – Szép létszámú istentiszteleti alkalom, esténként lelkési vacsoraközösség, csocsóbajnokság a helyi iskolában és a végén rögtönzött

ökumenikus zenekari szolgálat a záró istentiszteleten. Ezekben volt része a hévízgyörki ökumenikus imahét eseményein részt vevőknek.

A négy lelkipásztor: Barthos Gergely református, Karácsondi Mihály katolikus, Kovács László baptista és Lindákné János Zsuzsanna evangélikus lelkészek, valamint az evangélikus gyülekezet hatodévese, Sánta József szolgálataival zajlottak az istentiszteletek.

Az utolsó istentiszteleten a helyi asszonykórus énekelt egy éneket, melyet az ökumenikus imahét alkalmára írt szöveggel adtak elő:

*„Megköszönjük mindezt lelkipásztorainknak,
Hogy ezen az imahéten ilyen sokat fáradtak.
Kérjük Isten kegyelmét, jutalmukat elnyerjék,
Rájuk bízott nyájaikat tovább vezessék.
Velük együtt éreztünk, mindezt szívesen tettük,
Hogy ezt a szent közösséget együtt építsük.”*

„Ti vagytok erre a tanúk” – Passiójáték

2018.03.30.

Pilis – Nagypéntek ünnepén egy hosszabb időszak zárult le a pilisi evangélikus gyülekezet életében a nagypénteki passiójáték előadásával. Egy olyan folyamat részesei lehettünk a tanúságtételben való részvétellel vagy annak megtekintésével, amelyre bárki őszintén mondhatja, hogy áldott volt, még ha ezt nem is minden pillanatban vehettük észre.

Egyházmegyei énekkarosok találkozója

2018.04.29.

Vác – Az Észak-Pest Megyei Evangélikus Egyházmegyében élő hagyomány a Cantate vasárnapján megszervezett egyházmegyei énekkari találkozóját. A program kiemelt helyen szerepel a gyülekezeti énekkarok munkatervében. Idén a váci gyülekezet volt az alkalom házigazdája. A négynapos – víkendre és kimozdulásra csalogató – hosszú hétvége és a kiváló nyári időjárás ellenére tíz gyülekezeti kórus találkozhatott.

Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz

2018.05.27.

Acsa – Ünnepi istentisztelet keretében került sor Mekis Ádám, az Észak-Pest Megyei Evangélikus Egyházmegye esperese és dr. Roncz Béla egyház-

megyei felügyelő beiktatására. Az igehirdetés és beiktatás szolgálatát Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke végezte. *Az esperesi székfoglaló szövegét az első fejezetben olvashatják a testvérek.*

Beiktatták a gyülekezet 32. parókus-lelkészét

2018.07.01.

Csővár – 2018. július 1-jén, vasárnap beiktatták parókusi szolgálatába Czöndör István lelkészt. Az ünnepi istentiszteleten Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését, az iktatás szolgálatát Mekis Ádám, az Észak-Pest megyei Evangélikus Egyházmegye esperese végezte. Énekkal szolgált a penci és csővári énekkar Lestyánné Babinszki Zsuzsanna és Dianné Mangó Ildikó kántorok dirigálásával, valamint a gyermekekből és az ifjúságból álló gitárcsoport Jansik Tamás vezetésével.

Bakancsos istentisztelet

2018.07.15.

Csővár – A Csővári Evangélikus Egyházközség és a budavári és a kelenföldi evangélikus egyházközség közös cserkészcsapata, a 32. Dévai Bíró Mátyás Cserkészcsapat vasárnap délután együtt tartotta táborzáró istentiszteletét a Kilián-forrásnál, mely egyben a helyi gyülekezet első „bakancsos istentisztelete” is volt.

A közös agapé után játékos kvízfeladatok segítségével ismerkedhettünk meg az őrsök életével, körleteivel, valamint a cserkészlet múltjával, jelenével. Ezt követően került sor az erdei úrvacsorás istentiszteletre, melynek középpontjában a forrás szimbóluma állt. Az igehirdetés szolgálatát Czöndör István, a Csővári Evangélikus Egyházközség frissen beiktatott parókuslelkésze végezte.

Evangélikus óvodát áldottak meg Csömörön

2018.09.14.

Csömör – A Luther-rózsa Luther Márton személyes jelképe volt, okmányait ezzel pecsételte, hitelesítette, s később az egész evangélikus egyház szimbóluma lett. A Rózsakert evangélikus óvoda is jelkép, pecsét lett, amely hitelesíti a keresztény tanítást és az evangélikus nevelést Csömörön.

Fábrí István polgármester beszédének végén átadta az óvoda kulcsait Krámer Györgynek, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája igazgatójának, aki köszönettel átvette az intézmény fenntartását szimbolizáló kulcsot. „Bizalom kulcsa – szülők, nevelőtestület, önkormányzat bizalma” – fogalmazott az országos irodaigazgató, és megjegyezte, hogy ennek fényében kívánnak munkálkodni az intézménybe járó gyermekekért és a családokért.

„...nem akarok másról tudni köztetek, csak Jézus Krisztusról, a megfeszítettéről”

2018.09.16.

Galgagyörk – A galgagyörki és váckisújfalusi hívek, barátok, ismerősök és a család szerető körében búcsúztatták nyugdíjba vonulásának alkalmából Pintér Jánost lelkészt a galgagyörki evangélikus templomban. A liturgiát Fabiny Tamás püspök, Mekis Ádám esperes és Lindákné János Zsuzsanna végezte.

Nyitott templom

2018.09.22.

Fót – Lélekemelő, békés, derűs, égre és földre hangoló estén vehetett részt az, aki este 7-től 11 óráig ellátogatott a fóti evangélikus templomba. A nyitott templomok éjszakája programsorozathoz kapcsolódva idén is megnyitotta kapuit a fóti templom. Cserhátiné Szabó Izabella lelkésznő és számos gyülekezeti tag tervezésével, vezetésével és közreműködésével állt össze az est.

Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye

Zarándokok és idegenek. Elkezdődött az Aliansz-imanyolcad

2018.01.08.

Nyíregyháza – Az előző évek gyakorlata szerint a város protestáns felekezeteit összefogó helyi Aliansz-csoport szervezésében az Úr 2018. évében is együtt hallgatja az igét és együtt esedezik Isten e földön vándorló népe, elzarándokolva a héten Nyíregyháza négy templomába, a városi református, metodista, baptista és az Emmaus evangélikus gyülekezetek istentiszteleti helyeire. Tudván; „hogyan idegenek és jövevények a földön,” mert „nincsen itt maradandó városunk”, ám „a mennyben van polgárjogunk, ahonnan az Úr Jézus Krisztust is várjuk üdvözítőül.” (Zsid 11,13; 13,14; Fil 3,20)

Hogy másokat is szabaddá tudjunk tenni. Elkezdődött az ökumenikus imahét

2018.01.21.

Nyíregyháza – Az evangélikus templomban nyitották meg az ökumenikus imahét nyíregyházi rendezvényeit. Az imaórát Hecker Márton nyíregyházi metodista lelkész vezette, az elmélkedést Palánki Ferenc debrecen-nyíregyházi megyés püspök tartotta. Jelen volt Szocska Ábel nyíregyházi apostoli adminisztrátor.

Farsangi mulatság a debreceni evangélikusoknál

2018.02.13.

Debrecen – A tavalyi jól sikerült farsangi mulatság után ebben az évben még nagyobb izgalommal készült a debreceni evangélikus gyülekezet a jelmezbálra. A baba-mama klub tagjai, a hittanos gyerekek és a gyülekezetbe járó családok megtöltötték a szépen feldíszített gyülekezeti termet. A cica,

északi-sarki róka, rendőr, superman, boszorkány, banán, katica mellett feltűnt Mózes és Jézus egyik tanítványa, Simon Péter is.

Helyeden vagy? Végh Tamás böjti evangelizációja

2018.03.14.

Nyíregyháza – Böjt negyedik hetének első felében Zsarnai Krisztián esperes meghívására Végh Tamás nyugalmazott fasori református lelkész tartott evangelizációs sorozatot Nyíregyháza Mandabokorban, a többfunkciós közösségi házban. Pál apostol megtérési története alapján (ApCsel 9. rész) a mai keresztyéneknek szólt a kérdés: a helyeden vagy?

21 év hűséggel keleten...

2018.04.13.

Nyíregyháza – „Járj Isten útján hű munkában, Mondj imádságot, éneket! Egyedül benne bízzál bátran, Megújul akkor életed. Ki benne bízik boldogan, Arra az Úrnak gondja van.” (EÉ 331,5) „Nehéz feladatot kaptam esperes urunktól, hogy búcsúztassam el az elnöktárs Máriföldi Istvánt, aki 21 évi egyházmegyei szolgálat után „visszavonul” a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegyei felügyelő szolgálatából” – írta visszaemlékezésében Abaffy Zoltán egyházmegyei másodfelügyelő. Az egyházmegyei köz-

gyűlésen Zsarnai Krisztián esperes köszönte meg elnöktársának az együttes szolgálatot, és áldást kívánt további életére, szolgálatára.

Gáncs Péter püspök szolgált az öt-éves mandabokori közösségi házban

2018.05.02.

Nyíregyháza – Cantate vasárnap délelőtt Zsarnai Krisztián hajdú-szabolcsi esperes meghívására Gáncs Péter püspök hirdette az igét a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség mandabokori többfunkciós gyülekezeti háza felszentelésének ötödik évfordulóján tartott hálaadó istentiszteleten Ézs 42,8–12 alapján. A liturgiában Bozorády Zoltán nyugalmazott esperes és Bozorády Zoltánné nyugalmazott lelkész, a körzet korábbi parókusa szolgált.

Isten ölelésében telt az első májusi hétvége

2018.05.08.

Debrecen – Május első hétvégéjére régóta nagy izgalommal készült a debreceni gyülekezet. Szombaton és vasárnap is egésznapos program várta a testvéreket. A szombati családi napot követően vasárnap reggel a gyülekezet harmincfős csoport-

ja Nagyváradra utazott, eleget téve testvérgyülekezetünk meghívásának. Ezen a hétvégén, úgy hiszem, a szerető Isten ölelő karjai között éreztük magunkat.

Konfirmáció a 265 éves gyülekezetben

2018.05.31.

Nyíregyháza – Szentháromság ünnepén harminc fiatal járult először az Úr oltárához, s őket tíz jubiláló hittestvér követett, akik ötven–nyolcvan éve konfirmáltak ebben a huszonkét éve műemléknek nyilvánított és most teljes felújításra váró nyíregyházi nagytemplomban. Isten ígését a közelmúltban újraválasztott Zsarnai Krisztián esperes hirdette az ünnep kijelölt textusa, Ef 1,3–14 alapján. A liturgiában mind a négy parókuslelkész részt vett.

36

A hetvenéves Izraelről tanácskoztak a zsinagógában

2018.06.11.

Debrecen – Izrael a központi témája a Pásti utcai zsinagógában pénteken kezdődött, idén 19. alkalommal megrendezett konferenciának. A Debreceni Zsidó Hitközség, a Közép- és Kelet-Európai Zsidó Hitközségek és Szervezetek Egyesülete és a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (MAZSIHISZ)

által szervezett Sorsfordulók – Izrael 70 című tanácskozás nyitórendezvényén Kocsis Fülöp érsek mellett felszólalt Asztalos Richárd evangélikus lelkész, Derencsényi István református főjegyző és Pető Albert baptista lelkész is, és mindannyian az egyházak közötti párbeszéd fontosságára hívták fel a figyelmet.

Aki pedig prófétál, emberekhez szól, és ezzel épít, bátorít, vigasztal.” (1Kor 14,3) Magyar Tamás ordinációja

2018.08.28.

Nyíregyháza – Nagy ünnepet tartottak szombaton a Nyíregyházi Emmaus Evangélikus Egyházközség hívei, ugyanis Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke a gyülekezet ifjú teológusát, Magyar Tamást szentelte lelkésszé. Az ünnepi istentisztelet oltári szolgálatában Fabiny Tamás püspök és dr. Varga Gyöngyi, az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanszékvezető docense mellett Bozorády András helyi parókuslelkész segédkezett.

Az ebben az évben ordinált lelkészek bemutatását a nyolcadik fejezetben olvashatják a testvérek.

Jó így kezdeni az új tanévet

2018.09.13.

Debrecen – Az idei Szélrózsa találkozó záró istentiszteletén döntöttük el, hogy a Voice of the Glory csapatát meghívjuk tanévnitó istentiszteletünkre. Nagy élmény volt számunkra a zenei szolgálatuk, ezért szeretnénk volna, ha a gyülekezetünk is megismerhetné és hallhatná ezeket a lelkes orosházi fiatalokat. Hálaság vagyunk nekik, amiért igent mondtak a felkérésünkre, annak ellenére, hogy az Összegyülekezés napja alkalmát tartották éppen az anyagyülekezetükben. Nagy örömünkre Szigethy Szilárd orosházi iskolalelkész is szívesen elvállalta az igehirdetés szolgálatát. Az istentisztelet után közös ebéd elfogyasztására hívta meg a gyülekezet az alkalmon részt vevőket.

Kettős ünnepi istentisztelet

2018.07.03.

Nyíregyháza – Az ünnepi istentiszteleten Fabiny Tamás először lelkésszé szentelte és az Úr szolgálataiba állította Kiss Máté okleveles teológust, majd beiktatta tisztségébe a Hajdú-Szabolcsi Evangélikus Egyházmegye újonnan megválasztott elnökségét: Zsarnai Krisztián esperest, aki ezzel második ciklusát kezdi meg, és id. Veczán Lászlót, az egyházmegye új felügyelőjét.

Az ebben az évben ordinált lelkészek bemutatását a nyolcadik fejezetben, az esperesi székfoglaló szövegét az első fejezetben olvashatják a testvérek.

Családi nap Mandabokorban

2018.09.24.

Nyíregyháza – Évtizedes hagyomány már, hogy minden év szeptemberében családi napra gyűlik össze Nyíregyháza és a környező bokortanyák népe a mandabokori gyülekezetben. Már hetekkel korábban sok ifjúsági és gyülekezeti tag azon dolgozott, hogy minden összeálljon a közel félezer fiatal, időst és gyermekes családokat megmozgató programokban bővelkedő napra.

Voltak ügyességi, olykor emberpróbáló játékok, népi hagyományokat bemutató kiállítás, kézműves-foglalkozások, különböző hajfonástechnikákat bemutató fonoda, igazi ínycsészek, mint például kecskesajt- és mézbemutató. Áldott nap lehet mögöttünk, elfáradtunk, de a közösség számára igazi gyülekezetet építő program volt a családi nap.

Presbiteri csendesnapot tartottak a Hajdú-Szabolcsi Evangélikus Egyházmegyében

2018.09.29.

Nyíregyháza – Az elmúlt szombatra beígért hidegfront megérkezett Nyíregyházára, de nem szegte kedvét annak a mintegy ötven gyülekezeti előljáró-

nak, akik úgy döntöttek, őszi betakarítás és számtalan egyéb elfoglaltság helyett a presbiteri csendesnapot választják. Idén a Nyíregyháza-Kertvárosi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség lehetett házigazdája a lassan hagyományszámba menő rendezvénynek, amelyet Zsarnai Krisztián esperes és Györfi Mihály egyházmegyei missziói referens lelkész szervezett.

Családos és házaspári hétvégét tartottak

2018.10.15.

Nyíregyháza–Bodrogkeresztúr – A mandabokori gyülekezet házaspárjai és családosai birtokba vették a bodrogkeresztúri Betlehem Evangélikus Pihenőházat. Egy egész hétvégét töltöttek együtt piciny gyermekekkel, párokkal és fiatalokkal, hogy erősödjön a gyülekezet közössége, közelebb kerülhessenek egymáshoz, és górcső alá vegyék, mit tanít Isten ígéje a házasságról, a családról és gyermeknevelésről. Négy igei alkalom segített annak a megértésében, hogy Istennek milyen terve van a ház- és családi élettel.

Kettős könyvbemutató a nagytemplom felszentelésének 232. évfordulóján

2018.10.20.

Nyíregyháza – A templomszentelési évfordulóhoz kapcsolódó kétnapos ünnepi rendezvénysorozat mutattak be két, nyomtatásban most kiadott (és online is elérhető) gyülekezettörténeti művet, az egyházközség levéltárának féltett kincseit: a Reformáció MNL projekt keretében megjelent Történetkönyvet és Susztek Sámuel nyíregyházi tanító reformkori naplóját. A megyei levéltár igazgatója, Kujbusné dr. Mecsei Éva, a kötetek szerkesztője

személyes hangú könyvismertetőjében szövegezt az egy évig tartó munkáról és az anyagok várostörténeti jelentőségéről. Ezt követően a gyülekezet tagjai, a Kossuth Lajos gimnázium tanárai részleteket olvastak fel a két új kiadványból, majd a gyülekezeti házban szeretetvendégség várta a jelenlévőket.

Mit hoz Jézus? – Adventi igehirdetés-sorozat volt Mandabokorban

2018.12.03.

Mandabokor – Mivel a nyíregyházi gyülekezetben a központi adventi esti igehirdetés-sorozatot mindig advent első hetében tartják, ezért a körzetekben

ettől eltérő időpontban rendezik. A mandabokori körzetben november utolsó napjaiban Zsarnai Krisztián esperes, körzeti parókus meghívására idén Monty Taylor szolgált Mit hoz Jézus? címmel. Az igehirdető négy estén át sorolta a választ, Jézus nekünk szánt ajándékait: békességet, reménységet, örömet és szeretetet.

Az adventi sorozat úrvacsoravétellel és Zsarnainé Urbán Nóra szólóénekével zárult, s ennek az adventi örömhírnek az utolsó sorai tovább zenghetnek a résztvevők szívében: „De azt tudom, hogy angyal-ének ujjong, / Megváltott lelkek hangja zengi őt, / Az ég a földnek, föld az égnek mondja: / végre király ő, a világ Megváltója!”

„A jó cselekvésében pedig ne fáradjunk el” – adventi összefogás

2018.12.11.

Nyírszőlős – Kicsiny kis közösség a miénk. Egy kis település, Nyírszőlős evangélikus közössége. Anyagilag nem állunk túl jól. Így elhatároztuk, hogy kezünkbe vesszük a sorsunkat. Egy tél eleji programot szerveztünk, hogy megoldjuk a templom téli fűtésszámlájának anyagi hátterét. Bízunk az emberek segítségével, segítő szándékában. A fő-szervezőnk a Bence család volt.

Készültek a finom karácsonyi sütemények (mákos és diós bejgli, kuglóf, kókuszkočka, hókifli, mézeskalács, sütőtökös pite, kókuszgolyó). De főtt

az üstben a töltött káposzta is, a spóron a krumpli-lángos és forró tea. Került még az asztalra száraz-tészta, varrott szatyor, gyerekjátékok és apróságok. A templomban meghitt karácsonyi zene és hangulat várta az oda betérőket.

A szórólapok, plakátok, internetes felületen közzétett hirdetések elérték céljukat: a nyírszőlősi emberek eljöttek hozzánk, és eltöltöttek velünk egy kellemes délutánt. A nap végére egy jelentősebb összeg volt az adományládában, mely megoldhatja a templomunk téli problémáját. Köszönjük a segítő kezeknek, a betérő vendégeknek és Isten jóságának, hogy fő célunkhoz (az önállósodáshoz) egy kicsit közelebb kerültünk.

Nógrádi Egyházmegye

Előretolt helyőrség

2018.02.16.

Balassagyarmat – A magyar széppróza napján a Guttenberg Pál Népfőiskola szervezésében két fiatal, kárpátaljai magyar író látogatta meg a Balassagyarmati Evangélikus Egyházközséget.

Délelőtt a Balassi-gimnázium diákjaival találkoztak, és ha már arra jártak, estéjüket is rászánták arra, hogy betekintést engedjenek az érdeklődőknek sorsukba, munkájukba, írói hivatásukba. Shrek Tímea és Kertész Dávid beszélgetéseinek moderátora Pánczél András volt.

Hogy életetek legyen!

2018.03.26.

Budapest – „Isten hagyja kiszorítani magát a világból – a keresztre.” Az Evangélikus Hittudományi

Egyetem hallgatói idén is a zuglói evangélikus templomban mutatták be először passió-előadásukat, melyet a nagyhét folyamán a Nógrádi Egyházmegye tizenhét evangélikus gyülekezetében adnak még elő.

A Borbíróné Balla Fruzsina, Garai Szilvia, Hack Dóra, Jakab Johanna, Réz-Nagy Zoltán, Riczinger Péter, Stikl Andrea, Tiborcz Dániel, Tóth Kornél, Varga Nárcisz és Veczán Zoltán által előadott passió-történet szövegválogát a szereplők az evangéliumok szövege mellett többek között OrdassLajostól, Füle Lajostól, Gyökössy Endrétől, John Miltontól, Joó Sándortól, Kányádi Sándortól és Kapui Ágotától származó idézetekkel egészítették ki.

Anyák napi diakónia

2018.05.06.

Balassagyarmat – Második alkalommal tartottak anyák napi jótékonyági rendezvényt az Értelmi Fogycatékossággal Élők és Segítők Országos Érdekvédelmi Szövetsége Elfogadásért Önérvényesítő Egyesülete javára. Először a Reformáció 500 rendezvénysorozat keretében szerveztek koncertet 2017 novemberében a szécsényi evangélikus templomban, majd 2018 anyák napján mindjárt két helyszínen is.

Az Úr áldjon meg és őrizzen meg téged!

2018.05.27.

Vanyarc – Ünnepi istentisztelet keretében került sor Szabó András, a Nógrádi Evangélikus Egyház-megye esperese és Koncz István egyházmegyei felügyelő beiktatására Vanyarcon. *Az esperesi székfoglaló szövegét az első fejezetben olvashatják a testvérek.*

Szeresd Uradat, Istenedet szíved, lelked mélyéből!

2018.06.03.

Vanyarc – Vasárnap délután került sor Kiss Máté teológusnak a tanulmányait lezáró vizsga-istentiszteletére a Nógrád megyei Vanyarcon. Az evangélikus lelkészjelölt az elmúlt tanévben Szabó Andrásnak, a Nógrádi Egyházmegye esperesének, a vanyarci gyülekezet lelkészének mentorálásával végezte azokat a feladatokat, melyek a későbbiekben lelkési szolgálatában várnak rá.

Múlt és jelen összekapcsolódik

2018.10.30.

Balassagyarmat – Nógrádi evangélikusok kulturális elismeréseiről szoltak az utóbbi napok. Többek között megemlékeztek Réti Zoltánról, és kitüntették

Antal Gusztávné Erzsikét is, aki az evangélikus énekkar és a gyülekezet lelkésze felterjesztése alapján az október 23-i nemzeti ünnep alkalmával megkapta a Balassagyarmat Kultúrájáért díjat.

Adventi örömnep Szécsényben

2018.12.03.

Szécsény – A szécsényi evangélikus gyülekezet idén nagy fába vágta fejszójét. A kicsiny, mindössze negyvenöt fizető tagot számláló, hatodik éve a Balassagyarmati Evangélikus Egyházközséghez tartozó filia közel 1millió 800 ezer forint értékű munkát végeztetett el épületein, amelyhez 500 ezer forinttal járult hozzá az egyházmegye. Tavasszal villamosították a templom harangját. Néhány éve az imaház

tetejét javították, és megoldották a csapadékvíz elvezetését. Idén a helyiségek belső felújítására került sor. A gipszkartonozás, a gáz- és villanyszerelés, valamint a festés munkáját fizetett mesterekre bízta. A kicsiny gyülekezet sok tagja aktívan részt vett az előkészületekben, a bútorok ide-oda mozgatásában, majd a takarításban. Mindezt szépen és türelemmel szervezte Tornynos László, a gyülekezet gondnoka.

A példás összefogást és közös munkát, valamint annak eredményét örömmel megünnepelni. A belsőleg megújult épületben 2018. december 2-án, advent első vasárnapján tartottak hálaadó istentiszteletet. Szabó András, a Nógrádi Egyházmegye esperese hirdette az igét Jel 2,1–7 alapján.

„Mert ez az Isten előtti szolgálat nemcsak enyhít a szentek nyomorúságán, hanem sokakat hálaadásra is indít Isten iránt.” (2Kor 9,12)

3. Intézményeink híreiből

Az egyházkerület oktatási és diakóniai intézményei mellett több országos fenntartású intézmény – így a fóti kántorképző, a nyíregyházi roma szakkollégium, a piliscsabai missziói otthon vagy a frissen felavatott mátraszentistváni menedékház – is a kerület határain belül található. Az intézmények örömteli híreiből válogattunk.

Ökodiákbarlang – Fejlesztés a nyíregyházi gimnáziumban

2018.01.11.

Nyíregyháza – A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium 2018. január 1-től újra infrastrukturális beruházásba és természettudományos oktatási fejlesztésbe kezd. Az épületszint teremtet össze nyitva egy biológia–kémia és egy fizika–földrajz oktatására alkalmas laboratóriumot alakítanak ki előkészítővel, szertárral együtt. A laborokhoz kapcsolódni fognak a korábbi környezetvédelmi beruházások mérőberendezései, így egy teljes digitális ökolaboratórium fog a diákok rendelkezésére állni, melyet *Ökodiákbarlang* néven a jövő év szeptemberében érkező természettudományos képzésben részt vevő diákok már birtokukba vehetnek.

Hallgatói és alumnitalálkozót tartott a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat

2018.01.22.

Budapest – 2018. január 20-án szombaton a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében tartották a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat hallgatói és alumnitalálkozóját. A találkozón köszöntött

44

és áldást mondott Erdő Péter bíboros; Bogárdi Szabó István püspök, a Magyarországi Református Egyház zsinatának lelkesi elnöke; Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke, és Kocsis Fülöp metropolita.

Naperőmű és víztározó a nyíregyházi gimnáziumban

2018.01.30.

Nyíregyháza – A megyeszékhely legrégebbi gimnáziuma, a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium látványosan megfiatalodott az elmúlt években, s ez nem csak a külsőben nyilvánul meg: a gimnázium élen jár a környezetvédelemben, a műemléképület 21. századi, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében egyedülálló megoldásokat rejt.

A különféle rendszereket bekötötték egy számítógépes adatgyűjtőbe, így könnyű számszerűsíteni az eredményeket: a hét „szelektív sziget” 60 százalékkal mérsékelte a kommunális hulladék mennyiségét, a ciszternáknak köszönhetően évi 130–150 köbméterrel kevesebb ivóvíz fogy az intézményben. A villanyszámla felére, a fűtési számla harmadával csökkent, ami évente átlagosan 3-3 millió forint megtakarítást jelent. Az intézmény következő terve az Ökodiákbarlang nevű, egész emeletet elfoglaló laboratóriumrendszer megépítése.

Lelkiség és minőségirányítás – újabb diakóniai intézményt vettünk át

2018.02.14.

Dunakeszi – Ahogyan arról korábban már hírt adtunk, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) 2018. január 1-jétől négy szociális intézmény fenntartását vállalta át az államtól, többek között a dunakeszi ÉletFa Rehabilitációs Intézetét. Ez utóbbi átadó-névadó ünnepségére került sor február 14-én.

A dunakeszi ÉletFa Rehabilitációs Intézet a már meglévő kistarcsai Evangélikus Papnék, Johannita Szeretetotthon részlegeként új néven, Sztahlo Gábor

Evangelikus Szeretetszolgálatként folytatja működését. A ránk bízottak száma kétezer fővel nyolcezerre nőtt, a munkatársaké ötszázzal kétezerre nőtt – mondta el Fabiny Tamás püspök.

Isten jókedvében teremtette a focit

2018.02.20.

Debrecen – A Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat 6. teremlabdarúgó tornáját a Tóth Árpád Gimnáziumban rendezték meg, az esemény fővédnöke Kocsis Fülöp érsek-metropolita volt. A végeredmény: 1. Wáli István Református Cigány Szakkollégium, Debrecen, 2. Szent Miklós Görögkatolikus Roma Szakkollégium, Debrecen, 3. Jezsuita Roma Szakkollégium, Budapest. 4. Evangelikus Roma Szakkollégium, Nyíregyháza.

Az evangélium: Istennek ereje

2018.02.22.

Piliscsaba – Az Aliansz Magyar Evangéliumi Szövetség rendezésében megtartották az idei teológiai műhely-konferenciát a piliscsabai Béthel Evangelikus Missziói Otthonban. A résztvevők tíz felekezetből és több missziós társaságból érkeztek.

Az egész napos találkozó témája: evangéliummal formálni a világot. A Szuhánszky T. Gábor és Szeve-

rényi János által szervezett találkozó igei mottója ez volt: „Nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Istennek ereje az, minden hívőnek üdvösségére, elsőként zsidónak, de görögnek is” (Róm 1,16).

„Még mindenkit sikerült megmenteni a fagyhaláltól”

2018.03.02.

Nyíregyháza – Ebben a hidegben az állatokat sem hagyják az utcán, nemhogy az embereket – szögezte le Oláh Zita, akivel az Oltalom Szeretetszolgálat nappali melegedőjében beszélgetett a Kélet.hu újságírója.

A tél eddig kegyes volt a fedél nélkül élőkhöz, ám a vörös kód riasztás magáért beszél: az életét kockáztatja, aki az elkövetkezendő napokban az utcát választja a kissé talán zsúfolt, de biztonságos melegedőhelyek helyett! Bár az éjjeli menedék alapvetően 100 férőhelyes, ilyenkor 150 főig mindenki előtt nyitva áll az ajtó. Vasárnap este újabb nyolc ember kopogtatott be hozzánk, így 128-ra bővült az intézmény létszáma. Mindannyiukat ellátjuk, ilyenkor a vacsorafejadagokat igyekszünk növelni” – összegzett Laborci Géza igazgató.

Így készül az evangélikus anyaggal bővített ének-zene kerettanterv

2018.03.06.

Fót – Az elmúlt héten kiemelten fontos, többlépcsős szakmai munkának adott helyt a fóti kántorképző intézet. A patinás falak között először az egyházzenei bizottság által megbízott munkacsoport, Bence Gábor, Kutyejné Ablonczy Katalin és Szebik Attila dolgozta ki az ének-zene tantárgy evangélikus tartalmi többletének részletes anyagát Ecsedi Zsuzsanna szakértő segítségével.

Az előttünk álló tanévben felkért intézmények gyakorlatban is tesztelhetik a kerettantervet, majd a próbaidőszak tanulságait egy szakmai találkozón keretében értékelik. A zsinat döntése alapján a tartalombővítés véglegesített anyaga 2019 szeptembertől kerül bevezetésre evangélikus iskoláinkban. Az illetékes testületek meghatározzák az ének-zene tantárgy evangélikus anyaggal bővített oktatásához szükséges végzettségi szinteket a kapcsolódó továbbképzési kínálatával együtt, és elérhetővé teszik a szükséges segédanyagokat, hangfelvételeket.

46

Virágvasárnap szentelték fel az evangélikus menedékházat

2018.03.27.

Mátraszentistván – 2018 március 25-én került sor Mátraszentistvánon, a Darvas József utcában az

Evangélikus Menedékház szentelésére Fabiny Tamás elnök-püspök szolgálatával. Beszédet mondott Kocsis István projektmenedzser és Krámer György országos irodaigazgató.

Az ünnepi istentisztelet és a szentelés után sor került az evangélikus reformációi emléktutak bemutatására, valamint a résztvevők a szeretetvendégség után a Vöröskő-kilátóhoz és a Csörgőpatak völgyébe is kirándulást tettek.

Az ige teremt egyházat

2018.03.20.

Piliscsaba – Missziói konzultációt tartottak Szevényi János missziói lelkész szervezésében Piliscsabán. Egyházunk missziói munkaágainak éves találkozóján igehirdetést tartott Gáncs Péter püspök az év igéje alapján: „Én adok majd a szomjazónak az élet vizének forrásából ingyen” (Jel 21,6).

A találkozón három reménykeltő beszámoló hangzott el a gyülekezetépítés/-épülés tapasztalataiból Kis János kecskeméti, Győri János Sámuel soroksári és Grendorf Péter angyalföldi lelkészekről.

Passiót adtak elő roma szakkollégisták

2018.03.28.

Nyíregyháza – Húsvétra készülve idén is színre vittük Jézus szenvedéstörténetét, a passiót. Nagyjából egyhónapos próbafolyamatot követően a nagy-

héten három helyszínen mutatták be az előadást. A biharkeresztesi közösségi házban általános iskolás gyerekek, a toldi művelődési házban pedig felnőttek ültek a nézőtéren. Hogy elvihették hozzájuk „az üzenetet”, azt az Igazgyöngy Alapítványnak köszönhetjük. A napot Debrecenben, az evangélikus gyülekezetben zárták.

Az imádság mint megújulás

2018.04.24.

Vác – Idén harmadik alkalommal rendeztek az evangélikus kórházmisszió részéről Kalocsa Zsuzsanna és a Váci Katolikus Egyházmegye kórházlelkészi vezetője, dr. Faragó Artúr szervezésében ökumenikus konferenciát az imádság mint megújulás témájában. A program összeállításában nagy szerepe volt annak az elhatározásnak, hogy benne minden felekezet találjon magának olyan válaszokat, melyek a mindennapi munka során kinccsé válhatnak, illetve a betegek vagy nehéz életrsorok között mozgók is erőforrásra találjanak.

Megrendezték a 25. „Az Úr érkezése” szavalóversenyt

2018.04.24.

Nyíregyháza – Idén több újdonságot is hozott a már negyedszázados szavalóverseny. A formai keretek megtartásával, de új tematikával és magyar-tanári ankéttal kiegészülve várták a vendégeket

a nyírségi homokon épült öreg alma materben. Az idei verseny szervezésének háttérét az Evangélikus Pedagógiai Intézet segítette.

A téma ebben az évben a kortárs költészet volt. A kötelező szavalt Lackfi János egy szabadon választott költeménye, a szabadon választott téma egy a szavaló iskolájához kapcsolódó protestáns alkotó verse kellett, hogy legyen. A győztes Gáspárfalvi Dorka, az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium tanulója lett Lackfi János *Dühöngő* című versével.

Evangélikus általános iskolások és gimnazisták keresztelkedtek

2018.05.07.

Miskolc – Ünnepre gyűltek össze a Miskolci Evangélikus Egyházközség templomában a Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium diákjai. 2018. május 2-án a végzősök érettségi vizsga előtti utolsó tanítási napján a már-már hagyományosnak számító búcsúáhítat után négyen keresztelkedtek meg és vettek úrvacsorát. A keresztelkedőkhöz a 6. osztály tanulói közül csatlakoztak még ketten. Ők az az első osztály, mely már evangélikus általános iskolába felvételizett.

Úszunk a boldogságban

2018.06.06.

Piliscsaba – Hosszú idő után újra látogatható lesz az uszoda Piliscsabán. Ünnepeles megnyitót tartott a Fébé Evangélikus Szeretetszolgálat – érthető az öröm.

A köszöntők után Kézdy Péter lelkész áhítatában Ézs 42,10–13-at hozta a hallgatóság elé: „Énekeljete az Úrnak új éneket, dicséretet a föld határáig, akik tengerre szálltok, és ami a tengert betölti, a szigetek és lakóik!” Hangsúlyozta, hogy a próféta itt nem az uralkodó népet, hanem az elszigeteltek hívja énekre. Emlékeztetett, hogy Isten szabadítása érkezik mindenki számára, a betegség, szegénység nem szigetelhet el többé, hiszen az Úr legyőzi ezeket a hatalmakat. Önálló életet biztosítani és közösséget teremteni – ez a Siló–Fébé célja, az, hogy Piliscsaba lakói és az intézmény újra egy közösséget alkossanak.

Gyülekezeti munkatársi konzultáció és továbbképző tanfolyam

2018.06.06.

Piliscsaba – Június első három meleg napján tartották – hét hónappal a reformáció 500. évfordulója után – félszáz résztvevő számára a hagyományos

továbbképzést és konzultációs lehetőséget biztosító, léleképítő hétvégét a piliscsabai missziós otthonban D.Szebik Imre nyugalmazott püspökszervezésében.

A tartalmas előadásokkal szolgáló alkalmon elhangzott: az evangélium közügy. Gáncs Péter nyugalmazott püspök feltette a kérdést: Kié a reformáció? Istennek a munkája! Hogyan tovább? Az egyház plántálandó! A Szentlélek mai munkájáról szoltak a gyülekezeti munkatársak is hozzájárásaikban.

Belépés a csendbe, ahol minden mozdulat imává változik

2018.06.14.

Piliscsaba – Másfél nap és mennyi érték, élmény, szolgálatunkat továbbsegítő tanulság! Hatan tartottak előadást kórházlelkészek és több mint húszan voltunk önkéntes lelkigondozók, érdeklődők Piliscsában a Béthelben. Felemelő volt, hogy az adott témát mindenki a saját tehetsége, szakmai tanulmányai, tapasztalatai, lelkisége felől közelítette meg. Lám, Isten így használja övéit, hogy legyen végül egy áldásokban gazdag, közös szimfónia az ő dicsőségére és sokak lelki épülésére.

Újjászületett a miskolci evangélikus iskola

2018.09.21.

Miskolc – Már helyén áll a Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola új kapuja. A kivitelező szakemberek már az utolsó simításokat végzik, így

rövidesen teljes pompájában díszleg a Kis-Hunyad utcai épület. A nyáron kezdődött rekonstrukciót a homlokzatfelújítás terveit készítő Szunyogh László tervezőépítéssel együtt kísértük figyelemmel, ő korábban egy felhívást is közzétett annak érdekében, hogy megtudja, milyen lehetett az eredeti kapu. A kísérlet nem járt sikerrel, így kénytelen volt új bejáratot tervezni, ez került a helyére a napokban.

Nyolcadik tanévét kezdi az Evangélikus Roma Szakkollégium

2018.09.21.

Nyíregyháza – Istentisztelettel és könyvbemutatóval kezdte az új tanévet a Nyíregyházán működő Evangélikus Roma Szakkollégium (ERSZK). A kertvárosi gyülekezeti központban a hallgatókon kívül az intézmény rendszeres előadói, valamint a partnerintézmények képviselői is részt vettek.

A 2018/19-es tanévet harminc szakkollégistával kezdi a nyíregyházi Evangélikus Roma Szakkollégium. Közülük tizenkilencen a Nyíregyházi Egyetem hallgatói, hatan a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karán készülnek a jövőre, további két hallgató Debrecenben más karon folytatja tanulmányait, egy-egy hallgató pedig az Óbudai Egyetem, illetve a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola diákja.

Fóti Tesók Találkozója

2018.09.25.

Fót – Szívmelengető ötlet valósult meg szeptember 21-e estétől 22-e estéig Fóton, a Mandák-otthonban, az evangélikus kántorképző épületében. A hangu-

lat különlegességét az adta, hogy egyszerre voltak jelen azok, akik a hatvanas években jöttek először fiatal gyerekként messzi városokból, falvakból, kis és nagy evangélikus gyülekezetekből – azokkal, akik aztán a hetvenes években, majd végül a nyolcvanas években kóstoltak bele először Fót csodájába.

Keken András nevét vette föl a mátraszentistváni menedékház

2018.07.10.

Mátraszentistván – Hétfvégén rendezték meg a Hegyment fesztivált a mátraszentistváni menedékházban, amelynek egyik kiemelkedő eseményeként dr. Keken Andrásról nevezték el az intézményt. Az ünnepi gondolatokat és áldást Fabiny Tamás elnök-püspök közvetítette, majd rövid előadást tartott Kelen András életéről.

Hálafrissítés 25.0

2018.10.08.

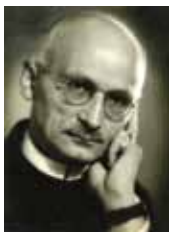
Nyíregyháza – Hálafrissítés 25.0 – Ez a címe Győri János Sámuel riportfilmjének, melyet az Emmaus Evangélikus Szeretetotthon negyedszázados évfordulójára készített. Az intézményt 25 évvel ezelőtt D. Szebik Imre püspök szentelte fel, de a tervezés még a rendszerváltozás előtt elkezdődött. Az akkori tanácselnök, Csabai Lászlóné, aki később, 1994-től 2010-ig polgármesterként vezette a várost, eljött a hálaadó ünnepségre.

125 éve született Túróczy Zoltán

2018.10.22.

Nyíregyháza – A Túróczy Zoltán Evangélikus Magyar-Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola 2018. október 19-én 10 órakor a nyíregyházi evangélikus Nagytemplomban az iskola névadójára, a 125 éve született Túróczy Zoltánra emlékezett. Az ünnepi istentisztelet után megkoszorúzták Túróczy Zoltán és dr. Babicz Béla emléktábláját is.

„Adjatok, néktek is adatik” – (szeretet-)akcióban a szakkollégisták

2018.12.17.

Nyíregyháza – Hátatelt szívvel várják a karácsonyt a nyíregyházi Evangélikus Roma Szakkollégium (ERSZK) tagjai. A nyíregyházi felsőoktatási intézményekben tanuló, hátrányos helyzetű fiatalok

pár hete azzal az ötlettel rukkoltak elő, hogy karácsonyi szeretetakciót szerveznének a még tőlük is hátrányosabb helyzetűeknek. Egy hónapos intenzív szervezőmunka után a napokban célba juttatták adományait: jutott az Oltalom Szeretetszolgálat hajléktalan klienseinek, az ibrányi Iránytű Tanodába járó gyerekeknek és családjaiknak, valamint a nyírteleki Kedvesház heteskollégium lakóinak. Adni jó – adjatok, és néktek is adatik!

„Ti azonban ne így cselekedjeteK, hanem aki a legnagyobb közöttetek, olyan legyen, mint a legkisebb, és aki vezet, olyan legyen, mint aki szolgál.”
(Lk 22,26)

4. Egyházkerületi és országos püspöki feladatok

A kerület lelkeszi vezetője elsősorban az egyházkerület pásztora, amellet a 2018. évben elnök-püspöki szolgálata mellett továbbra is kiemelt figyelemmel kísérte az evangélikus diakónia, a sajtó, az Evangélikus Hittudományi Egyetem, a Reformációi Emlékbizottság és az Andorka-program működését. A külföldi szolgálatokról a következő fejezetben adunk hírt.

Évnyitás az Országos Irodában

2018.01.08.

Budapest – Évkezdő istentiszteletet tartottak a józsefvárosi evangélikus templomban. Az alkalmon nem csak a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának dolgozói voltak jelen, hanem az egyházkerületek dolgozói is. Fabiny Tamás elnök-püspök hirdette az evangéliumot az idei év ígéje alapján: „Én adok majd a szomjazónak az élet vizének forrásából ingyen.” (Jel 21,6c)

„Bizalmas ügyek” – Lelkészek és felügyelők találkozója az Északi Egyházkerületben

2018. 02.03.

Miskolc – *Bizalmas ügyek* címmel került megrendezésre másodjára, hagyományt folytató alkalmként az Északi Evangélikus Egyházkerület gyülekezeti elnökségeinek találkozója. Aszód után az eseménynek a farsangi dekorációba öltözött miskolci Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium adott otthont. A találkozó négy fő témája: gazdálkodás, politika, struktúra és a lelkeszi életpálya-modell volt.

Médiatréning lelkészeknek

2018.01.16.

Budapest – A rádiós és televíziós istentiszteleteken ez évben szolgáló lelkészeknek tartottak felkészítő megbeszélést az Északi Egyházkerület püspöki hivatalában. Bényi Ildikó televíziós műsorvezető, a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap munkatársa segítette szakmai tanácsaival a nyilvános médiaszereplésről szóló együttgondolkodást.

A gyülekezeti és lelkeszi szolidaritás reményében

2018.02.09.

Budapest – A novemberi elnökpüspök-választást követően vált gyakorlattá, hogy az Országos Presbitérium (OP) ülései után a levezető elnök tájékoztatja az egyház közvéleményét a tanácskozás főbb témáiról, illetve a fontosabb döntésekről. A februári OP-ülésről Fabiny Tamás elnök-püspök adott tájékoztatást.

A megyei elnökségek tanácskoztak északon

2018.02.20.

Budapest – Az Északi Evangélikus Egyházkerület egyházmegyei elnökségei üléseztek. A találkozó legfőbb témái a folyamatban lévő egyházi választások, a püspöki vizitációk tapasztalatai és a soron következő, március 23-ra Arnóra összehívott tavaszi közgyűlés előkészítése voltak.

Mi történt a zsinaton?

2018.02.23.

Budapest – Pénteken kezdődött a X. zsinat 17. ülészsaka. A zsinaton az éves jelentések meghallgatására került sor, de szó volt többek között a jogi személyiség törvényi szabályozásáról, az egyház pénzügyi befektetési politikájáról, az egyházzenei műveltség bevezetéséről köznevelési intézményekben, az egyház intézményeiről és az országos elnökséggel kapcsolatos törvényi rendelkezések módosításáról, a hitoktatói és lelkészi életpályamodellről is.

A bűn témáját járták körül a Szélrózsa-előtalálkozón

2018.02.24.

Szombathely – Bár az egész országból jöttek fiatalok, jobbára mégis Vas megyei települések fiataljai

voltak a Szélrózsa-előtalálkozón, amelyre előzetesen mintegy 250-en regisztráltak. A Szombathelyen tartott eseményen igen sokszínű program közül lehetett válogatni. Bűn és büntetés igei feldolgozása, istentiszteleti és börtönmunkáról szóló workshop, önkéntesség, média és kötetlen programok várták a fiatalokat.

A délutáni fórumbeszélgetésen Kézdi Beáta, az Evangélikus Információs Szolgálat munkatársa vezetésével Fabiny Tamás, Gregersen-Labossa György és Bálint Gábor, a MÖS nemzetközi humanitárius és fejlesztési programjainak koordinátora beszélgettek az egyházi segítségnyújtás formáiról.

Megállás – újraindítás – megerősítés: 24 óra lelkészi hivatásgondozás Balatonszárszón

2018.02.26–27.

Balatonszárszó – Az Északi Evangélikus Egyházkerület 2018-ban jubiláló lelkészei immár hagyományos hivatásgondozói alkalomra gyűltek össze a balatonszárszói Andorka Rudolf Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban.

A huszonnégy órás hivatásgondozási alkalmat idén is dr. Varga Gyöngyi és dr. Percze Sándor vezette, akik a *Gyakorlatok egy csoda elé...* címet adták a közösen töltött napoknak. Együtt élték át, hogy a szűkösség világnézete helyett mennyire élő, gyógyító tapasztalatot jelent a bőség evangéliuma, ahogyan arról Jézus beszél, és ahogyan mindezt megjeleníti csodáiban.

Az Úr parancsolata világos? – Közgyűlés északon

2018.03.23.

Arnót – Az Északi Evangélikus Egyházkerület közgyűlése Arnóton tartotta cikluszáró ülését. A falu „emberemlékezet óta” nem adott helyet ilyen magas szintű egyházkormányzati ülésnek, így a helyi közösség szeretetteljes odaadással fogadta az ér-

kezőket. A vendéglátásban házigazdaként szerepet vállalt Üveges István polgármester, az evangélikus gyülekezet presbitere, vendégként pedig részt vett Török Dezső, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közigyelés elnöke is.

Az imádságról szolt a dies academicus az Evangélikus Hittudományi Egyetemen

2018.04.18.

Budapest – „Közelítész közelítetek” (Dobai Lili) mottóval rendezték meg az Evangélikus Hittudományi Egyetem akadémiai napját, melynek középpontjában ezúttal az imádság állt. A gazdag programok sorában Fabiny Tamás püspök Lackfi János József Attila-díjas költővel beszélgetett az író imádságos életéről, belső vívódásairól, Luther Mártonnal való párhuzamairól és a teopoézisről.

54

Akadálymentesítés minden szinten – Az Andorka Eszter program projektjeinek bemutatása

2018.04.27.

Budapest – A Deák téri evangélikus templom gyülekezeti termében került sor az Andorka Eszter-program (AEP) sajtóeseményére. A találkozón bemutatták a 2017-ben és 2018-ban támogatott projek-

teket, amelyeknek célja az esetetek megsegítése, az előítéletek leküzdése és az egyház aktív társadalmi jelenlétének segítése.

Teljes szívvel – Családi és missziói nap volt az Északi Evangélikus Egyházkerületben

2018.05.12.

Aszód – Az Aszódi Evangélikus Petőfi Gimnázium, Általános Iskola és Kollégium adott otthont az Északi Evangélikus Egyházkerület missziói napjának, amelyhez az ifik és fiatalok találkozója is kapcsolódott.

Idén a család került a program középpontjába: erre reflektáltak az igei alkalmak, a fórum- és kerekasztal-beszélgetések. A záró istentisztelet offertóriumát a SION Nevelőszülői Hálózat támogatására ajánlották fel.

Megszavazták a LÉM-et és a HÉM-et: ülésezett a zsinat

2018.05.25.

Budapest – A Magyarországi Evangélikus Egyház X. zsinatának 18. ülészakát tartották a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Országos Irodájának Üllői úti székházában.

A lelkeszi és a hitoktatói életpályamodellel bevezetése meghatározó momentum egyházunk hosszú

távú működésének biztosításában, hiszen egyszerre koncentrálnak a szolgálatban állók folyamatos továbbképzésére, lelki és mentális támogatására, amellyel igyekeznek megteremteni anyagi megbecsülésük kiszámítható rendszerét.

Az újonnan megválasztott megyei elnökségek tanácskoztak északon

2018.06.05.

Budapest – Az Északi Evangélikus Egyházkerület következő hatéves ciklusra megválasztott megyei elnökségei (MET) üléseztek. Az ülés legfőbb témái a missziói nap és az 1%-os kampány kiértékelése, a digitális szolgálati napló jövője és a soron következő, 2018. szeptember 28-ra Csömörrre összehívott őszi közgyűlés előkészítése voltak.

Újabb Luther-kiadványok: ülésezett a reformációi emlékbizottság

2018.06.07.

Egyházunk reformációi emlékbizottsága a tavalyi emlékvé lezárulta után júniusban tartotta első ülését az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöki hivatalában. A tanácskozást Fabiny Tamás püspöknek, a bizottság elnökének áhítata nyitotta meg, majd a Luther Kiadó gondozásában megjelenő, a reformációhoz kötődő kiadványok álltak a fókuszban.

Ordinációs előkészítő

2018.06.08.

Budapest – Az egyházkerület lelkészszentelésre készülő teológus-hallgatói, Kiss Máté, Magyar Tamás és Sánta József a püspök és a püspökhelyettes irányításával készülhetnek életük fontos alkalmára. A lelki elmélyülés mellett a nyár elején esedékes szentelések megfelelő liturgiai és technikai előkészítésére is sor került. Végül a leendő lelkészek a püspöki hivatal dolgozói segítségével a rájuk váró adminisztratív teendőkhöz is belekóstolhattak.

Kormány szintű egyeztetés az evangélikus egyházzal

2018.06.22.

Budapest – Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes látogatást tett a Magyarországi Evangélikus Egyház vezetésénél. Az állami vezetőt Fabiny Tamás elnök-püspök és Pröhle Gergely országos felügyelő fogadta.

Semjén Zsolt tájékoztatást adott az ország aktuális helyzetéről és a kormány egyházpolitikájáról. A felek áttekintették az evangélikus egyház aktuális kérdéseit, beleértve annak nemzetközi kapcsolatrendszerét és azt a tevékenységet, amelyet az evangélikus egyház a határon túli magyarok körében és a roma közösségekben végez. A vezetők közös prioritásként emelték ki a keresztényüldözés elleni összefogás fontosságát és a közel-keleti és afrikai keresztények szülőföldjükön maradásának segítségét.

Reuss Andrászt köszöntötte az Evangélikus Hittudományi Egyetem

2018.06.26.

Budapest – Ünnepi konferenciával és meglepetésajándékokkal köszöntötte az Evangélikus Hittudományi Egyetem a nyolcvanéves Reuss András

professzort. A Magyarországi Evangélikus Egyház nevében Fabiny Tamás köszöntötte a professzort. Az elnök-püspök kiemelte, hogy Reuss András alázattal és szünni nem akaró erővel végezte mind lelkészi, mind tudományos szolgálatát. „Egyházunk igazi bölcsé lettél. Nagyon kevés az az ember, akinek a véleményére szekértáboroktól függetlenül adnak az emberek. Különböző kegyességű, különböző látású és politikai nézetű emberek egyaránt figyelnek a szavadra” – fogalmazott Reuss András felé fordulva az elnök-püspök.

Beiktatták hivatalába Kondor Péter püspököt

2018.06.30.

Szarvas – A szarvasi Ótemplomban tartott ünnepi istentiszteleten iktatták hivatalába a Déli Evangélikus Egyházkerület megválasztott új püspökét, a korábban a Kelet-Békési Egyházmegye esperesi tisztségét betöltő békéscsabai lelkészt, Kondor Pétert.

Fabiny Tamás igehirdetésében Pál apostolt idézte: „Egymás terhét hordozátok, így teljesítitek a Krisztus törvényét.” (Gal 6,2). Dietrich Bonhoeffer *Követés* című könyvében azt mondja, hogy Isten a hordozás Istene. Isten Fia a mi testünket hordta, a mi arcvonásainkat viselte, és azért vette magára és hordozta a keresztet, hogy megváltsa a bűnös embert, ezáltal bűneink bocsánatát adta, és új életet kínált. A püspöki kereszthordozója kereszthordozó és mások terheinek hordozója, de nem lesz egyedül a rá nehezedő terhek alatt.

A püspök is volt diák?

2018.07.28.

Egy nagyon jó és vidám hangulatú fórumbeszélgetésre gyűltünk össze ma délután az Egyetemi campusban. „A püspök is volt diák?” című program keretében Gáncs Péter, Fabiny Tamás és Szemerei János püspök urak Márcz Samu vezetésével a diákeveikről beszélgettek. Szabadon és kötetlenül meséltek arról, mi volt a kedvenc tantárgyuk, vagy épp mitől szabadultak volna a középiskolában, hogy milyen, ma már mókás kihágásaik voltak a gimnáziumi vagy épp a teológiai évek alatt, és persze arról is, hogyan kerültek közel Istenhez. Tök jó volt ez a beszélgetés, hiszen sokszor csak formális, klerikális helyzetben van módunk püspökeinkkel találkozni, most viszont egy kis betekintést nyertünk a kulisszák mögé.

Előnyt – Kötőszó-beszélgetések a Szélrózsán

2018.07.28.

A Kötőszó evangélikus közéleti blog 2015-ben azzal a céllal indult, hogy mi, evangélikusok megmutathassuk, mit gondolunk közeletről, társadalmi kérdésekről, teológiáról vagy kultúráról. Az online jelenlétén túl a Szélrózsán országos evangélikus ifjúsági találkozón a blog szerkesztői személyessé is tették a párbeszédet: Élőszó címmel tartottak egy beszélgetéssorozatot az esélyegyenlőség témájára felfűzve. A szombathelyi ifjúság sátrában gyűltek össze a délutáni nagy melegben a Kötőszó blog első, „Én mozgássérült szeretnék lenni!” című beszélgetésének résztvevői, közöttük mozgássérültek, hogy meséljenek pozitív és negatív élményeikről, tapasztalataikról vagy kis és nagy tanulságokról.

Van itt segítségre szoruló lelkész? – Lelkészkonferencia Északon

2018.08.29–31.

Balatonszárszó – Az Északi Evangélikus Egyházkerület lelkészei örömdetesen tág ölelésű testvéri közösségben készülhettek a munkaévre Balatonszárszón. A felrázó igei mondanivaló és a lelki munka szorosan összefonódott a szakmai tartalommal, melynek középpontjában idén a gyülekezeti diakónia állt.

A találkozó vendége volt Annika Laats észt lelkész és Gregersen-Labossa György diakóniai vezető.

Megnyitották a tanévet az Evangélikus Hittudományi Egyetemen

2018.09.10.

Budapest – Tanévnitó istentisztelettel vette kezdetét a 128. tanév az Evangélikus Hittudományi Egyetemen (EHE). Az ünnepi istentiszteleten Fabiny Tamás püspök hirdette Isten igéjét. Az istentisztelet-hoz kapcsolódó ünnepi ülésen dr. Csepregi Zoltán megbízott rektor mondott ünnepi beszédet. A tanévnitón került sor az elsőévesek fogadalmátételére, a hatodévesek szolgálati helyükre küldésére és a 2019 februárjában induló esti tagozatos lelkész-képzés bejelentésére is.

A keskeny út egyháza

2018.09.28.

Csömör – Második alkalommal iktatták be hivatalába az egyházkerület gyülekezetei által újabb hat évre megválasztott felügyelőt, dr. Fábri Györgyöt.

Fábri György személyes hangú székfoglalójában a keskeny útról szóló konfirmációs igéjéből kiindulva szövegezte az egyházi szolgálathoz vezető személyes útjáról. Dietrich Bonhoeffer példája nyomán a hitvalló egyház modelljét állította a hallgatók elé, majd az egyházi szolgálatok sűrűjében ritkán látott feleségét és kislányát megszólítva vallott arról a Jézusról, aki velük is együtt vándorol az úton.

Inspiráló elődök, felelős döntések

2018.09.28.

Csömör – Az Északi Egyházkerület közgyűlése Csömörön tartotta alakuló ülését. A frissen megalakult testület ülésén megválasztották az egyházkerületi tisztségviselőket, valamint az egyházkerületi bizottságok tagjait, továbbá az egyházkerület országos presbitériumába, a zsinatba és az országos munkabizottságokba delegált küldötteit.

A Horváth-Hegy Olivér jelölőbizottsági elnök koordinálásával gördülékenyen zajló választási folyamat szünetében Fabiny Tamás püspök százhuszonöt évvel ezelőtt született elődjére, Túróczy Zoltánra emlékezve felhívta a figyelmet arra a szellemi örökségre, amely az egyházkerületi identitás része és a gyülekezeti programok alapja is lehet.

Ünnepi alkalommal zárták le az MEE X. zsinatát

2018.09.29.

Budapest – A Magyarországi Evangélikus Egyház X. Zsinatának 19. záró ülészakára került sor az Országos Iroda Üllői úti székházában lévő józsefvárosi evangélikus templomban.

Az országos és a zsinati elnökség cikluszáró beszédeit követően ünnepi, bűnbánati és hálaadó, úrvacsorás istentiszteletet tartottak, amelyen Fabiny Tamás elnök-püspök prédikált ApCsel 27,23–24 alapján.

Elsőéves teológushallgatók látogattak az északi püspöki hivatalba

2018.10.11.

Budapest – A hagyományokhoz híven idén is meghívást kaptak az Evangélikus Hittudományi Egyetem elsőéves teológus-lelkész szakos hallgatói az Északi Egyházkerület püspöki hivatalába, ahol Fabiny Tamás püspökkel beszélgethettek. A tizenegy hallgatót Réz-Nagy Zoltán lelkész kísérte el az alkalomra.

Parókusi alkalmassági vizsgálat zajlott az Északi Evangélikus Egyházkerületben

2018.11.06.

Budapest – Parókusi alkalmasságukról adhattak számot a jelentkezők vizsgabizottság előtt az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöki hivatalában 2018. november 6-án. A püspökből, esperesből, lelkészből és felügyelőből álló bizottság döntése alapján idén Kárnyáczkai Eszter és Szöllősi István Sándor kaphatta meg parókusi bizonyítványát, mely lehetővé teszi a parókuslelkészi szolgálatra való választásukat.

Áadták a Schedius Lajos- és a Sztehlo Gábor-ösztöndíjakat

2018.11.08.

Budapest – A fiatal tehetségek tanulmányi támogatására és a növendékek megsegítésére alapított ösztöndíjakat a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) székházában adták át ünnepélyes keretek között. A 2018–2019-es tanévben az evangélikus egyház az ösztöndíjak által több mint huszonkétmillió forinttal támogatta diákjait.

Örömhíres evangélikusok – Megtartották a felügyelők országos konferenciáját

2018.11.09–11.

Révfülöp – Minden évben novemberben tartják a felügyelők országos konferenciáját az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban. Az idei program rendkívül konstruktív és előremutató szellemen zajlott. A tisztújításon során átformálódott gyülekezeti felügyelői gárdában sokan vannak újak, köztük sok a fiatal is.

Ezúttal bajor testvéregyház küldöttségének látogatása is színesítette a programot. Misszió, gazdálkodás, intézményi kapcsolatok – megannyi téma, amellyel kapcsolatban a jelenlevők is megoszthatták gyakorlati tapasztalataikat. Ítélet vasárnapján Hafenscher Károly, a zsinat lelkes elnöke, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Tanácskének vezetője hirdette Isten vigasztaló ígését: „megjelent Isten üdvözítő kegyelme minden embernek” (Tit 2,11).

Visszakerült a Balassa-kódex egyházunkhoz – Átadták az Ordass- és Prónay-díjakat

2018.11.11.

Budapest – Második alkalommal került sor a hagyományteremtő szándékkal rendezett Márton-napi ünnepségre. Az alkalmon kiosztották az Ordass- és Prónay-díjakat, és átadták az egyház gyülekezetei-

ben az iraki üldözött keresztények támogatására összegyűjtött mintegy 10 millió forintot is. Próhla Gergely országos felügyelő átvette továbbá az Országos Széchényi Könyvtártól (OSZK) azt a 15 könyvritkaságot, köztük a Balassa-kódexet, amelyet 1950 óta letétként őriztek.

Ülésezett az esperesi tanács

2018.11.20.

Szarvas – Aradi András lett az esperesi tanács titkára, és az esperesek szándékukat fejezték ki, hogy a zsinati előkészítő munkában, különösen is a stratégiai kérdések terén ezentúl elmélyültebben részt kívánnak venni, ezért a tanácskozások alkalmait a zsinati ülésekhez igazították – többek között ezek voltak azok a legfontosabb döntések, amelyek Szarvason születtek az esperesi tanács ülésén.

A népesedési problémákkal folyta- tott küzdelem az értékek küzdelme

2018.11.21.

Budapest – A népesedési problémákkal folytatott küzdelem valójában az értékek küzdelme – mondta Novák Katalin család- és ifjúságügyért felelős államtitkár az *Egyházak a családok szolgálatában* című konferencián, melyen a Magyarországi Evangélikus Egyház részéről Fabiny Tamás elnök-püspök és Hafenscher Károly zsinati lelkes elnök volt jelen.

A nyilvánosság és inkarnáció kérdéseiről szólt a tudomány napja

2018.11.22.

Budapest – Az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) a magyar tudomány ünnepe alkalmából konferenciát tartott, melynek keretében érdekes kerekasztal-beszélgetést tartottak *Nyilvánosság és inkarnáció* címmel. Fabiny Tamás teológiai tanár moderátorként vezette a beszélgetést, amelyben részt vett Hubai Péter vallástörténész, egyiptológus, Mártonffy Marcell irodalomtudós, Szabó B. András evangélikus teológus, lelkész és Nyirkos Tamás filozófus.

Választások zajlottak, fontos döntések születtek a XI. zsinat első ülészakán

2018.11.23–24.

Budapest – A Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) XI. Zsinata alakuló ülését tartotta az Üllői úti székházban. A legfelsőbb döntéshozó testület lelkészi elnökévé dr. Hafenscher Károlyt, nem lelkészi elnökévé Abaffy Zoltánt választotta. Az egyházat vezető országos elnökség tagjai ezek után is dr. Fabiny Tamás elnök-püspök és Pröhle Gergely országos felügyelő.

*„Bölcsé teszlek, és megtanítalak, melyik úton kell járnod.
Tanácsot adok, rajtad lesz a szemem.” (Zsolt 32,8)*

5. Egyéb püspöki szolgálatok itthon és külföldön

Az ökumenikus és külkapcsolatokért felelős püspök külföldi szolgálatait mellett hazai kulturális területen is aktív, 2018 őszétől az evangélikus gyűjtemények és az egyházzene felügyelete is feladatai közé tartozik – ezen területek híreiből válogattunk.

Finn egyháztanácsosok látogattak az Országos Irodába

2018.01.10.

Budapest – Az, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház és a finnországi evangélikus egyház között hosszú ideje mély, gyümölcsöző és sokszínű a kapcsolat, talán senki számára nem jelent újdonságot. Az év eleji látogatás mégis annak bizonyossága, hogy még ebben a kapcsolatban is rejlenek új lehetőségek. Első alkalommal találkoztak ugyanis egymással a két egyház adminisztratív központjának igazgatói és osztályvezetői.

Festeni az evangéliumot

2018.01.16.

Budapest – Karátson Gábor személye, munkássága, ezen belül festészete (újra) felfedezésre vár. Utóbbira most látszik is esély, hiszen Budapesten öt helyszínen lehet képeivel találkozni. Az Evangélikus Országos Múzeumban zajlott pódiumbeszélgetés résztvevői, Fabiny Tamás püspök, Újszövetségkutató, Lajta Gábor festő, művészeti író, Sinkó István festő, művészetpedagógus a kurátor, Zászkaliczky Zsuzsanna moderálásával próbáltak közelebb kerülni Karátson Gábor művészetéhez, amely a hitével elválaszthatatlanul összefonódott.

Evangélikus segítséggel folytatódik az Ökumenikus Segélyszervezet programja Irakban

2018.02.26.

Budapest – A napokban érkezett vissza Irakból az Ökumenikus Segélyszervezet küldöttsége. Bálint Gábor, a szervezet nemzetközi programjainak vezetője sajtótájékoztatón számolt be a helyszínen szerzett tapasztalatairól. A Hungary Helps Program keretében megvalósuló, 500 millió forint értékű magyar segélyprogram célkitűzéseire csatlakozott a Magyarországi Evangélikus Egyház is. A gyülekezeti adományokból összegyűjtött 15 millió forintot a sajtótájékoztatón Fabiny Tamás adta át.

Közép-európai sorsközösség. Cseh–magyar egyházvezetői találkozó Brnóban

2018.02.27–28.

Brno – Csehország Európa leginkább szekularizált országa, a közelmúlt felmérései szerint alig tizenöt százalékot ér el azoknak az aránya, akik valamilyen egyházi közösséghez tartozónak vallják magukat. A Cseh Testvérek Egyházának hetven–nyolcvan ezres lélekszáma az ország lakosságának még egy százalékát sem teszi ki, diaszpórahelyzetük, az egyház fordulatokban gazdag történeti háttere, az

ebből eredő tapasztalatkincs ugyanakkor számos olyan tanulsággal szolgál, amely miatt egyházunk vezetése nagy örömmel vette Daniel Ženatý egyházelnök meghívását.

Püspökkenyér – Beszélgetés a kőbányai evangélikus gyülekezetben

2018.03.24.

Budapest–Kőbánya – A kőbányai gyülekezet rendezvényén Fabiny Tamás elnök-püspök, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke beszélt életéről, hivatásáról és világnézetéről a Budapest–Kőbányai Evangélikus Egyházközség a felügyelőjével, Zászkaliczky Zsuzsannával.

Irakban tartott pünkösdi istentiszteletet az evangélikus elnök-püspök

2018.05.15–21.

Bakhitma – Fabiny Tamás az észak-iraki bakhitmai asszír keresztény gyülekezetnek hirdette az ígét pünkösdvasárnap. A Youkhana Emanuel espressel közösen tartott istentiszteleten elmondott prédikációjában a püspök kiemelte, a világ ezen a részén, ahol a keresztények az elmúlt évszázadokban különösen is sokat szenvedtek, reményt adhat az a pünkösdi üzenet, hogy a megbékélést nem kizárólag a politikai és gazdasági hatalmaktól, hanem a Szentlélek békességet teremtő erejétől is várhatjuk.

Keresztény szigetek

2018.05.26.

Budapest – Május utolsó szombatján igazi családi programnak adott otthont a Margitsziget északi része. Az ÉrtékMegőrző Üzleti Hálózat (ÉRMe) és a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége (KÉSZ) által szervezett Keresztény Sziget egyszerre kínált kellemes szabadterei együttlétet, játékokat és gondolatébresztő kerekasztal-beszélgetéseket. A rendezvény egyik fővédnöke, Fabiny püspök néhány biblikus gondolatot osztott meg a résztvevőkkel.

Magyar evangélikus kapcsolatépítés Nigériában

2018.06.12–19.

Abuja – A Lutheránus Világszövetség „Kölcsönös tanulás a vezetők cseréjén keresztül” (Mutual Learning through Exchange of Leaders) elnevezésű projektjének a Magyarországi Evangélikus Egyházat érintő első lépéseként Fabiny Tamás elnök-püspök és Buda Annamária diakóniai osztályvezető látogatott Nigériába.

A találkozás nyomán megindult imádságos és szakmai együttműködés magyarországi találkozással folytatódott. A nigériai testvéregyház nehéz körülmények között végzett szolgálatának támogatásához az evangélikus testvérek adakozása, az Evangélikus Diakónia és a Magyar Állam is jelentős összeggel járult hozzá.

Szarvason ülésezett a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület

2018.06.28–29.

Szarvas – „Mindenekelőtt legyetek kitartóak az egymás iránti szeretetben” (1Pét 4,8) – ez volt az igei iránymutatója, mottója a 2018. június 28–29. között megtartott Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület (METT) ülésének. A program lehetőséget adott arra, hogy a külhoni magyar evangélikus gyülekezetek mindennapjaikról, problémáikról, örömeikről beszámolhassanak.

Öröm és hála – Ünnepe az Evangélikus Országos Gyűjteményben

2018.09.14.

Budapest – Szakmunkatársak és meghívott vendégek ünnepi ülés keretében adtak hálát az Üllői úti székházban megújult gyűjteményi terekért. Az áhítat és a bemutató után sétát is tettek a gyűjtemények épületrészében. A gyűjteményekért felelős püspök, Fabiny Tamás Reinhold Niebuhr teológust idézte, aki Krisztus és a kultúra viszonyának ötféle modelljéről beszélt: Krisztus a kultúrával szemben, Krisztus átformálja a kultúrát, Krisztus azonos a kultúrával, Krisztus a kultúra felett és Krisztus és a kultúra. Ezután köszönetet mondott a gyűjteményi munkatársaknak és a szakmák képviselőinek az elért eredményekért.

A lelkesz megy, Isten marad

2018.09.15.

Sajógömör – Rusznyák Dezsőt szinte mindenki ismeri. Felvidéki magyar evangélikusok kapcsán az ő neve, személye jut eszünkbe először. Nemcsak honi egyházunkban, hanem Erdélyben, Németországban, Svájcban, a Lutheránus Világszövetség irodáiban, mindenütt. Több évtized szolgálat és többévi készülődés után ment nyugdíjba.

A Parlamentben tett hivatalos látogatást a hazánkban tartózkodó nigériai evangélikus püspök

2018.09.25.

Budapest – Amos Elisha Gaya nigériai püspök és Nuwayina Sekenwa Briska egészségügyi szakértő 2018. szeptember 22-én érkezett hazánkba. A püspök és kísérője Jakab Istvánnál, az Országgyűlés alelnökénél tett látogatást. A megbeszélésre elkísérte őket Fabiny Tamás evangélikus elnök-püspök, Cselovszkyné dr. Tarr Klára, egyházunk külügyi osztályvezetője és Balicza Klára külügyi munkatárs is. Ezután Azbej Tristan, a Miniszterelnökség üldözött keresztények megsegítéséért felelős államtitkára fogadta a nigériai küldöttséget.

„Az ősz ember előtt kelj fel” – Kinczler Irén köszöntése

2018.10.12.

Budapest – Október 1-jén ünnepeljük az idősek világnapját. Mózes 3. könyvében ezt olvassuk: „Az ősz ember előtt kelj fel, és a vén ember orcáját becsüld meg...” (3Móz 19,32; Károli-fordítás) Igen meg kell becsülnünk azok életét és szolgálatát, akik előttünk jártak, és példát adtak számunkra. Így a most kilencvenéves, drága nyugdíjas lelkész, Kinczler Irén személyét is, akivel hosszú időn keresztül együtt szolgálhattam a kőbányai gyülekezetben, írta a püspök köszöntő soraiban.

Zachary Courter magyarországi ordinációja

2018.10.05.

Budapest – „Olyan még nem volt, hogy amerikai lelkészt ordináltak volna Magyarországon, így ez a mai alkalom egyháztörténelmi jelentőségű esemény” – mondta Fabiny Tamás elnök-püspök a Budapest-Fasori Evangélikus Egyházközségben tartott ünnepi istentiszteleten, amelyen sor került Zachary Courter amerikai teológus ordinációjára. Az ünnepi alkalmon Kirby Unti, az Északnyugat Washingtoni Zsinat elnök-püspöke hirdette Isten ígését.

Zach a fasori angol nyelvű szolgálat ellátása mellett feleségével, Rachel Eskesen lelkésznel közösen koordinálja a Magyarországon és a környező országokban önkéntes szolgálatot végző amerikai fiatalok munkáját.

Ökumenikus témájú lelkészakadémiát rendeztek

2018.10.07-10.

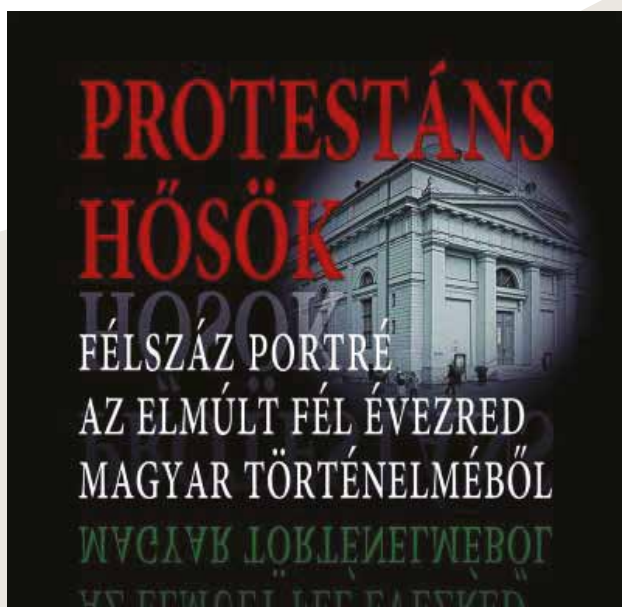
Révfülöp – Talán nem túlzás azt mondani, hogy történelmi jelentőségű esemény zajlott az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban. Egy katolikus és egy evangélikus püspök szánt rá három és fél napot, hogy végig jelen legyen, megossza gondolatait, figyeljen a kérdésekre, észrevételekre a mintegy másfél tucatnyi evangélikus lelkész által alkotott közösségben. Várszegi Asztrik és Fabiny Tamás vezetésével *A szembenállástól a közösségig* c. dokumentum mentén bontották ki az ökumené témakörének számos vonatkozását.

Megjelent a Protestáns hősök portrégyűjtemény harmadik kötete

2018.10.18.

Budapest –A könyvet, amely 50 protestáns tudós, lelkész, művész életútját és életművét ismerteti, Budapesten, az Evangélikus Országos Múzeum-

ban mutatták be. A három kötet összesen 150 portrét tartalmaz 39 szerző tollából – összegzett Faggyas Sándor szerkeszt. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke a kötetben szereplő, a Deák téri gyülekezethez kötődő evangélikusokat méltatta.

A reformáció napján Wittenbergben prédikált Fabiny Tamás püspök

2018.10.31.

Wittenberg – A magyar püspök reformáció ünnepén a wittenbergi városi templom (Stadtkirche) 10 óras istentiszteletén szolgált igehirdetéssel. Gal 5,1–6 alapján elmondott prédikációját így fejezte be: „Hitünk nem embereken, hanem a Jézus Krisztuson nyugszik, az őbenne elnyert megváltáson. Jézussal vagy Jézus nélkül – ezen a kérdésen dől el a szabadság. Mert Krisztus szabadságra szabadított meg”.

Ifj. Bibó István könyvbemutatója

2018.11.05.

66

A Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség, az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem Egyesület és a Magyar Pax Romana szervezésében az Evangélikus Egyház Pesti Gyülekezeti Nagytermében Vekerdy Tamás és Fabiny Tamás jó hangulatú összejövetelen méltatta Bibó István (ifj.), *Hit és értelem. Iskola- és egyházközzeli írások* című kötetét. Az est házigazdája Donáth László evangélikus lelkész volt.

Az elnök-püspöknél jártak a hazánkban szolgáló amerikai misszionáriusok

2018.11.07.

Budapest – Fabiny Tamás hivatalában fogadta az Amerikai Evangélikus Egyház Fiatalfelnőttek a globális misszióban (Young Adults in Global Mission – YAGM) programjának keretében Közép-Európában szolgáló amerikai önkénteseket. A tíz fiatal egy évig szolgál egyházunk gyülekezeteiben és intézményeiben.

A lelkészi hivatás útjai. A magyar–bajor konzultációról

2018.11.08–10.

Budapest–Révfülöp – A Bajorországi Evangélikus Egyház képviselői és a Magyarországi Evangélikus Egyház vezetői több mint negyed évszázados testvérkapcsolatuk révén rendszeresen tartanak konzultációkat. Idén *A lelkészi hivatás útjai – Késői elhívás, világi szolgatársak, laikus prédikátorok, egyházzeneészek* címmel zajlott az őszi program.

Egy apró ember a szépség Istenéről

2018.11.11.

Harkány – „Urakkal tele van a végtelenség, de szolgál csak egy van, az Isten” – a résztvevők a gyermekverseiről is ismert költőóriás művészi világába nyertek betekintést: Weöres Sándor megzenésített verseiből állított össze egy csokornyit Gryllus Dániel. A Kaláka együttes tagja Fabiny Tamás evangélikus püspökkel együtt beszélt a Nobel-díjra is jelölt magyar költőről a harkányi szabadegyetemen.

Nemzetközi szemináriumon találkozott öt kontinens idén beiktatott tizenkét evangélikus püspöke

2018.11.25-27.

Genf-Wittenberg – A genfi The Ecumenical Center és a Colleg Wittenberg adott otthont november 18-27. között annak az egyhetes szemináriumnak (RoNEL), melyet újonnan megválasztott püspökök részére szervezett a Lutheránus Világszövetség (LVSZ). A Dél-, Közép- és Észak-Amerikából, Indiából és Afrikából érkezett résztvevők mellett Európát Kondor Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke képviselte. A program wittenbergi részében a közös áhítatok és baráti beszélgetések mellett a hangsúly a bibliatanulmányozáson és Luther kapcsolódó szövegeinek elemzésén volt a vezetés, a vezetői szerep lutheránus teológiai koncepciói mentén Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke, az LVSZ korábbi régiós al-elnöke vezetésével.

Püspöki vizitáció Stockholmban

2018.12.05.

Stockholm – 2018. november 30-án hivatalos látogatásra érkezett Stockholmba Fabiny Tamás, egyházunk elnök-püspöke. A látogatás kiemelt programja volt a magyar mártírok emlékére tartott istentiszteleten való szolgálat a hétszáz éves strängnäsi dómban, mely korunk számos keresztény mártírjának állít emléket. Közöttük található Sass Kálmán lelkész neve is, akit államellenes összeesküvés és az 56-os eseményekben való közreműködés koholt vádja miatt ítélték halálra és végeztek ki 1958. december 2-án. A püspök beszédében rámutatott, hogy hosszú a vértanúk sora, kiknek neve jelzi, miként van jelen a „mártírok ökumenéje” az egyház kétezres éves történelmében. Mint mondta: „bár vér fröccsent a pásztorsubára, a mártírok vére azonban az egyház magvetésévé lett”.

Testvéreim és a nyáj – Fabiny Tamás új könyvének bemutatója

2018.12.13.

Budapest – Kelet-Közép-Európa evangélikus közösségeit mutatja be Fabiny Tamásnak, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspökének könyve, amelyről 2018. december 12-én, szerda este tartottak beszélgetést Budapesten.

A kötet, amely a 80-as évektől napjainkig tartó utazásokról szóló beszámolókat tartalmaz, arra is figyelmeztet, hogy „ne tartsuk magától értetődőnek a határok átjárhatóságát”. „Nem kell hőst csinálni a rendszerváltókból, de észre kell venni, hogy a történelem ura esélyt adott egy határtalan egyházi közösség megélésére, és ha ezt a közösséget nem ápoljuk, el is veszíthetjük” – mondta el a bemutatón Gáncs Péter nyugalmazott evangélikus püspök, az MEE korábbi elnök-püspöke.

„Egymás terhét hordozzátok, és így töltsétek be Krisztus törvényét.” (Gal 6,2)

6. Felügyelői megszólalások

A paritás az evangélikus egyház önértelmezésének fontos eleme. Az egyházkerület vezetésében részt vevő kerületi és az elnök-püspök társaként szolgáló országos felügyelő megszólalásait különleges figyelem övezi.

6.1. „Menj, s nézd meg...” Pröhle Gergely országos felügyelő beszámolója az észak-iraki keresztényeknél tett püNKöSDi látogatásról

2018.05.23.

Erbíl – A Magyarországi Evangélikus Egyház tavalyi adventi adománygyűjtése a közel-keleti konfliktus áldozatai és az üldözött keresztények javára tizenötmillió forintos eredménnyel zárult. Az adakozók iránti felelősség okán és a támogatottak helyzetének minél jobb megismerése végett Fabiny Tamás elnök-püspökkel és az Ökumenikus Segélyszervezet vezetőivel a püNKöSD elötti héten az iraki Erbílbe utaztunk, ahol a szervezet irodája is működik. Innen kiindulva látogattuk meg a háború sújtotta településeket, a támogatásunkkal megvalósult felújításokat.

Fontosnak tartom, hogy részletesen beszámoljunk az adományok felhasználásáról, az Észak-Irakban tapasztaltakról. Számos szívszorító pillanata volt a látogatásnak, mégis igyekszem tárgyilagosan hírt adni a látottakról, hiszen „az erő, a szeretet és a józanság lelke” nemcsak a félelmet győzheti le, hanem az általános tisztánlátásban is segít, amely az észak-irakihoz hasonló éles helyzetekben elengedhetetlen.

A „keresztényüldözés” szóra az interneten rákerekve gyakran jelenik meg a monitoron a figyelmeztetés: csak felnőtteknek szóló tartalom. A képeken és a leírásokban megjelenő tettek brutalitása valóban felkavaró, a radikális iszlám „harcosainak” kegyetlenkedése példa nélküli a 21. században. Az európai és az amerikai kontinens civilizációs magabiztossága felől nézve hihetetlennek tűnik, hogy még ma is a kereszténység a leginkább üldözött vallás a világon. Ez a tény számos politikai és teológiai tanulság levonását teszi szükségessé, aminek számos jelét látjuk az utóbbi években.

A különböző állami, civil és egyházi segélyprogramok jó szándékkal, nemes igyekezettel próbálnak támogatást nyújtani azoknak, akik a háborús helyzet, a magát Iszlám Államnak nevező szervezet rémtettei elöl menekültek el otthonaikból, távoztak végleg szülőföldjükről, vagy – és most leginkább róluk lesz szó – visszatértek egykori lakóhelyükre, és megpróbálnak hinni abban, hogy helyben is van reménye, távlata az emberhez méltó életnek.

Észak-Irak s benne az 1992 óta önálló parlamenttel és kormánnyal rendelkező Kurdisztán különösen zaklatott sorsú terület, igen szövevényes belső viszonyokkal. Egy pillanatra sem feledve a személyes tragédiákat, érdemes az ottani helyzetet tágabb összefüggésben is szemlélni. A térség az egykori

oszmán és perzsa birodalmak ütközőpontján, civilizációk és vallási csoportok egymáshoz való viszonyának váltakozásában sosem volt a tartós békeesség birodalma. A szunnita kurdok, mivel nem adatott meg nekik az önálló államiság, folyamatosan harcban álltak a fennhatóságot gyakorló, többnyire síita többségű államokkal, így az iraki központi hatalommal is. Az évszázadok folyamán széles skáláját tapasztalták meg az arabosító törekvéseknek, a közigazgatási átszervezésektől a tömeges népirtásig. Sajátos módon mégis fenn tudott maradni egy olyan vallási sokszínűség, amelyben az ábrahámi vallások képviselői, tehát muzulmánok, keresztények, zsidók tudtak egymás közelében élni, megtartva hitüket, szokásaikat. A zsidó jelenlétre már csak zsinagógák romjai emlékeztetnek, ám a keresztény közösség továbbra is él a nagy muzulmán többségű térségben, szerepet vállalva a gazdasági s olykor a politikai életben is.

Az Iszlám Állam térnyerése, különösen a 2014. augusztusi támadása drámai változást hozott a korábbi, többé-kevésbé békés egymás mellett élésben. A radikális dzsihadisták egyik napról a másikra százezer embert üldöztek el lakóhelyükről. A menekülttáborokba vagy békésebbnek hitt körzetekben élő rokonaikhoz menekülő keresztények az elmúlt másfél évben gondolhattak csak arra, hogy az Iszlám Állam kiszorítása után visszaköltözzenek házaikba. A helyzet persze nem ilyen egyszerű, hiszen a megszállók rengeteg kárt okoztak az épületekben.

A keresztények támogatásait koordináló helyi szervezet, a CAPNI (Christian Aid Program for North Iraq, vagyis Keresztény Segélyprogram Észak-Irak Számára) három kategóriába sorolta az épületeket az állapotuk alapján. Az A kategóriás épületek gyakorlatilag teljesen elpusztultak, többségében bombatalálat érte őket. A B kategóriájúak általában kiégtek, felújításuk szintén tetemes ráfordítást igényel, míg a C kategóriájúak bár szintén lakhatatlanná váltak, új nyílászárók beépítésével, festéssel, épületgépészeti javításokkal öt-hatezer dollárból újra beköltözhetővé tehetők.

Az egyházunk támogatásával rendbe hozott épületek Bashiqa városában állnak, amely a hírekben is sokat emlegetett, tragikus sorsú Moszultól, a bibliai Ninivétől mintegy harminc kilométerre fekszik. A település lakói jórészt mezőgazdaságból élnek, a legjellemzőbb termény az olíva és a hagyma.

Bashiqában 2016 novemberéig tartott az Iszlám Állam rémuralma, amelynek háborzongató emlékeit az azóta felújított katolikus templomban ki is állították. A megcsonkított, összetört szobrok, a következetesen, még a magánházakban is elpusztított hangszerek, a kalapáccsal levert kereszttek, a szétvert keresztelőmedence jelzik, hogy rituális pusztítás zajlott, mely érthető módon traumatizálta a keresztény közösséget.

Sokan nem is tudják igazán elhinni, hogy valóban érdemes visszatérni a városba, s bár az életrevalóság és a jó kedély sok mindent megold, a kérdéseink nyomán kiderült, hogy már sokan távoztak Nyugat-Európába vagy Amerikába, és bizony gyakori tárgya a beszélgetéseknek a visszatérés észszerűségét kísérő kétely. Az evangélikus adományok felhasználását Bashiqában nemcsak a már említett CAPNI, hanem az Ökumenikus Segélyszervezet helyi munkatársa, a fiatal és agilis Saman is ellenőrzi. Fontos, hogy a felújított házat egy évig nem szabad sem el-, sem bérbe adni.

A fényképeken jól látszik, hogy a felújítás épp-hogy a szükséges körülményeket teremtette meg az épületekben, a bebútorozás sok helyen még további gondot jelent. Fontos, hogy a különböző forrásokból érkező segélyek összehangolása gördülékeny legyen, így Bashiqában is a Külgazdasági és Külügyminisztérium Hungary Helps (Magyarország segít) programja finanszírozta az iskolaépület felújítását; ide járnak azok a gyerekek is, akik az „evangélikus” házakban laknak.

A tárgyszerű, józan beszámoló azonban nem lenne teljes, ha nem írnék arról, hogy mennyire tanulságos, felemelő és megrázó volt már a Bashiqa felé vezető út is a pütkösödöt megelőző csütörtökön. Hiszen elindulva a kurd főváros, Erbil keresztény negyedéből, ahol az ott élők olykor még az autóikra is keresztény szimbólumokat ragasztanak, tehát

az élet normális kerékvágásban zajlik, a számos katonai ellenőrző ponton átjutva egy olyan kolostorba értünk, amely a Krisztus utáni 4. század óta kisebb-nagyobb megszakításokkal működik.

A Mar Mattai kolostor szerzetesei nagyon racionálisan írták le a térség keresztény közösségének helyzetét, kiemelve, hogy a munkalehetőség a legfontosabb marasztaló erő, hiszen a veszélyeket az elmúlt több mint másfél évezredben már szinte megszokták. E megjegyzés kesernyés derűjét azonban messze felülmúlta az a meghatottság, amelyet akkor éreztünk, amikor vendéglátóink énekelt imádsága az ősi liturgia szerint arámi, tehát a valaha Jézus által is beszélt nyelven hangzott fel.

A pütkösdi ünnepkörben különösen megrázó tapasztalat volt az, hogy néhány kilométerre a dzsihadisták rombolásától miként él az egyház, hogy képes megtartani az évezredek rítust, nyelvet, hitet, s hogy mi magunk miképpen vagyunk, lehetünk a távolból is részei ennek a hagyománynak, közösségnek. Adományaink a nehéz helyzetben lévő testvéreinknek e közösség összetartását, erejét jelzik, azt a bizakodást, hogy az ősi földön úgy maradhat fenn a nyolcezer éve folyamatosan jelen lévő emberi civilizáció, hogy annak a keresztények is a részei maradnak.

Érdemes tehát a továbbiakban is figyelemmel kísérenünk, hogy „jól vannak-e testvéreink és a nyáj” (1Móz 37,14), és tennünk is érdemes azért, hogy sorsuk jobbra forduljon.

6.2. Dr. Fábri György ünnepi beszéde Szent István-napja alkalmából

2018.08.20.

Csömör – Az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar habilitált egyetemi docensének a csömöri művelődési házban megtartott ünnepségen elhangzott beszéde.

Az európai kereszténydemokrata állameszme fenyegetettsége

A csömöri polgárokat augusztus 20-án nem kell emlékeztetni a gyakran idézett Szent István Intelmekre, a hagyományok, a kereszténység, a vendégfogadás fontosságáról, az egynyelvű-egyszokású közösség gyengeségéről, hiszen Csömörön ennek jegyében éltek mindig is ősünk. Nemzeti ünnepünkön ezért országépítő I. (Szent) István királyunk művének azokat a vonásait idézem bevezetésként, amelyek a kereszténydemokrata elvek ihletésében formálódott nyugat-európai államszervezet mai dilemmáiban adhatnak támpontokat.

István király történelmi művének megkérdőjelezhetetlen és letagadhatatlan vonása kereszt-

ténysége, azaz a keresztény jelenlét és legitimitáció intézményesítése, az ehhez való kulturális és életmódbeli igazodás elvárása. Modernizációs elköteleződése, az államszervezetben a legtöbb törzsi, tradicionális elem kiiktatása, a magyar népjog felváltása a királyjoggal, s mindezzel szorosan összefüggve a kérelhetetlen nyugati elkötelezettsége, akár a hagyományos törzsi elit részbeni lecserelésével, sakkban tartásával.

Évszázadok átalakulásait, az önálló államiság elvesztését, drámai népesség-veszteséget viselt el ennek az alapvetésnek az ereje. Ez a tapasztalat is ösztönözte Eötvös Józsefet, amikor a modern nemzeté válás korában a keresztény állam fennmaradásának szabadelvű programját fogalmazta meg „A XIX. század uralkodó eszméi...”-ben. Az állami főhatóság abszolutizmusa és az egyéni érdekek, önzések közé beépülő entitások fontosságát egyebek közt az egyházak autonómiájával reprezentálja, amely megközelítés visszaköszön a XX. század nagy kereszténydemokrata társadalomfilozófiai gondolatában, a szubszidiaritás elvében. A protestáns egyházszervezet lényege már elővételezte, amit XI. Pius 1931-es, a négy évtizeddel korábbi Rerum Novarumra visszautaló Quadragesimo Anno fogalmazza meg ezt katolikus oldalról: „mindazt, amit egy kisebb és alacsonyabb szinten szerveződött közösség képes végrehajtani és ellátni, egy nagyobb és magasabb szinten szerveződött társulásra áthárítani jogszerűtlenség és egyúttal súlyos bűn, a társadalom helyes rendjének felforgatása...” Két évtized, a náci rémuralom és a korlátozatlan tömegdemokrácia zsákutcájának felismerése hatására Adenauer, Robert Schumann, de Gasperi

mindezt a megújuló nyugati demokrácia alapelvevé tette: “A szubszidiaritás azokat a természetes közösségeket (család, helyi társadalom, civilek és különböző önkéntes társulások) védi a magasabb szintű szerveződésekkel – nem utolsó sorban az állammal – szemben, amelyeket a mindenkori politikai elit készen kap a társadalomtól.”

Hét évtizeddel Nyugat-Európa utolsó háborúja után mintha a nyugati világ veszélyérzete aggasztóan csökkent volna. Pedig az autonómiák nélkülözhetetlenségét csak még inkább hangsúlyozza a tömegmédiá és a manipulálhatóság tobzódása; a célszerűség és hatalom-logika kizárólagossá válása az államéletben valamint a tudás tagolt és nem központosítható természetéről alkotott képünk.

És mégis: ma a keresztény politikafilozófiai elvek és kereszténydemokrata államfelfogás legnagyobb fenyegettetése ezen autonómiák lerombolása. Vagyis az egyházak szabadságának; a tudásintézmények meritokratizmusának, érték-elvűségének; és az önkormányzatok gyengítésének, felszámolásának kísértése. Ez a Szent-István-i örökség felszámolásához vezet, hiszen az atomizált és értékét veszített társadalom alávetett, kiszolgáltatott, s így megbomlik alkalmazkodó- és versenyképessége, népesség-megtartó ereje. Mindezzel szemben kell megőriznünk nem csupán személyes integritásunkat, de autonómiáinkat is.

6.3. Élettelen kövekből az élő gyülekezet felé. Születésnap interjú Benczúr Lászlóval, az Északi Evangélikus Egyházkerület tiszteletbeli felügyelőjével

2018.09.07.

Budapest – „Templomaimnál nem az építészeti bravúrokat helyeztem előtérbe, sokkal inkább azt, hogy az épület minél inkább az adott közösség igényeit tudja kiszolgálni” – fogalmaz a hetvenötödik születésnapját ünneplő építész, aki a tevékenységét nem munkának, hanem szolgálatnak tartja. Az Ybl-díjas Benczúr László több evangélikus templomot tervezett, valamint nevéhez köthető a Megyeri híd építészeti megfogalmazása is. Szakmai életútja mellett családi háttéréről, pályájáról is kérdeztük.

– Olyan korban nevelkedett, amikor hátrányt jelentett az, ha valaki lelkészgyermek. Tekintsünk vissza a „szülői parókiára”. Mit hozott otthonról?

– Kelenföldön születtem. Édesapám ott volt Ordass Lajos – akkor még Wolf Lajos – mellett hitoktató lelkész. Kelenföldön korábban nagyapám, Szántó Róbert szolgált lelkészként, aki tragikus

körülmények között 1942-ben elhunyt. Őt egy elme-
háborodott ember lőtte le a lelkészi hivatalban.
A gyülekezet nagyon megható síremléket állított
neki. Ezen egy kereszt alatt a bárányok egy eltört
pásztorbotot néznek. Nagypámról ez az emlékem
van, valamint azok az írások, amelyeket a család
őriz. Ő nemcsak kiváló szónok és tanító volt, hanem
az Evangélikus Élet indulásakor szerkesztőként is
dolgozott, valamint novellákat is írt. Erős emlékem,
hogy Szántó nagymamám megfogja a kezemet, és
elvisz a templomba. Az is meghatározó, hogy milyen
büszkén hallgattam édesapámat, amikor prédikált.

– Kelenföldről az Üllői útra, egyházunk mai
országos irodájának épületébe vezetett az útja...

– Édesapám az akkor ott működő Luther Otthonnak [ma a Budapest XIII., Vízafogó u. 2–4. szám alatti Luther Otthon – Szakkollégium] lett, mint később kiderült, az utolsó igazgató lelkésze. Ez is meghatározó időszak volt a számomra, hiszen ott számtalan egyetemistával ismerkedhettem meg. Ők később mérnökök, orvosok, jogászok lettek, sőt többségük egyházunkban is számos fontos világi funkciót töltött be. A Luther Otthon állami felosztását követően a közösség maga nem oszlott fel, a baráti kapcsolatok tovább éltek, és rendszeres találkozások voltak a lakásunkon. Ilyenkor édesapám áhítatot tartott, közös éneklések voltak, valamint éjszakáig tartó beszélgetéseken vitatták meg az ország politikai állapotát. Ezt én fiatalként lelkesen hallgattam. Az épület később nemcsak a teológushallgatók szállása, hanem az Evangélikus Teológiai Akadémia [a mai Evangélikus Hittudományi Egyetem] oktatási intézménye is lett. Így elmondhatom, hogy testvéreimmel az egyházon belül éltük az életünket, és megismerkedhettünk a mostanra már lassan nyugdíjba vonuló lelkészi karral.

– Az 1956-os forradalmat is itt élték át. Milyen emlékei vannak erről?

– A ház lakóival együtt töltöttük azokat a napokat a pincében. Az épület belövéseket kapott, és komoly harcok is zajlottak körülöttünk. A teológusok egy része hazament, a másik fele ott maradt. A pince egyik termében a szénrakás tetejére deszkákat helyeztünk, ott ágyaztunk meg. Nagy irigykedve néztük a Zászkaliczky fiúkat, akik el tudtak menni a Sztálin-szobor ledöntéséhez. Minket édesapánk nem engedett el.

– Melyik gyülekezetbe jártak?

– Az Üllői úton rendszeresen részt vettünk a teológushallgatók áhítatain. Korábban a józsefvárosi gyülekezetbe jártunk, később a Deák térihez mentünk. Ott Káldy Zoltánt, Keken Andrást és id. Hafenscher Károlyt hallgathattam. Édesapám egyszer a budavári templomba is felvitt. Nem felejttem el, hogy a templom előtt tankok álltak, amelyeket a katonák akkor kezdtek el üzembe helyezni, ami-

kor a prédikáció hangzott. Ekkor Túróczy Zoltán ezt mondta: „Lehet, hogy a tankok itt hangosan csörömpölnek, de az ige erejét nem tudják lehaláltítani.”

– Édesapja, Benczúr László 1967-től egészen nyugdíjazásáig az angyalföldi gyülekezetben szolgált. Milyen emlékei vannak erről?

– Édesapám igyekezett a helyi gyülekezetnek olyan programokat szervezni, amelyek közösséget formálnak. Erre nagyon figyelt. Számos kulturális estet is rendezett, valamint a templom karbantartását is közösségi munkában, a gyülekezet tagjaival együtt végezte. Én ekkor már a diplomamunkámat készítettem, megházasodtam, majd dolgozni kezdtem, de testvéreimmel és feleségemmel együtt, majd gyermekinkkel közösen rendszeresen összejártunk. Édesapámtól nagyon sok mindent tanultam. Ő nyitott volt az irodalomra, a zenére, az építészetre és a matematikára is. Gyermekként elvitt minket a katolikus és a református templomokba és zsinagógákba is. Nekem két mamám volt. Édesanyám 1955-ben elhunyt. 1958-ban édesapám újra megnősült. Második mamánk négy serdülőkorban lévő gyermeket vállalt fel. Ő pedagógus volt, pedagógiát, történelmet, magyart és pszichológiát is tanított. Kölcsönösen nagyon megszerettük egymást, általa, neki köszönhetően nem keletkezett bennünk akkora törés, mint amekkora édesanyánk elvesztése miatt keletkezhetett volna.

– Lelkészygyermekként nem lehetett egyértelmű, hogy a műszaki egyetem építészmérnöki karára felvegyék. Hogyan lett építész?

– Utolsó pillanatban döntöttem el, hogy építész leszek. Édesapámmal sokat sétáltunk, ekkor épületekről is beszélgettünk. A korábban említett egyetemista beszélgetőkörből Nagy Elemér és Ihrig Dénes építészek voltak még rám hatással. Jól sikerült a felvételem, de a származásom miatt elsőre nem vettek fel az egyetemre. Mivel akkoriban két pontot számított az, ha valaki egyetem előtt fizikai

munkát végez, így egy évig az Építéstudományi Intézetben kavicsot lapátoltam, betont kevertem. Ennek később, a pályámon nagy hasznát is vettem, hiszen megtudtam, hogy mit is jelent a kivitelezés. Egyetem után a Népstadion és Intézményeinél kezdtem el dolgozni, majd az Ipartervhez kerültem. A rendszerváltást követően, 1991-ben nyitottuk meg önálló cégünket.

– A rendszerváltás utáni időszak egyben a hazai templomépítészet újraindulásának is a kezdete. Ön több evangélikus templomot is tervezett. Hogyan éli meg, ha szakrális épületet tervezhet?

– Az építészetet mint tevékenységet nem munkának, hanem szolgálatnak tartom. Munkáim közül különösen is meghatározók számomra a templomok. Felejthetetlen emlékek, hogy a munkálatok alatt kalapácsütésektől, kiabálásoktól hangos terek a felavatás után igével és a gyülekezet énekével telnek meg. Ilyenkor az élettelen kövek között egyszer csak megjelenik az élet...

– Melyik volt az első templom, amelyet tervezett?

– Párhuzamosan két templom indult el a tervezésem alatt. A budapesti Farkasréti temetővel szemben egy evangélikus–református közös templomot tervezhettem, valamint ifj. Hafenscher Károly megkeresésére a zombai evangélikus templom terveit is elkészíthettem. Utóbbinál igazán emlékezetes volt, hogy a templom megvalósításához még a helyi katolikus gyülekezet is gyűjtést szervezett, és anyagilag támogatta a kivitelezést. A templom felszentelésére az Orosházára települt zombaiak buszokkal érkeztek.

– Egyházunk zsinatának tagja volt, 2000 és 2012 között az Északi Evangélikus Egyházkerület felügyelője, majd tiszteletbeli felügyelője lett, egyházunk építési bizottságában jelenleg is aktív. Mit jelent önnek az egyházi szolgálat?

– Széleskörűen megismertem az egyházunkat, és megláttam azt, hogy az atomjaira hullott világunkban a közösségépítés, a kapcsolatépítés mennyire fontos. Erre próbáltam nagy hangsúlyt fektetni. Itt gondolok a gyülekezeti tagok találkozásainak ösztönzésére, egymás minél jobb megismerésére, de arra is, hogy a fiatalok és az idősebbek minél jobban megismerjék egymást. Építésként arra törekedtem, hogy olyan egyházi épületeket tervezek, amelyek minél jobban ki tudják szolgálni a közösségformálást. Így például a budahegyvidéki templomot úgy terveztem, hogy a templomból kijövő hívek egy kellőképpen megformált külső térbe lépjenek ki, ahonnan nem szélednek szét azonnal, hanem tudnak egymással beszélgetni. Templomaimnál nem az építészeti bravúrokat helyeztem előtérbe, sokkal inkább azt, hogy az épület minél inkább az adott közösség igényeit tudja kiszolgálni.

– Közel harminc évig volt a budavári gyülekezet presbitere, majd Budakeszire költözve az ottani közösség felügyelői tisztségét töltötte be. Jelenleg szűkebb otthonának tervezte templomát...

– Lacknerné Puskás Sára lelkésznő hatalmas munkával egy egyre bővülő evangélikus gyülekezetet épített. Mára kinőttük a lakásból átalakított istentiszteleti helyünket. Széles összefogásnak köszönhetően 2017 novemberében helyeztük el a budakeszi evangélikus templom alapkövét. Gyülekezetünkben szokás, hogy úrvacsoránál az egész közösség kimegy az oltárhoz. Érdekes, hogy ilyenkor ellipszis alakzatot rajzolunk ki. Ezt a formát vettem a leendő templom alapjául.

A cikk az Evangélikus Élet magazin 83. évfolyam, 39–40. számában jelent meg 2018. október 7-én.

6.4. Pozsonyi vértanúk. Próhle Gergely gondolatai

2018.10.06.

Pozsony – A Kecskéi kapui evangélikus temetőben a nemzeti gyásznapon evangélikus mártírokról emlékeztek a Magyarországi Evangélikus Egyház elnöksége részvételével.

Október 6-án a legtöbb magyar természetesen az aradi tizenháromra emlékezik ezen a napon, de tudnunk kell a pozsonyi vértanúkról is. A szabadságharc leverését követő megtorlásoknak nemze-

tünk legjobbjai estek áldozatul. Ama tizenhárom tábornok közül Dessewffy Arisztid és Leiningen-Westerburg Károly volt lutheránus, a pozsonyi vértanúk között pedig egyházunk két olyan kiválóságát említhetjük meg, mint Jeszenák János kormánybiztost, egyházkerületi felügyelőt és Rázga Pál lelkészt.

A Jeszenák-kriptánál tartott ünnepi beszédében Prőhle Gergely országos felügyelő egyebek mellett azt hangsúlyozta, hogy a Jeszenák Jánosra jellemző széles látókör, nagy ívű gondolkodás és erkölcsi tartás milyen mértékben függött össze az ő hitvalló evangélikusságával. A mártírrá vált politikus nem volt feltétlenül forradalmár alkat. Amíg csak lehetett, megegyezésre törekedett a Habsburg-házzal. Eljött azonban az a pillanat, amikor a választania kellett, és neki megvolt ehhez a hite és az erkölcsi ereje. Későbbi korokra, így a mi döntéseinkre nézve is tanulságul szolgál az a két mondat, amelyet a szónok Jeszenák végakaratóból olvas fel: „Gyermekimnek atyai áldásomat küldöm, s azon kérelmemet, hogy maradjanak meg az erény útján. Ha lehet, alkalmazzák nézeteiket az uralkodó nézeteihez; de ha ki nem békölhetnek velök, vonuljanak vissza, s őrizték meg lelköknek nyugalalmát”.

6.5. Fábri György: A közös biztonságunkat adó emlékezés

2018.10.18.

Csömör – Dr. Fábri György habilitált egyetemi docens, a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének felügyelője beszéde a csömöri zsidó temetőben tartott emlékezésen

Tisztelt Emlékező Polgárok!

Főhajtásra gyűltünk itt össze, amint most már évek óta teszik ezt Csömör nagyközség emlékezetét ápoló polgárainak kezdeményezésére az itt élők, az iskola, az önkormányzat, a civil egyesületek képviselői.

Tiszteletet és köszöntet érdemelnek azok (kiemelve itt a ZSIT-Egyletet, az Élet Menete Alapítványt, a MAZSIHISZ-t és a falu önkormányzatát), akik és amelyek áldozatos munkája, támogatása lehetővé tette, hogy sok-sok év méltatlan állapotai után ezt már rendezett, az emlékezés élő mivoltát kifejező körülmények között tehetjük.

Hiszen a hely mindig szellem is, tudás is, ismeret is, megértés is. Emlékszem, amikor gyerekkorunkban a Kálvárián játszottunk, barangoltunk s időnként az akkor számunkra, újtelepi gyerekek számára a már távolivá váló Bulgárkert túlra is átjöttünk, az elhanyagolt, bozotos kövekről nem voltak történeteink. Nem voltak, mert az elhallga-

tás, kényszerű vagy csupán szegénykező felejtés vette körül a helyet és a történelmet. Azt a józan értelemmel, ép lélekkel meg nem magyarázható ténytet, hogy községünk, közösségünk mintegy fél-száz, zsidó származású tagját elhurcolták a felfoghatatlan megaláztatások, kínszenvedések és meggyilkoltatást hozó, sorstalanná tevő haláltáborokba – istenellenes, keresztényietlen, embertelen, ordas eszmékkel magyarázva, bundás indulatoknak utat engedve. Az egyéni tragédiák, a konkrét életek elvesztésének abszolútumát nem csökkentti, hogy az ő elveszejtésük egyben veszteség lett egész közösségünk számára: a meg nem született nemzedékek hiányoztak a falu életéből, a barátságokból, az iskolából, a Bulgárkert bandázásaiból. És a temető elhanyagoltsága okán lassan az emlékezetünkéből, a hagyományainkból is kikoptak volna.

Pedig a hagyomány tart össze minket, adja a meg-megújuló kihívások és változási kényszerek közepette az azonosságunkat, az értékvilágunk stabilitását. A magyar, tót, német nyelvünk, őseink, szokásaink; az evangélikus, katolikus, református, baptista vallásunk vagy éppen a transzcendencián kívüli magunkkeresése, az értékteremtő munkánk, a morális tartásunk és összetartozásunk világából csak súlyos veszteségeket okozva lehetne (lehetett) elhazudni, felejtéssel kikoptatni a zsidó hagyományt, a Tanakh, tehát a Tóra (Törvény), Neviim (Próféták) és Ketuvim (Iratok) vallását, a zsidóságot vállaló vagy éppen asszimilálódott polgártársaink jogérvényét, teljesítményét.

Az emlékezés, amellyel mindenekelőtt megadjuk a tiszteletet az elpusztított polgártársainknak, ezért közösségi feladatunk is. Feladat, aminek teljesítése tudást, értést és beillesztést hordoz.

A tudás, az ismeret, vagyis a Holokauszt tényei, a veszteségek számbavétele, az oda vezető folyamatok rekonstruálása, a bűnös közreműködők vagy félrenéző jóváhagyók megnevezése lényegében megtörtént a történettudományban – bármennyire is próbálgassa időnként ezt elmaszatozni vagy éppen eltagadni néhány szakmai kókler, hatalmakat kiszolgáló hazugsággyáros.

Az ismeretekre építve a történelemtudomány, a pszichológia, a szociálpszichológia, az elmélet-történet sok fogódzót kínál már az értéshez, a nem felmentő megértéshez. Kutatók feltárták a társadalmi csoportok konstrukcióját, a sztereotípiák hozzájuk rendelésének motivációit, az ellenségképzés mechanizmusát, az antijudaizmus és antiszemitizmus társadalom-és teológia-történetét. Arról is bőséges szakirodalmat találunk, hogy a közgondolkodás miképpen csúszott bele az elfogadhatatlan elfogadásába, amikor a polgári jogegyenlőség megszüntetésével és a jogfosztások normává tételével feloldódott a nyugati civilizáció morális egyen-

szilárdsága és integritása, melynek alapja az emberi méltóság és élet védelmének feltétlensége.

A tudás, ismeret és megértés ad eszközt a számunkra a beillesztéshez. Ahhoz, hogy legyen magától értetődő eleme mindennapi tudatunknak, közgondolkodásunknak a shoa meg- és felrázó valósága, a kirekesztés romboló hatása és a veszteség, ami figyelmeztet és megőrzés, a védelem aktuális feladatára. A Holokauszt, az égő áldozat fénye segít a homályosító ködökön keresztül látni ehhez.

Amikor itt, a Bulgárkert közelében a játszódozó gyerekek az emlékezetnek ezt a gondosan ápolt helyét látják és az iskolában vagy a gyülekezetekben beszélgetnek Sztehló Gáborról, Slachta Margitról, Salkaházy Sáráról, Márton Áronról, akkor vésődik be a társadalmi és egyéni tudatunkba az emlékezet szilárdsága.

És akkor tudunk majd egyre kevesebb görccsel beszélni a zsidó-keresztény együttélésről is (nem tartom szerencsésnek, amikor zsidó-magyar együttélésről beszélünk: zsidó-magyar *egybenélést* tudok csak elképzelni). De a nyugodt beszédnek előfeltétele a biztonság érzése. Zsidó polgártársaink biztonságban kell, hogy érezzék magukat ehhez. Nem attól, hogy ne lennének továbbra is ordas eszmék, bundás indulatok, gyűlöletkörülöttünk – ezek vannak és lesznek, ne legyenek illúzióink. A biztonság azt jelenti, hogy a polgárok védelmére létrejött államhatalom a legcsekélyebb engedményt sem adva meg kell védje ezektől a megnyilvánulásoktól és következményeiktől minden polgárát, ha a zsidók vannak soron, őket, ha a cigányok, németek, a tótok, a muszlimok, akkor őket.

A biztonság másik fontos eleme, ha a társadalmat és közgondolkodást befolyásoló legnagyobb hatású intézmények, a keresztény egyházak teológiájukban, tanításukban és egyházi életükben kétségmentesen és nyíltan szembeszállnak a gyűlöletkeltés minden formájával, kitüntetetten Bibliájuk ótestamentumi népét érőkkel szemben. Ahogyan ezt XVI. Benedek megfogalmazta: aki keresztény, az nem lehet antiszemita. Az evangélikus egyház oldaláról nézvést pedig, pedig amellet, hogy az olyan személyiségek, mint Sztehló Gábor örökségét kiemelten becsben tartjuk (most jelent meg egy nagy sikerű interjúkötet a Sztehló-gyerekekkel), ma Ordass Lajos üldözött püspökünk 1945-ös szembenézését tartjuk mérvadónak: „Az egyház igehirdetői az emberi szabadságjogokat tipró, diktatórikus törekvésekkel szemben nem voltak elég óvatosak, nem helyezkedtek azokkal szembe és a lelkekre gyakorolt befolyásukat nem érvényesítették kellően. (...) [N]em voltak elég bátrak ahhoz, hogy félreérthetetlenül prédikálják Isten ítéletét, megelégedtek a passzív magatartással, óvószót hallattak ugyan néha, de,

ami annál hathatósabb lett volna, a vértanúságtól visszaretentek.” A Magyarországi Evangélikus Egyház szolgálatevőjeként mondhatom, hogy ma elegendően vagyunk azok, akik Dietrich Bonhoeffer hitvalló egyházát igyekszünk építeni.

Az emlékezés tehát a sorsunk közösségére, a közös biztonságunkra is emlékeztet minket, államban, egyházban, tudományban, nyilvánosságban és a csömöri bulgárkert világban egyaránt. Adja az Örökkévaló, hogy áldás legyen az elhurcoltak emléken és az emlékezőkön! Ámen, shalom, béke velünk.

6.6. A mártír kántor fia. Pröhle Gergely írása

2018.10.18.

Odessza – Utazásunk terve régen érlelődött. A Fekete-tenger partján fekvő, Ukrajnához tartozó kikötőváros az elmúlt évtizedekben a legkülönfélébb témák kapcsán bukkant fel az életemben.

Még gimnazista koromban egy Iszaak Babel novella elemzése és Eisenstein Patyomkin páncélos című filmtörténeti jelentőségű alkotása kapcsán; aztán a városalapító, egyébként német evangélikus nemesi családból származó Nagy Katalin cárnő életrajzát olvasva; később, diplomáciai munkám során mint stratégiai fontosságú kikötőváros, amely az ukrán–oros viszony jövője szempontjából fontos szerepet tölt be. Ám mindezek háttérben végig ott volt az az információ, amely még gyerekkoromban ütött szöveget a fejembe. Nyolc-tíz éves lehettem, amikor szüleim magukkal vittek a világhírű pianista, Szvjatoszlav Richter hangversenyére az Erkel Színházba. Talán azért is, mert a Szovjetunióból érkező muzikus nem az elvárt szláv, hanem az egyértelműen németes Richter nevet viselte, megmaradt bennem a műsorfüzetben olvas-

ható életrajz egyik mondata, amely valahogy így szólt: „Apja az odesszai német közösség kántora volt.”

A velünk élő szocializmus mindent leegyszerűsítő, többnyire hazug világában nem gondoltuk, hogy a többek közt Sztálin-díjjal, Lenin-renddel és a Szocialista Munka Hőse címmel kitüntetett művész életútja, családi háttere, gyermekkorának meghatározó helyszíne milyen tragikus és egyben abszurd módon hordozza, jeleníti meg a 20. század történetét, annak napjainkig érő árnyékát.

Odesszába az orosz–ukrán háború kitörése óta nem olyan könnyű Budapestről eljutni, pedig korábban közvetlen légi járat kötötte össze a két várost. Mi Chişinău, magyarul Kisjenő, vagyis Moldova fővárosa felől, Transznisztrián keresztül utaztunk. A Dnyeszter Menti Köztársaságot, amelynek függetlenségét egyetlen ENSZ-tagállam sem ismeri el, egyfajta utolsó szovjet tagköztársaságként a frissen függetlenné vált Moldovából hasították ki. Ez már önmagában is időutazás: Lenin-szobrok, háborús emlékek mindenütt. Az orosz katonai jelenlét jól látható, Bender vára, amely egykor az ágyúgolyó hátán repülő Münchhausen báró szolgálati helye is volt, s ahol emlékét szobor is őrzi, jelentős föld alatti fegyver- és lőszerraktárt rejt. A Fekete-tenger vidékén a 17. században, az orosz–török háborúk után hozott létre új kolóniákat Katalin cárnő, akinek seregében számos német katona is szolgált. A 19. század elején I. Sándor hívtott földművelőket és kézműveseket Dél-Németországból Új-Oroszországba, Novorosszijába. Később más német tartományokból és a Baltikumból is érkeztek német anyanyelvű betelepülők.

A mai Odesszát 1794-ben alapították, és a város üstökösszerű fejlődéséhez – számos más nemzetiség mellett – a németek is jelentősen hozzájárultak. A cártól kapott városrészben létrehozták a Lutherudvart (Lutherhof), amely az évtizedek során komoly intézménykomplexummá vált, iskolával, árvaházzal. Az odesszai lutheránusok lelki otthona a Szent Pál-templom lett, amely 1828-ban készült el, és 1894-ig állt. Átadta helyét az 1897-ben megnyitott, egyszerűbb formában ma is álló, neoromán stílusú épületnek, amelynek alaprajza a wormszi székesegyházra emlékeztet. A szovjet hatalomátvételt követően az evangélikus egyházi szolgálat egyre inkább ellehetetlenült, a harmincas évek sztálini terrorja megtizedelte a gyülekezetet: az utolsó lelkipásztort 1937 októberében kivégezték. Szvjatoszlav Richter édesapját és – mint ő maga vallotta – egyetlen igazi mesterét, a gyülekezet 1926 óta hűséges kántorát és a város zenei életének meghatározó alakját huszonhárom hitsorsosával

együtt 1941 októberében lőtték főbe. Moszkvában tanuló fia csak sokkal később értesült tragikus sorsáról. Az épületet ezek után raktárként, majd tornateremként használták, míg 1976-ban teljesen ki nem égett. A városi hatóságok már a romos templom elbontását tervezték, ám a Szovjetunió összeomlását követően megalakult német nemzeti-ségi szervezet 1990 októberében bejegyeztette az evangélikus gyülekezetet, így sikerült elérni, hogy az újjáépítés ügyének támogatói legyenek. A felújítás költségeinek oroszlánrészét testvéregyházunk, a bajor evangélikusok vállalták magukra, hat és fél millió eurót szánva az építkezésre. A négy harangot Passauban öntötték, a legkisebb kizárólag az odesszai evangélikusok adományából készült.

A 20. század elején tízezres nagyságrendű volt az odesszai németek lélekszáma, de manapság alig néhány százan vallják magukat németnek. Az istentisztelet, amelyen részt vettünk, oroszul zajlott. Egy német lány, aki egy ukrán evangélikus lelkész menyasszonya, segített megérteni a meglehetősen zűrzavaros mai helyzetet. Szomorúan hallgattuk a beszámolót arról, hogy Masevszki püspök milyen módszerekkel zár ki gyülekezeteket az egyházból, függeszt fel lelkészeket, miközben mindent megtesz azért, hogy a gyülekezetek vagyoniát személyesen hasznosíthassa vagy pénzzé tegye. Az együttműködés a bajor testvérekkel megszűnt, a láthatóan németes precizitással felújított és nyugat-európai ízlés szerint dekorált templom közel sem tölti be azt a hitéleti, valamint a német közösség identitását újra megerősítő szerepét, amelyet a rendszerváltozást követően szántak neki. Bár az egykor jelentős közösség mártírjainak és a neves zongoraművész gyermekkorai helyszíneinek tiszteletére is méltó emléktáblákat állítottak fel, még szembetűnőbb a templomkert kerítésén elhelyezett reklám, amely a német minőséget ígérő plasztikai sebészet szolgáltatásaira hívja fel a figyelmet, különös tekintettel az „anti-aging”, vagyis öregedésgátló kezelésekre.

Igazi kelet-európai abszurd: mérhetetlenül gazdag kulturális hagyomány, egy nagy múltú, hitének erejét épületeiben is kifejezni tudó közösség, egy származása és felekezete miatt kivégzett hűséges kántor és a méltatlan utókor, marakodó hitsorsosaink a többszörös diaszpóralétben. És egy zseniális muzsikusként, akinek mélyen átélt Bach-interpretációja évtizedeken át szinte megbabonázta a közönséget világszerte. Richternek, a mártír kántor fiának hangfelvételei sokáig emlékeztetnek még az odesszai lutheránusok történetére is.

A cikk az Evangélikus Élet magazin 83. évfolyam 37–38. számában jelent meg 2018. szeptember 23-án.

6.7. Hova tartunk? – a Csömöri Civil Klub vendége volt Beer Miklós és Fábri György

2018.10.29.

Csömör – A Csömöri Civil Klub október végi alkalmán katolikus és evangélikus egyházi vezetők fejtették ki olykor igen reformernek ható gondolataikat hitéleti és aktuális társadalmi problémákról.

Telt ház fogadta a Csömöri Civil Egyesület által szervezett nyilvános beszélgetést, amelynek ezúttal Beer Miklós váci megyéspüspök volt a vendége. A házigazda és egyben beszélgetőpartner szerepét Fábri György evangélikus egyházkerületi felügyelő töltötte be, aki a csömöri gyülekezet presbitériumi tagja is egyben.

A beszélgetésben az egyházvezetők kitértek az egyház(ak) nyilvános térben betöltött szerepére, szóltak a hiteles gyülekezeti közösségek megtartó erejéről és hangsúlyozták a laikus szolgálat fontosságát.

6.8. Ne a törvény betűjét, hanem az emberek lelkét nézzük. Beszélgetés Fabiny Tamással és Pröhle Gergellyel

2018.12.19.

A Kötőszó blog karácsonyi podcastadásában Fabiny Tamással, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) elnök-püspökével és Pröhle Gergely országos felügyelővel beszélgettek az elmúlt hónapok eseményeiről, a napokban zajló tüntetésekről, a hajléktalanokat érintő rendeletről és egyházunk ehhez kapcsolódó, Márton-napi felhívásáról, valamint arról, hogy mi lehet karácsony valódi üzenete ebben a felfokozódott, megosztott helyzetben.

Az evangélikus egyházvezetőket elsőként Nagy Szabolcs, a Kötőszó blog szerkesztője kérdezte arról, mit gondolnak a tüntetésekről, illetve Beer Miklós

katolikus püspöknek a vasárnapi tüntetésen felolvasott üzenetéről: ők vajon mit üzenének a tüntetés szervezőinek, résztvevőinek. Fabiny Tamás elnök-püspök válaszában Beer Miklós védelmére kelt: „Meglepődtem, amikor hallottam, hogy levelet írt a tüntetőknél. Nagyon fontos volt a püspök békére és megnyugvásra irányuló üzenete a szolidaritás kifejezése mellett. Felhívta a figyelmet arra, hogy jó ügyért méltóságteljesen álljanak ki a résztvevők, karácsonyhoz méltó módon és emberhez méltó higgadtsággal. Szomorúan tapasztaltam, hogy ezt az üzenetet sokan nagyon egyoldalúan érzékelték. Némelyek hajlamosak ilyenkor zászlóra tűzni, hogy no lám, itt egy püspök, aki minket támogat, de némelyek – talán még hangosabban – számonkérték – elég csúnyán – Beer Miklóst, elhallgatva azt, hogy ő a békességért emelt szót, és a részvétel tényét püspökhöz méltatlan tettként értelmezték. Én meg szeretném védeni ebben az összefüggésben Beer Miklóst. Azt gondolom, hogy ő egy hiteles személyiség, és nagyon vigyázni kell arra, hogy ne forgassák ki a szavait. Magam is többször átéltem ezt, ezért is tudok együttérezni most vele.”

Arról, hogy mennyiben és milyen szerepet vállalhatnak politikai megmozdulásokban lelkészek és egyházi vezetők, Pröhle Gergely így nyilatkozott: „Alapvető kérdés, hogy mit kezdünk azzal a helyzettel, amikor egy evangélikus lelkész valamilyen párt színeiben országgyűlési képviselői szerepet vállal. A párt, az csak egy rész. Aki egyházi szolgálatra adja a fejét, az az egésztest kell hogy szolgálja. Ezért azt gondolom, hogy bármilyen egyházi tisztségviselőnek vagy szolgálattevőnek a teljesen nyilvánvaló pártpolitikai indíttatású szerepvállalással óvatosan kell bánnia, vagy ha ilyet vállal, akkor ennek minden ódiúmát magára kell hogy vegye, hiszen abban a pillanatban politikai szereplővé válik. Akiknek választott tisztségük van, és ilyenek vagyunk mi is, akik itt ülünk, az egész evangélikus közösségért felelősek vagyunk. Ezek között vannak olyanok, akik egyetértenek a tüntetőknél, vannak olyanok, akik nem értenek egyet velük. Ebben az ügyben szerintem óvatosnak kell lennünk.”

*„Bízzatok vezetőitekben, és hallgassatok rájuk,
mert ők vigyáznak lelketekre úgy, mint akik erről számot is adnak.”
(Zsid 13,17)*

7. Éves jelentések

7.1. Püspöki jelentés a 2018-as évről

Dr. Fabiny Tamás

Igen Tisztelt Egyházkerületi Közgyűlés!

A keresztről szóló beszéd bolondság ugyan azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Istennek ereje. (...) Nem tette-e bolondsággá Isten a világ bölcsességét. (...) Miközben a zsidók jelt kívánnak, a görögök pedig bölcsességet keresnek, mi a megfeszített Krisztust hirdetjük. (1 Kor 1,18–25)

A jelentésem mottójául választott ige szerint a kereszt teológiája: botrányos teológia. Ezt a botrányt képviselte Pál apostol, majd a reformátor Luther Márton. Számos gyülekezetünk termében vagy templomának előterében látható és olvasható Luther 95 tétele, amelyet egyházkerületünk néhány éve plakát formájában jelentetett meg. Ezek között a 92. és a 93. így szól:

„Távozzanak azok a próféták, akik azt mondják Krisztus népének: 'Béke, béke!' – de nincs béke!

Tegyék jól a dolgukat azok a próféták, akik azt mondják Krisztus népének: 'Kereszt, kereszt!' – de nincs kereszt!”

Luther itt – Jer 6,14 és Ez 13,10 nyomán – az ószövetségi kor úgynevezett udvari prófétáira utal, akik hamis békességet hirdettek. Erkölcsi és tanításbeli züllés közepette az egyházban sem lehet békesség. Az egyház prófétai szolgálata ezért Krisztus keresztyének radikális meghirdetése és vállalása kell, hogy legyen.

Amit 95 tételében Luther megfogalmazott, az még csak előjáték volt annak, amit aztán fél évvel később, az 1518. április 26-án tartott heidelbergi disputáció keretében részletesen is kifejtett.

Tudatosan utalok erre a félezredes évfordulóra, hiszen jelentésem a 2018-as évről szól. (Egyúttal jelzem is, hogy a következő években – ha Isten engedi és élünk – sorozatban jelentős 500 évvel ezelőtti eseményeket idézhetünk fel. Mindezt persze korántsem a múltba menekülés jegyében, hanem úgy, hogy mire tanít ma bennünket az egyháztörténet.)

Ama 1518-as év tavaszára a hivatalos egyház már valósággal ösztűz alá vette Luthert, így kívánatosnak tűnt, hogy tegye egyértelművé álláspontját. Őahelyett, hogy tompított volna a megfogalmazáson, még radikálisabb lett. Már nem egyszerűen a búcsúval kapcsolatos visszaélésekkel foglalkozott, hanem általában az egyház küldetésével. Ez szerinte Krisztus keresztyének következetes vállalása. Itt tesz határozott különbséget a dicsőség teológusának és a kereszt teológusának a szemlélete között. A 21. tételben így fogalmaz Luther: „A dicsőség teológusa a rosszat jónak, a jót rossznak mondja, a kereszt teológusa azt mondja, ami a valóság”.

A tétel indoklásában megszólal a *solus Christus*, egyedül Krisztus reformátori elve: Míg az ember „nem ismeri a Krisztust, nem ismeri a szenvedéseiben elrejtőzködő Istent sem. Ezért többre becsüli a cselekedeteket a szenvedéseknél, a dicsőséget a keresztnél, az erőt az erőtlenségnél, a bölcsességet a bolondságnál és általában a kellemeset a kellemetlennél”.

Krisztus keresztyében tehát a kellemetlen, a szenvedés, az erőtlenség és a bolondság találkozik.

A keresztyén embernek is keresztet kell hordozna. Egy későbbi iratában Luther az egyház ismertetőjegyei között hangsúlyosan beszél a keresztről: „Külsőleg is megismerhető a keresztyéni szent nép az üdvösséges szent kereszten, azon, hogy el kell szenvednie minden szerencsétlenséget és üldözést, minden megpróbáltatást és bajt (...), hogy hasonlónak legyen urához, a Krisztushoz. És mindezen szenvedések indító okának egyedül annak kell lenni, hogy erősen ragaszkodik Krisztushoz és Istennek igéjéhez: s így a Krisztusért szenved”.

Kísértésként persze mindig ott van a dicsőség útja: az egyház lehetne a napos oldalon, a sikeresek, az örök győztesek, a szenvedők iránt érzéketlenek közösségében. A keresztet megtagadó egyház azonban eltávolodik Krisztustól. Jézus mellbevágóan fogalmaz: „*Jaj néktek, mikor minden ember jót mond felőletek...*” (Lk 6,26).

Ha valaki, akkor Dietrich Bonhoeffer a kereszt teológusa volt. Nemcsak mártírhálálával, hanem egyebek mellett azzal a bűnvallásával is, amelyet az egyház nevében *Etikájában* papírra vetett: „Az egyház megvallja (...) féltékenységét, a nehézségek előli kibúváásokat, veszedelmes engedményeit. A kivetettekől és megvettektől többször megtagadta a kötelező könyörületet. (...) Saját elnémulása folytán vétkes lett az egyház a felelősségteljes cselekvés, a helytállás bátorságának és elszántságának elvesztésében, nem volt kész szenvedni azért, amit helyesnek ítélt.”

Jézus, Luther és Bonhoeffer szavai megbotrányoztatók. E mostani 500 éves évfordulón meg kell magunkat kérdezni: a dicsőség teológusai vagyunk, vagy ezt a világbotrányt is vállalva, a kereszt teológusai?

Amikor a 2018-as évről adok jelentést, akkor egyrészt Isten iránti hálával vagyok az elvégzett munkáért, és az ő bűnbocsátó kegyelmét kérem mulasztásaim és hibáim miatt, másrészt azon a szemüvegen tekintek végig szolgálati naplómon, hogy ezt a kereszt-teológiát tudtam, tudtuk-e képviselni.

Legfőbb feladatomban változatlanul az ige hirdetését tartom, illetve azt, hogy ebben a szolgálatunkban – pasztorális és egyéb eszközökkel – lelkesztársaimat is erősítsem. Jézusnak a missziói

parancsban megfogalmazott küldő szava („tegyetek tanítvánnyá minden népet”) mellett Ágostai hitvallás hírese XX. tétele is erre kötelez: „Az egyház a szentek közössége, ahol az evangéliumot tisztán hirdetik...” Folyamatosan látogattam az LMK-kat, tartom a kapcsolatot az EHÉ-vel, annak hallgatóival és oktatóival, felelős vagyok az egyházunkban folyó képzésért.

A kereszt teológiájának egészen drámai megélését tapasztaltam több hivatalos külföldi utamon, leginkább a közel-keleti és a nigériai üldözött keresztények között. Fontosnak érzem, hogy nemcsak az anyagi támogatás jegyében indított kampány során, hanem mindvégig tekintettel legyünk rájuk és tartsuk a kapcsolatot velük. Ezzel nemcsak az ő szülőföldjükön maradását segíthetjük, de az ő helyt-

állásuk és szolgálatuk megismerése hozzájárulhat Európa és hazánk re-evangelizálásához.

Az elmúlt év egyéb szolgálatait is azzal a jóleső érzéssel végeztem, hogy folyamatosan a küldő Úr – és olykor a minket körülvevő társadalmi közeg is – folyamatosan emlékeztetett arra a jézusi ígére, amelyet 1982-es ordináció alkalmából választottam: „Ha valaki én utánam akar jönni, tagadja magát, vegye fel a keresztyét, és kövessen engem” (Mt 16,24). Elmúlt évi tevékenységem összefoglalását a jelentés részét képező szolgálati naplóban és bibliográfiában lehet olvasni.

Köszönöm egyházkerületi, országos, valamint hivatali munkatársaim támogató szeretetét és áldozatos munkáját. Kérem jelentésem elfogadását.

7.2. Püspöki szolgálatok – 2018-as statisztika

Az alábbiakban összesítve, témák szerint csoportosítva adom közre a 2018-ban végzett fontosabb szolgálataimat.

Tevékenységek megoszlása			
Kategória rövidítés	Kategória név	Kategória leírás	Darabszám
E	Egyéb	A más kategóriába nem sorolható tevékenységek.	14
EKE	Egyéb konferencia/ előadások	Fórum, kerekasztal, egyetemi előadás, bemutató.	29
EMOA	Egyházkerületi/ megyei és országos alkalmak	Missziói nap, közgyűlés, lelkészkonferencia, hivatásgondozás, LMK, MET, fórum, találkozó, ordinációs előkészítő, parókusi alkalmassági vizsga stb.)	25
ET	Esküvő, temetés	Esküvői és temetési részvételek, szolgálatok.	8
EÜ	Egyéb ünnepség	Bemutató, megnyitó, avatás, díjkiosztó, karácsony, búcsúztatás, megemlékezés stb.	34
I	Istentisztelet	Istentisztelet, áhítat, prédikáció, liturgikus szolgálat stb.	56
LL	Lelki beszélgetés/ látogatás	Lelkészek személyes és szolgálati ügyei, egyéb lelkigondozói beszélgetések, látogatások.	98
M	Megbeszélés	Hivatali munkatársak, gyülekezeti, egyházmegyei, kerületi, országos és nemzetközi ügyek, kormányzati és médiakapcsolatok, intézmények, személyi kérdések, projektek, pályázatok, rendezvények, események, egyéni megkeresések stb.	148
S	Sajtó	Interjú /TV/ rádiófelvétel, sajtótájékoztató.	55
T	Találkozó	Politikusokkal, egyházvezetőkkel, külföldi partnerekkel, külföldi önkéntesekkel, teológushallgatókkal, diákokkal stb.)	74
ÜGY	Ülés/ gyűlés	LVSZ, PÜT, OE, OP, EHE szenátus, zsinat, bizottságok, eseti stb	45
ÜI	Ünnepi istentisztelet	Iktatás, szentelés, átadás, évnyitó, évforduló, búcsúistentisztelet stb.	22

Meglátogatott gyülekezetek az Északi Evangélikus Egyházkerületben (27)		
Acsa	Debrecen	Ózd
Arnót	Dunakeszi	Pilis
Aszód	Egyházasdengeleg	Piliscsaba
Budagyöngye	Farmos	Sámsonháza
Budahegyvidék	Hévízgyörk	Soltvadkert
Budavár	Irsa	Szentendre
Csepel	Maglód	Vanyarc
Csömör	Miskolc	Zugló
Csővár	Nyíregyháza	

További meglátogatott gyülekezetek (8)		
Balatonszárszó	Deák tér	Szarvas
Budapest-Ferencváros	Pozsony	Szombathely
Bük	Sajógömör	

Meglátogatott intézmények (8)		
Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnázium, Miskolc	Fasori Evangélikus Gimnázium, Budapest	Evangélikus Országos Múzeum, Budapest
Fébé Evangélikus Diakonissza Anyaház, Budapest	Gaudiopolis Békásmegyeri Evangélikus Szeretetház, Budapest	Sarepta Budai Evangélikus Szeretetház, Budapest
Evangélikus Hittudományi Egyetem, Budapest	Rózsakert Evangélikus Óvoda, Csömör	

Többnapos utak (9)		
Napok száma	Helyszín	Program
3	Berlin	Konferencia
8	Nigéria	A nigériai diakónia megismerése
3	Balatonszárszó	Lelkészkonferencia
3	Genf	LVSZ task force meeting
6	Irak	Üldözött keresztények – támogatott családok meglátogatása
3	Vesztfália	Vesztfáliai Evangélikus Egyház zsinata
2	Wittenberg	Stadtkirche
3	Wittenberg	Szolgálat LVSZ újvezető-képzőn
3	Stockholm	Istentisztelet a Mártírok Kápolnájában

7.3. Publikációs lista

I. Saját írások

EVANGÉLIKUS ÉLET

ÉGTÁJOLÓ

Szomjat oltó vizedet add!

2018. február 11. (83. évf./ 5-6. szám, 15.o.)

Középen

2018. március 25. (83. évf./ 11-12. szám, 15.o.)

Ki a kereszt teológusa?

2018. május 6. (83. évf./ 17-18. szám, 15.o.)

Keresztény szigetek

2018. június 17. (83. évf./ 23-24. szám, 15.o.)

Evangélikus kórház Budapesten

2018. július 29. (83. évf./ 29-30. szám, 15.o.)

Zsoltár thai gyermekhangra

2018. július 29. (83. évf./ 29-30. szám, 38.o.)

Jégtáblán haladó virág

2018. szeptember 9. (83. évf./ 35-36. szám, 14-15.o.)

Pozsonyi vértanúk

2018. október 21. (83. évf./ 41-42. szám, 15.o.)

Az egyház legyen egyház

2018. december 2. (83. évf./ 47-48. szám, 15.o.)

EGYEBEK

Imádságunk közös erőforrás – Keresztény egyházi vezetők az ökumenéről

2018. január 28. (83. évf./ 3-4. szám, 25-27. old.), Ökumené rovat

Lutheránusok között Nyugat-Afrikában – Kapcsolatfelvétel Nigéria evangélikus egyházával

2018. július 1. (83. évf./ 25-26. szám, 16-18. old.), Panoráma rovat

82 LELKIPÁSZTOR

Egyház és állam az 1960-as évektől kezdve – Közép-európai kitekintés
2018/2. (93. évf.) 53-58. o.

Órá mutatunk – Jn 3,30

2018/2. (93. évf.) 77-80. o.

Missziói modellek az Apostolok cselekedeteiben
2018/4. (93. évf.) 128-130. o.

„Mostantól kezdve szabad vagy a kötelezettségektől!” – Igehirdetés id. Hafenscher Károly temetésén (Mt 25,20-21)
2018/6. (93. évf.) 218-221. o.

CREDO

Farizeusok és vámszedők
2018/1-2. (24. évf.) 3-5. o.

KÖTŐSZÓ BLOG

Fabiny Tamás püspök gondolatai a lerombolt német templomról
(2018. január 15.)

Fabiny Tamás elnök-püspök gondolatai az első téli olimpiai aranyról
(2018. február 26.)

Fabiny Tamás gondolatai hazáról és Tóbiás gólyáról
(2018. március 18.)

Fabiny Tamás: Nekem is van egy álmom! Ötven éve gyilkolták meg Martin Luther Kinget
(2018. április 5.)

500 év botránya: a kereszt - Fabiny Tamás elnök-püspök írása
(2018. április 26.)

Kőbányai Harangszó:

Fabiny Tamás: Az ősz ember előtt kelj fel – Kinczler Irén köszöntése
77. szám 2018/2, 14-15. old.

Külföldi lapok:

Valentin-nap, azaz a rózsaszín köd „ünnepe”
Másokért Együtt – Gemeinsamfür andere
2018
2018/február-március 66. évfolyam 1. (867.)
szám Bécs 3. o.

KÖNYVEK, KÖNYVRÉSZLETEK, CIKKEK

Fabiny Tamás: Építs családot otthon és az egyházban
Miskolci Keresztény Szemle – A Keresztény Értelmiségiak miskolci csoportjának ökumenikus kulturális folyóirata – Egyház és történelem rovatában
53. szám XIV. évfolyam 2018/I. szám
KÉSZ (8. old.-10. old.)

Tamás Fabiny: Die Vergangenheit bekennen: Versuche in der Evangelisch-Lutherischen Kirche in Ungarn, ihre Rolle während des Kalten Krieges zu bewerten

Lutherischer Weltbund: Reformatorische Einsichten zum Verhältnis von Theologie, Politik und Wirtschaft – Perspektiven aus der weltweiten Ökumene

Szerkesztette: Anne Burghardt und Simone Sinn

59 old.-71. old.

ISSN 978-3-374-05385-8

Fabiny Tamás: Előszó – Kezdetben volt a kommunikáció

Megjelent: Gáncs Péter: Forrásközelben

Szerkesztette: Hídvégi Máté

L'Harmattan Kiadó, Budapest 2018

489. old.-499. old.

Fabiny Tamás: Hogy megszűnjék az éjszaka

Megjelent: Keleti tanulmányok és vallásközi párbeszéd – Írások Szécsi József tiszteletére

Szerkesztette: Hídvégi Máté

Luther Kiadó Kiadó, Budapest 2018

5-6. old.

Fabiny Tamás: Gyermekké lettél – gyermekké tettél

Vigilia folyóirat

Szerkesztő: Lukács László

83. évfolyam 2018/12. szám, 902-904. old.

Fabiny Tamás: Folkorisztikus Júdás-ábrázolások

Megjelent: Isten hídembere – hinni tanít konferenciakötet (Nemzetközi tudományos konferencia Dr. Szigeti Jenő tiszteletére, Budapest, 2016. december 12.)

Szerkesztette: Dr. Tokics Imre

Adventista Teológiai Főiskola, Pécel 2018

29-38. old.

Tamás Fabiny: Conservando et renovando

Megjelent: Interpretation of the letter to the romans

28th International Biblical Conference, Szeged

Szerkesztette: Benyik György

JatePress, 2018, 25-26. old.

ISBN 978-963-315-372-7

Fabiny Tamás: Testvéreim és a nyáj – Körkép a világ evangélikusságáról – 1.kötet

Szerkesztette: Pap Kinga Marjatta

Luther Kiadó, Budapest 2018

ISBN 978-963-380-146-8

II. INTERJÚK

Fabiny Tamás: A bűnös hallgatás és az állványimádás is megkísérti az egyházakat

Fabiny Tamás evangélikus püspökkel Gégény István készített interjút

Lélekiemelő – újabb őszinte beszélgetések interjúkötet

Szerkesztő: Gégény István

Palatia Nyomda és Kiadó Kft.

Interjú készült: 2017. október 3.

(59-68. oldal)

ISBN 978-615-00-4070-7

KÖTŐSZÓ BLOG

Ne a törvény betűjét, hanem az emberek lelkét nézzük – Beszélgetés Fabiny Tamással és Pröhle Gergellyel

(2018. december 19.)

7.4. Felügyelői jelentés

Lett-e „+”? Egyházkerületi felügyelői jelentés 2018/2019

Dr. Fábri György

Hogyan tudunk majd a második ötszáz évben sáfárkodni a Reformáció félezer éves örökségével? Ezt a kérdést tettük fel egymásnak tavaly tavasszal, túl a reformációs emlékév élményein, eseményein, lelki és közösségi megerősödésének szándékain. Eltelt egy év, ezért a felügyelői jelentés számvetésében már lehet és kell is mérlegre tennünk, hogy mennyire hozott többletet egyházi életünkben az „500+”?

1. Tisztújítás – az új időszak kezdetén

Egyházkerületi közgyűlésünkön és más fórumainkon is közös elszánásként fogalmaztuk meg, hogy az Egyház előtt álló missziós, szervezeti egyszerűsítési, fenntarthatósági és gyülekezet-építési feladatok jegyében keressük a jelölteket az egyes szolgálatokra – tudván ismerve az időnként szűkös merítési bázis realitásait is.

Megnyugvással jelenthetem, hogy az egyházkerületi tisztújítás feszültségek és anomáliák nélkül zajlott le, amiben a gyülekezetek józansága mellett a jelölőbizottságok bölcsessége és hatékonysága is nagy szerepet játszott. A statisztikai adatok alapján...

Mindez illetve a személyes beszélgetések azt mutatják, hogy gyülekezeti és a különféle egyház-kormányzati szinteken is sokhelyütt valóban a feladatokhoz igyekeztek szolgálatra jelentkezőket találni. Azonban nem tűnik úgy, hogy jelentősen bővült volna az aktív egyháztagok köre, ami megszólító-képességünk visszajelzése, de a jövőre nézést nem megnyugtató.

Szólnom kell az országos tisztújítást kísérő jelenségekről is. Örömteli, hogy egyházkerületünkben több testvérünk kapott bizalmat fontos szolgálatokra: egyebek közt elnök-püspök, országos felügyelő, zsinati elnök, országos ügyész, gazdasági, nevelési és oktatási valamint építési bizottsági elnök kerül ki Északról. Kérem, hogy imádságunkkal és támogató közreműködésünkkel segítsük őket. Az Egyházunkat országos szinten képviselő elnökség megválasztása szabályszerűen történt, de az odavezető folyamatban a taktikázások, az Egyház küldetéséhez méltatlan „érvelések” megjelenése és a nyílt, őszinte kiállások hiánya sokunknak okozott csalódást.

Nem ennyire látványos, de mindennapi intézményi életünket érinti a különféle igazgatótanácsok működése. Ezért ezek megválasztásában nagy gondosságra és körültekintésre van szükség. Külön is szeretném hangsúlyozni a jó rend betartásának szükségességét, például abban, hogy a gyülekezeti-egyházmegyei küldöttek a törvényben előírt módon legyenek megválasztva. Ha úgy látjuk, hogy a jelenlegi előírások a testületi döntésekre túlságosan bürokratikus vagy életszerűtlen elvárásokat fogalmaznak meg, akkor kezdeményezzük megváltoztatásukat, ahelyett, hogy figyelmen kívül hagyjuk azokat. Ezt egyébként érvényesnek tartom egyházi életünk más területeire is.

Jómagam egyfelől köszönettel és megtisztelve fogadtam az Egyházkerület gyülekezeteinek bizalmát, amivel újra megválasztottatok kerületi felügyelőnek. A kerületi és országos tisztségekbe a jelöléseknél igyekeztem a missziós és szervezeti hatékonysági szempontokat az egyeztetéseken megjeleníteni. Az országos vezetői jelöléseknél és választásnál nyilvánosa szorgalmaztam a jelöltek programjainak megismerését, az azokról való nyílt vitát (nem sok sikerrel). A Zsinaton megválasztottak a Teológiai Bizottság tagjának is, amely testületben fontosnak tartom a lelkészek mellett a világiak részvételét is.

2. A változások elindulása

Az Országos Iroda, a korábban megbízott munkacsoportok illetve intézmények és az új zsinati Egyházunk egész működését alapjaiban érintő programok megvalósítását vitte tovább. Ezek közül hármat

tartok fontosnak itt kiemelni, tovagyűrűző hatásuk és összefüggéseik miatt.

a; Lelkeszi életpályamodell – az első lépések

Mindenekelőtt a Lelkeszi életpályamodell első szakaszának elindulásáról essék szó. Hangsúlyozottnak és egyértelműen az első lépésekről, a program egy részéről, mert az Országos Presbitérium erről szóló határozata világossá tette, hogy a lelkészi jövedelmek rendezése önmagában nem a LÉM, az csak a szorosán és elszakíthatatlanul beleértendő továbbképzés-monitoring rendszerrel és szakmai-támogatással együtt fog működni. Ezeket az országos egyháznak kell kiépítenie, megvalósítania, azonban sem a jövedelmek rendezése, sem a lelkészi munka értékelése nem lehetséges a gyülekezetek aktív részvétele nélkül. Az első lépések éppen a múlt hét végéig történtek meg. A beérkezett kérelmek száma azt mutatja, hogy a gyülekezetek több helyütt is megtalálták a saját források erősítésére, ugyanakkor néhány esetben az önrész vállalásának hiánya nehezen értelmezhető – erről külön egyeztetést folytatunk az érintett gyülekezetekkel.

A LÉM kidolgozása és bevezetése kapcsán a teljes nyilvánosságot, átláthatóságot és a három elem szoros összekapcsolódásának az elvárását képviseltem. Egyeztettem a mielőbbi bevezetéssel, de csak ezen feltételek érvényesítését is rendszerbe iktatva.

A LÉM kapcsán továbbra is fontosnak tartom a gyülekezetek aktív részvételét a lelkészek támogatásában. A LÉM-támogatások részleteit, időtávját kellő tudatossággal kell kezeljék. Lényeges, hogy a gyülekezeteknek legyen információjuk a monitoring eredményeiről illetve a lelkészekkel testvéri egyeztetésekben kapjanak képet a segítő szolgáltatásokban történő részvételről.

A LÉM elkerülhetetlenül felveti a gyülekezeti támogatások egész rendszerének áttekintését, szükséges átalakítását. Ehhez azonban még több információ lesz szükséges és a gyülekezetek gazdasági-szervezeti életképességének őszinte (ön)vizsgálata. Ebben feltétlenül együtt kell működniük az egyház-kormányzati szinteknek és a szakembereknek – mindebben koordináló, információs munkát folytatni fogom.

b; A gyülekezetek gazdasági önállósodása, az önfelelősség programja.

Személyes egyházi munkám legfontosabb részének tartom az elmúlt egy évben annak a zsinati előterjesztésnek a kidolgozását és beterjesztését, amelyet 2019 februárjában ellenszavazat nélkül fogadott el a Zsinat. Ennek lényege: teológiai megalapozással indokoltan, közvetlen egyházszervezeti, szemlé-

leti és gazdasági hatást érjünk el azt megcélözva, hogy belátható időn belül és a szolidaritás elvét is érvényesítve gyülekezeteink hitéleti működésükben önfenntartóvá válnak. A program gazdasági számításait és részleteit a mellékelt előterjesztés tartalmazza, azt szóbeli előterjesztésben röviden összefoglalom. A program megvalósításának főbb pontjai, melyek elindultak:

Helyzetfeltárás: a zsinati előterjesztésben feldolgozott 2017-es adatbázishoz hasonlóan a központi gyülekezeti gazdasági adatbázisok idősoros rendezése (2015, 2016, 2018); célzott konzultációk az adatok értelmezéséhez (kiugró bevételek, kiadások stb.); speciális helyzetek feltárása (intézményfenntartás, nagyobb beruházások, külső forrásokból); pályázati nyilvántartások és gazdálkodási adatok egymásra vetítése; népmozgalmi és gazdálkodási adatok egymásra vetítése; szociodemográfiai, népmozgalmi adatok egymásra vetítése; tájékoztató anyag + kérdőív, szempontrendszer, tematika kidolgozása; ezt felhasználva teljeskörű konzultáció, egyházmegyék (felügyelők) bevonásával, gyülekezeti szintű gazdasági helyzetképről, jövőképről; összefoglaló anyag készítése, gyülekezeti szintig lebontva.

Kommunikáció: tájékoztató anyag készítése, ennek bemutatása; egyházi felületeken a kiinduló megfontolások ismertetése; jó gyakorlatok / speciális nehézségek, / külföldi példák folyamatos bemutatása; nyilvántartási felületek kidolgozása, ehhez önkéntes csatlakozási lehetőségek megteremtése; LMK-k, gyülekezeti elnökségi találkozók, lelkészkonferenciák stb. tematikájába felvétel; EHE képzésekben megjeleníteni a témát, teológiai kidolgozás megerősítése; külső kommunikációban megjelenés (1%-os kampány idején üzenetértékű sajtómegjelenés lehet!)

Integráció egyházi programokkal: LÉM és gyülekezeti támogatások adataival szinkronizálás, komplex gazdasági szemlélet; a kormány-megállapodás keretében a finanszírozási irányok és indoklásuk, stratégiai céljaik megjelenítése; egyházi épületek és gépjárművek átfogó felújítási, korszerűsítési, újraépitési, frissítési kataszterének elkészítése.

c; Lelkészképzés kinyitása: a későbbi elhívás befogadása

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektori pozíciójában a tavaly esedékessé vált tisztújítás elkerülhetetlenné tette, hogy (megköszönve Szabó Lajos rektor úr sokéves egyházi-egyetemi szolgálatait) a fenntartót képviselő Országos Presbitérium újrafogalmazza elvárásait Egyházunk egyik legfontosabb intézménye számára. A rektori pályázati kiírásban megjelenített szempontokat egy általam előterjesztett és az OP által elfogadott fej-

lesztési koncepció alapozta meg, amelyben kiemelten szerepelt a képzés kinyitásának igénye azon testvérek előtt, akik már felnőtt emberként, szakmai képzettséggel és életúttal kapnak elhívást a lelkészi szolgálatra. A semmilyen mértékben sem csökkentett értékű vagy elvárású képzési formát az EHE kidolgozta és az őszi meghirdetés nyomán tizenhat alkalmasnak találtatott elsőévessel el is indította. Nem csupán a lelkészhiányt orvoslandó tartjuk lényegesnek ennek a képzési iránynak a sikerét, hanem egyházképünket is teljesebbé teszi. Gyülekezeteinknek ugyanakkor feladatot jelent ezeknek a teológus-hallgatóknak a fogadása, illetve a lehetőség terjesztése szélesebb körben.

d; Mitől evangélikus az iskola?

Intézményrendszerünk missziós szempontból nagy reményekkel gondozott része az evangélikus iskolák hálózata. Megismerendő, hogy valójában milyen missziós potenciál is van oktatási intézményeinkben, egy szociológiai kutatást dolgoztam ki és vezettem egyetemi műhelyekkel közösen az iskolai hitmegéléstől középiskoláinkban. A kutatás eredményeinek rövid összefoglalása: Az iskola hozzáadott értéke az egyházhoz tartozáshoz viszonylag kisebb a családi háttérrel összevetve, ugyanakkor a hitmegéléseben a lelkészi/hitoktatói hatás a legfontosabb. Azokban az iskolákban erős hitmegélés, amelyek számottevő evangélikus hagyománnyal és környezettel rendelkeznek. A diákok nyitottságot, elfogadást, kritikai gondolkodást kapnak az iskolából, valamint az egyházi tanítások elsajátítása is rendben megtörténik. Az iskola-lelkész/hitoktató szerepe meghatározó abban, hogy mennyire érvényesül az egyházi misszió. A személyes élethez a vallási-egyházi támogatás megélése hasonlóan csekély, mint általában az evangélikus egyházunkban. Stabil evangélikus környezet (iskolalelkész, tanári kar evangélikus jellege, élő gyülekezeti kapcsolódások) szükséges az iskola missziós működéséhez.

Mindezek alapján elkészült iskoláink számára az Egyház teológiai-pedagógiai alapvetése, valamint az iskolákkal közös egyeztetési-fejlesztési program indult, aminek keretében közvetlenül találkozunk pedagógusainkkal, az evangélikus jelleg és a gyülekezeti kapcsolódások erősítéséről beszélgetni.

3. Gondjaink és megoldatlanságaink

Az eltelt egy évben sem következett be fordulatértékű változás egyházi életünkben. A gondjaink ismertek: lelkész-hiány, a gyülekezetek egy részében az aktivitás gyengesége, fogyatkozások, vagyis népmozgalmi tendenciáink változatlanul negatív iránya. Komoly értékelést igényel a gyülekezetplántálási programunk eredményessége, ezt idén

meg kell tennünk, egyeztetve a gyülekezetekkel, régiókkal.

A Zsinat által korábban hozott új szabályozás szerinti fegyelmi eljárást sajnos kénytelen volt a gyakorlatban is megtapasztalni egyházkerületünk. A Miskolc Belvárosi Egyházközséget illetve az Abaffy Szeretetszolgálatot érintő ügyet a teljeskörű beszámolás mellett azért hozom szóba, mert általános tanulságai mindannyiunk számára fontosak. Azt tapasztaltuk ugyanis azokon az egyeztetéseken, melyeken elnöktársammal együtt vettünk részt, hogy még mindig nem egyértelműsödött gyülekezeteinkben mindenütt a jogszerűség, a jó rend megtartásának feltétlen elvárása. Ingatlanaink, bevételeink, projektjeink egyházi és állami szabályozások keretei között léteznek, azokkal bánni csakis ezek következetes betartásával szabad. A másik tanulság, hogy ha a konfliktusokat nem oldjuk fel testvéri szeretettel, akkor azok komoly problémákat okozhatnak az együttműködésben. (Mivel az eljárások még nem zárultak le véglegesen, ezekről konkrétan nem írok.)

Eleink reánk bízott épített örökségének óvása illetve hitéletünk, egyházi intézményeink tereinek fejlesztése folyamatos kötelezettségünk. Feltűnő, hogy miközben ezek az ingatlanok közösségi célokat is szolgálnak, Magyarország harmadik legnagyobb egyházi közösségeként mégsem részesülünk ennek megfelelő arányban a közösségi forrásokból mindehhez. Nyilván ennek okairól, motivációiról minden felelős elszámol a lelkiismeretével és a törvényességgel, a mi részünk ebben a jobbnál jobb és átgondolt célok, stratégiák megfogalmazása, amelyek méltóak a közösség figyelmére, támogatására. Rendelkezünk ilyenekkel, azonban ezek esetében olyan társadalmi-gazdasági körülményekkel találkozunk, mint például az építési költségek drámai emelkedése. A Budakeszi Gyülekezet templom-építési nekibuzdulását ez jelenleg igencsak akadályozza, pedig a gyülekezet és támogatói saját felajánlásainak mértékéből az egyéni áldozatvállalás

ösztönző példaadását tanulhatjuk. A Nyíregyházi Nagytemplom felújításának ügyét is érinti ez a körülmény, ami arra is figyelmeztet, hogy a hatékony és ütemes projektmenedzsmentre figyeljünk mindig oda, a gyülekezeti egyeztetésekben ez legyen kiemelt szempont.

Mindezeknél kevésbé tűnik napi gondnak, pedig polgártársaink és hitsorsosaink életének perceit is gyötrelmessé teszi, hogy a világban körülöttünk továbbra is terjed a szenvedés, a nélkülözés, a megnyomorítottság. Egyházkerületünk áldozatosan és elkötelezetten vett részt az üldözött keresztények erőnk szerinti megsegítését célzó kezdeményezésekben, a közös imádságokban testvéreinkért. Itt, az Északi Egyházkerületben napi tapasztalásunk egyes régiókban, településeken az elszegényedés szorongató ténye, a kiüttlanná és esély nélkülivé váló szegények, cigányok és más etnikumúak egyéni és közösségi, szociális szegregálódása. Továbbra se fordítsuk el ettől tekintetünket, imádságunk, odafigyelésünk, segítségadásunk és nyitottságunk legyen a Jóisten kegyelmében testvéreink számára megtapasztalt kereszténység.

* * *

Emberi-szervezeti botladozásinkkal együtt, azok ellenében akár, érezhettük az elmúlt egy évben is a Gondviselés óvását és Krisztustól kapott reménységünk sok imádságban, magánéleti és egyházi közösségi körben is ható örömét, boldogságát. Vizsgáljuk meg magunkat egyénileg és közösen is, hogy az 500-hoz azt a bizonyos „+”-t erőnk szerint adtuk-e hozzá a második évezred első évében? Bizonyos vagyok benne, hogy az őszinte számvetés után Jézusba vetett hittel a hiányosságainkon tudunk javítani. Munkálkodjunk a következő munkaévben is közösen Egyházunk, gyülekezeteink egységén, hatékonyságán és missziós teendőin!

Erős vár a mi Istenünk!

„Annak örüljétek, hogy a nevetek fel van írva a mennyben.” (Lk 10,20b)

8. Személyi hírek az Északi Evangélikus Egyházkerületből

Az alábbiakban tájékoztatást adunk az elmúlt év lelkeszi mozgásairól, a bekövetkezett változásokról és családi eseményekről, bemutatjuk a frissen ordinált lelkészeket és öt év után ismét közreadjuk az egyházkerület lelkeszi arcképcsarnokát.

8.1 Személyi változások

Ordináció

2018. június 23-én, Nyíregyházán Fabiny Tamás lelkésszé avatta *Kiss Mátét*.

2018. június 24-én, Maglódon Fabiny Tamás lelkésszé avatta *Sánta Józsefet*.

2018. augusztus 25-én, Soltvadkerten Fabiny Tamás lelkésszé avatta *Magyar Tamás Norbertet*.

Parókusi alkalmassági vizsga

2018. november 6-án sikeres parókusi alkalmassági vizsgát tett *Kárnyáczki Eszter és Szöllősi István Sándor*.

Megválasztás

2018. július 1-től *Czöndör István* a Csövári Evangélikus Egyházközség parókuslelkésze.

2018. július 1-től *Györgyi Zsolt* az Alberti Evangélikus Egyházközség parókuslelkésze.

Kiküldés

Kiss Máté beosztott lelkészt Fabiny Tamás kiküldte a Fancsali Evangélikus Egyházközségbe 2018. július 1-től visszavonásig.

Sánta József beosztott lelkészt Fabiny Tamás kiküldte a Monori Evangélikus Egyházközségbe 2018. augusztus 1-től visszavonásig.

Magyar Tamás Norbert beosztott lelkészt Fabiny Tamás kiküldte az Ósagárdi Evangélikus Egyházközségbe 2018. augusztus 1-től visszavonásig.

Sinkó Gábor Vilmos beosztott lelkészt Fabiny Tamás kiküldte a Galgautai Evangélikus Egyházközségbe 2018. szeptember 1-től visszavonásig.

2018. augusztus 26-tól 2019. július 31-ig Fabiny Tamás kiküldte *Kocsik Mónika* lelkészt a Hatvani Evangélikus Egyházközségekbe helyettes lelkészi szolgálatba.

Pethő Judit lelkészt Fabiny Tamás kiküldte Miskolci Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnáziumba iskolalelkészi szolgálatra 2018. augusztus 1-től.

Deme Károly nyugdíjas lelkészt Fabiny Tamás kiküldte a Salgótarjáni Evangélikus Egyházközségbe helyettes lelkészi szolgálatba 2018. augusztus 6-tól 2019. augusztus 6-ig.

Lemondás, felmentés, nyugdíj

2018. augusztus 26-tól *Fatalin Helga* lelkész lemondott a Hatvani Evangélikus Egyházközségben végzett lelkészi szolgálatáról és átment a Nyugati Egyházkerület állományába.

2018. augusztus 31-el *Sinkó Gábor Vilmost* Fabiny Tamás felmentette a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban végzett iskola lelkészi szolgálata alól.

2018. augusztus 6-tól *Deme Károly* nyugdíjba vonult.

2018. augusztus 15-től *Selmeczi Lajos Péter* lemondott a Monori Evangélikus Egyházközségben végzett lelkészi szolgálatáról.

2018. szeptember 15-től *Pintér János* nyugdíjba vonult.

2018. november 18-tól *Herzog Csaba* nyugdíjba vonult.

Gyerekszületés

Bence Áron lelkésznek és feleségének, Fábry Katalinnak január 20-án Lukács Mór nevű első gyermekük született.

Horváth-Hegyi Áron lelkésznek és feleségének, Adámi Johannának július 25-én Benjámint nevezte el ötödik gyermekük született.

Kun-Török Anett lelkésznek és férjének, Kun Tibornak július 6-án Olívia nevű első gyermekük született.

Kiss Máté lelkésznek és feleségének, Nagypál Bettinának augusztus 11-én Anna Bettina nevű harmadik gyermekük született.

Dr. László Virgil lelkésznek és feleségének, Lászlóné dr. Agod Anettnek szeptember 29-én Julianna Éva nevű második gyermekük született.

Györgyi Zsolt lelkésznek és feleségének, Resch Dorinának november 15-én Rúben Káleb nevű második gyermekük született.

felekezete teológiai képzésére. Ez idő alatt Németh Mihály maglódi lelkész vált lelki vezetőjévé, aki támogatta és segítette tanulmányai során. A Hévízgyörki Evangélikus Egyházközségben volt hatod-

éves Lindákné János Zsuzsanna mentorsága alatt. Az Északi Egyházkerület püspöki hivatalában négy évet töltött ösztöndíjas gyakornokként.

8.3 Északi lelkészi arcképcsarnok 2018-ban

Az Északi Egyházkerület gyülekezeteiben illetve intézményeiben szolgáló, valamint az itt nyilvántartott lelkészek, elsődleges szolgálati helyük feltüntetésével

Adámi László
Nyíregyházi Evangélikus
Egyházközség

Aklan Béla Sándor
Egri Evangélikus
Egyházközség

Albert Gábor
Gödöllői Evangélikus
Egyházközség

Asztalos Richárd
Debreceni Evangélikus
Egyházközség

Babka László
Ikladi Evangélikus
Egyházközség

Dr. Bácskai Károly
Evangélikus Hittudo-
mányi Egyetem, Újszö-
vetségi Teológia Tanszék

Balázs Tibor
Sajókazai Evangélikus
Egyházközség

Balog Eszter
Gyóni Evangélikus
Egyházközség

Balogné Vincze Katalin
Evangélikus Hittudományi
Egyetem, Valláspedagógia
Tanszék

Baranka György
Nagytarcsai Evangélikus
Egyházközség

Baranka Mária
Nagytarcsai Evangélikus
Egyházközség

Bartha István
Balassagyarmati
Evangélikus
Egyházközség

Barthel-Rúzsa Zsolt
Luther Otthon – Szakkollégium

Bartos Zoltán
Egyházasdenegelegi Evangélikus Egyházközség

Bence Áron
Szentendrei Evangélikus Egyházközség / Külföldi ösztöndíj

Bence Imre
Budavári Evangélikus Egyházközség

Bencéné Szabó Márta
Budavári Evangélikus Egyházközség

Dr. Béres Tamás
Evangélikus Hittudományi Egyetem, Rendszerez Teológia Tanszék

Dr. Blázy Árpádné és Dr. Blázy Árpád
Budapest-Kelenföldi Evangélikus Egyházközség

Bozorády András
Nyíregyházi Emmaus Evangélikus Egyházközség

Bozorády Ildikó
Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium

Buday Barnabás
Arnót-Újcsanálosi Társult Evangélikus Egyházközség

Buday Zsolt
Bényei Evangélikus Egyházközség

Chikán Katalin
Dunakeszi Evangélikus Egyházközség

Czöndör István
Csévári Evangélikus Egyházközség

Csadó Balázs
Irsai Evangélikus Egyházközség

Dr. Cserhátiné Szabó Izabella
Fóti Evangélikus Egyházközség

Dávid Adél
Rendelkezési
állományban

Dechertné
Ferenczy Erzsébet
Felvidéki szolgálaton

Deme Károly
Salgótarjáni Evan-
gélikus Egyházközség

Detre János
Váci Evangélikus
Egyházközség

Dobó Dániel
Nagycserkeszi Evan-
gélikus Egyházközség

Donáth László
Csillaghegyi Evan-
gélikus Egyházközség

Endreffy Géza
Budaörsi Evangélikus
Egyházközség

Erlbruch, Johannes
Budavári Németajkú
Evangélikus Egyházközség

Eszlényi Ákos
Ősagárdi Evangélikus
Egyházközség

Dr. Fabiny Tamás
Északi Evangélikus
Egyházkerület

Dr. Fischl Vilmos
Magyarországi Egyházak
Ökumenikus Tanácsa,
repülőtéri lelkész

Fodor Viktor
Pesthidegkúti Evan-
gélikus Egyházközség

Fűke Szabolcs
Nógrádi Evangélikus
Egyházközség

Fülöp Attila
Csillaghegyi Evan-
gélikus Egyházközség

Dr. Gáncs Tamás
Budapest-Kelenföldi
Evangélikus
Egyházközség

Gázsóné
Verasztó Teodóra
Gyermekgondozást
segítő ellátáson

Gerlai Pál
Tokaj és Környéke Evangélikus Egyházközség

Gombor Krisztián
Kétkodonyi Evangélikus Egyházközség

Gombkötő Beáta
Budapesti Egyetemi Lelkészség

Györfi Mihály
Filadelfia Evangélikus Egyházközség

Györgyi Zsolt
Alberti Evangélikus Egyházközség

Győri Péter Benjámín
Szolnoki Evangélikus Egyházközség

Győri Tamás József
Rendelkezési állományban

Dr. Hafenschner Károly
Révfülöpi Oktatási Központ, EHE Gyakorlati Teológia Tanszék

Heinemann Ildikó
Vecsési Evangélikus Egyházközség

Herpay Gábor
Nyíregyházi Emmaus Evangélikus Egyházközség

Herzog Csaba
Evangélikus Országos Könyvtár

Hokker Zsolt
Budafoki Evangélikus Egyházközség

Horváth-Hegyi Áron
Sámsonházi Evangélikus Egyházközség

Horváth-Hegyi Olivér
Szentendrei Evangélikus Egyházközség

Horváthné Csozászky Márta
Irsai Evangélikus Egyházközség

Jakab Béla
Óbudai Evangélikus Egyházközség

Johann Gyula
Csömöri Evangélikus
Egyházközség

Dr. Joób Máté
Simmelweis Egyetem
Mentálhigiéné Intézet

Kárnyáczki Eszter
Pilisi Evangélikus
Egyházközség

Keczkó Pál
Budahegyvidéki
Evangélikus
Egyházközség

Keczkó Szilvia
Budahegyvidéki
Evangélikus
Egyházközség

Kézdy Péter
Piliscsabai Evangélikus
Egyházközség

Kiss Máté
Fancsal-Hernádvécsei
Evangélikus
Egyházközség

Klenóczkyné
Sulyok Anna
Bátonyterenye-Szúpataki
Evangélikus Egyházközség

Kocsár-Kozma Anett
Gyermekgondozást
segítő ellátáson

Kocsik Mónika
Hatvani Evangélikus
Egyházközség

Kovács László Attila
Nyíregyházi Evan-
gélikus Egyházközség

Kovács Erzsébet
Nyíregyháza-Kertvárosi
Ágostai Hitvallású
Evangélikus Egyház

Krámer György
Országos Iroda

Kulcsár Márton
Lucfalvai Evangélikus
Egyházközség

Kun-Török Anett
Erdőkertesi Evangélikus
Egyházközség

Kustra Csaba
Tápiószentmártoni
Evangélikus Egyházközség

Laborczi Géza
Nyíregyháza-Kertvárosi
Ágostai Hitvallású
Evangélikus Egyház

Labossa Péter Mihály
Érdi Evangélikus
Egyházközség

**Labossáné
Kővágó Anita**
Érdi Evangélikus
Egyházközség

Lajtos János
Csomádi Evangélikus
Egyházközség

Dr. Lackner Pál
Püspöki tanács
referens

**Dr. Lacknerné
Puskás Sára**
Budakeszi Evangélikus
Egyházközség

László Milán
Rendelkezési
állományban

Dr. László Virgil
Evangélikus Hittudományi
Egyetem, Újszövetségi
Teológia Tanszék

Dr. Lászlóné Dr. Agod Anett
Gyermekgondozást segítő
ellátáson / rendelkezési
állományban

Lénárt Viktor
Rendelkezési
állományban

**Lindákné
János Zsuzsanna**
Hévízgyörki Evangélikus
Egyházközség

Lőrincz Csaba
Aszódi Evangélikus
Egyházközség

Lötzsch, Barbara
Budavári Németajkú
Evangélikus
Egyházközség

**Magyar Tamás
Norbert**
Ósagárdi Evangélikus
Egyházközség

Malik Péter Károly
Filadelfia Evangélikus
Egyházközség

Mekis Ádám
Acsai Evangélikus
Egyházközség

Melich Mihály
Hajdú–Szabolcsi
Egyházmegye,
kórházlelkész

Molnár Erzsébet
Evangélikus Roma
Szakkollégium

Molnár József
Diósgyőr–Vasgyári
Evangélikus
Egyházközség

Molnár Lilla
Budahegyvidéki Evangé-
likus Egyházközség, EHE
doktori iskola, külföld

Németh Mihály
Maglódú Evangélikus
Egyházközség

Novotny Dániel
Aszódi Petőfi Gimnáziuma és Kollégiuma

Dr. Orosz Gábor Viktor
Evangélikus Hittudomá-
nyi Egyetem, Rendszeres
Teológia Tanszék

Óvári Péter
Péteri Evangélikus
Egyházközség

Péter Zoltán
Budavári Evangélikus
Egyházközség

Pintér János
Galgagyörki Evangélikus
Egyházközség

Pintér Mihály
Mendei Evangélikus
Egyházközség

Réz-Nagy Zoltán
Evangélikus Hittudományi
Egyetem

Dr. Pángyánszky Ágnes
Evangélikus Hittudományi
Egyetem, Gyakorlati
Teológia Tanszék

Pethő Judit
Miskolci Kossuth Lajos
Evangélikus Óvoda, Ált.
Iskola, Gimnázium és
Pedagógiai Szakgimnázium

Roszík Gábor
Tessedik Sámuel
Evangélikus Szeretet-
otthon és Családok
Átmeneti Otthona

Ságghy Balázs
Domonyi Evangélikus
Egyházközség

Sághyné Kiss Katalin
Domonyi Evangélikus
Egyházközség

Sándor Frigyes
Miskolci Evangélikus
Egyházközség

Sándorné Pova-
zsanyecz Gyöngyi
Miskolci Evangélikus
Egyházközség

Sánta József
Monori Evangélikus
Egyházközség

Simon
(Balázs) Viktória
Luther Kiadó

Sinkó Gábor Vilmos
Galgautai Evangélikus
Egyházközség

Stifner-Kóháti
Dorottya
Evangélikus
Információs Szolgálat

Szabó András
Vanyarci Evangélikus
Egyházközség

Szabó Bertalan Péter
Nagybörzsönyi
Evangélikus Egyházközség

Szakács Tamás
Rendelkezési állományban,
EHE doktorandusz

Szántó Enikő
Gyermekgondozást
segítő ellátáson

Szeverényi János
Evangélikus
Missziói Központ

Szilák-Túri Krisztina
Alberti Evangélikus
Egyházközség

Szlaukó Orsolya
Ceglédi Evangélikus
Egyházközség

Szöllősi István
Sándor
Pilisi Evangélikus
Egyházközség

Sztankó Gyöngyi
Nyíregyházi
Evangélikus
Egyházközség

Sztojanovics András
Sarepta Budai Evangéli-
kus Szeretotthon,
Idősek és Fogyatékos
Személyek Otthona

Thuránszky István
Béri Evangélikus
Egyházközség

Torzsa Tamás
Szügyi Evangélikus
Egyházközség

Tóth Attila
Kölcsei Evangélikus
Egyházközség

Tóth Melinda Anna
Ózd-Putnoki Társult
Evangélikus
Egyházközség

Valentinyi Erzsébet
Gyermekgondozást
segítő ellátáson

Dr. Varga Gyöngyi
Evangélikus Hittudományi
Egyetem, Ószövetségi
Teológia Tanszék

Varsányi Ferenc
Dunaharaszti Evan-
gélikus Egyházközség

Zólyomi Mátyás
Csepeli Evangélikus
Egyházközség

Zsarnainé Urbán Nóra
Túróczy Zoltán
Evangélikus Óvoda
és Magyar-Angol Két
Tanítási Nyelvű
Általános Iskola

Zsarnai Krisztián
Nyíregyházi Evangélikus
Egyházközség

A Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének kiadványa

Budapest, 2019

Felelős kiadó: Dr. Fabiny Tamás

Szerkesztés: Nagy Ádám, Pap Kinga Marjatta

Nyomdai előkészítés: Ecsedi Klára

Nyomdai kivitelezés: Vareg Hungary Kft.

Felelős vezető: Egyed Márton

Megjelent 1200 példányban

CONSERVANDO ET RENOVANDO

2020. MÁJUS 23.

„TALÁLKOZÓ VELED” –
ÉSZAKI EGYHÁZKERÜLETI NAP
ÓBUDÁN.

VÁRJUK A TALÁLKOZÁST EGYMÁSSAL
ÉS A MINKET KÖZÖSSÉGBE
KAPCSOLÓ KRISZTUSSAL!